02014710910030036

20461

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 1471**

9 Οκτωβρίου 2003

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 29310

Έγκριση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 8, 18 παράγραφος 5 του Ν. 2742/99 "Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α 207).

2. Την από 20.6.2003 γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης.

3. Την εισήγηση της Δ/νσης Χωροταξίας του ΥΠΕΧΩΔΕ με αριθμό πρωτοκόλλου 26430/1.7.2003.

4. Το γεγονός ότι από τις κανονιστικές διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Εγκρίνεται το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, με το οποίο:

Καταγράφεται και αξιολογείται η θέση της Περιφέρειας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο, ο ρόλος της σε εθνικό επίπεδο και σε σύγκριση με άλλες περιφέρειες καθώς επίσης και οι λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα που έχει ή μπορεί να αναπτύξει.

Καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διάρθρωση του χώρου στο επίπεδο της Περιφέρειας.

Αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και προγραμμάτων στο Επίπεδο της Περιφέρειας, και

Προσδιορίζονται με προοπτική δεκαπέντε (15) ετών βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου στο επίπεδο της Περιφέρειας, οι οποίες θα προωθούν την ισότιμη ένταξή της στον ευρύτερο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο.

(Τα παραπάνω καθορίζονται ειδικότερα στο άρθρο 3.)

Άρθρο 2

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης στοχεύει:

Στην εναρμόνιση με τα εγκεκριμένα ή υπό διαμόρφωση κείμενα του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και την εξειδίκευση και συμπλήρωση των βασικών προτεραιοτήτων και επιλογών τους, στο επίπεδο της Περιφέρειας.

Την προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και διαρκούς ανάπτυξης της Περιφέρειας σύμφωνα με τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές της.

Στην ενσωμάτωση των κατευθύνσεων του περιφερειακού προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και άλλων γενικών ή ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της Περιφέρειας.

Στην εξασφάλιση της ικανότητάς τους να αποτελέσουν τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επί μέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων του Κράτους, των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και ανάπτυξη του περιφερειακού χώρου.

Στην εξασφάλιση κατευθύνσεων για τα μεγάλα αστικά συγκροτήματα για τα οποία απαιτούνται Ρυθμιστικά Σχέδια για την οικιστική τους οργάνωση και για την προστασία του περιβάλλοντος.

Στην εξασφάλιση της ικανότητάς τους να λειτουργούν ως κατευθυντήρια πλαίσια στα κατώτερα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΠΕΡΠΟ, και ΖΟΕ) εξασφαλίζοντας την συνεκτική διαχείριση του χώρου.

Στην εξειδίκευση και συμπλήρωση των βασικών προτεραιοτήτων - επιλογών των χωρικών κατευθύνσεων αναφορικά με τις περιοχές στις οποίες θα ενεργοποιούνται τα εργαλεία και οι μηχανισμοί του Ν. 2742/1999, ειδικότερα δε οι Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων και τέλος οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων.

Στον καθορισμό προγράμματος δράσης στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες ενέργειες για την εφαρμογή των προτάσεων των ΠΠΧΣΑΑ, ρυθμίσεις, μέτρα και προ-

γράμματα, το κόστος και οι πηγές χρηματοδότησης των προτεινόμενων παρεμβάσεων, καθώς και οι φορείς και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων.

Άρθρο 3

1. Η θέση και ο ρόλος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης στον διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο (χάρτης Α.1, Α.2).

(1) Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης βρίσκεται στα βορειοανατολικά σύνορα της χώρας, αποτελώντας με κριτήριο την απόστασή της από τα μητροπολιτικά κέντρα της χώρας, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, αλλά και από τον "παραδοσιακό" αναπτυξιακό άξονά της, ακριτική Περιφέρεια.

Γεωγραφικά χαρακτηρίζεται από έναν δυϊσμό ορεινών και παραθαλάσσιων περιοχών ο οποίος διαμορφώνεται από τον ορεινό όγκο της νότιας Ροδόπης, τα όρη της Λεκάνης και το Παγγαίο. Σχηματίζονται, έτσι, εσωτερικές πεδιάδες και λεκάνες (Τενάγη Φιλίππων και Λεκάνη της Δράμας) καθώς και παραθαλάσσιες πεδινές περιοχές.

Η Περιφέρεια διατρέχεται από σημαντικούς ποταμούς όπως ο Νέστος, ο Έβρος και τμήμα του Άρδα. Η διάταξη αυτή που ακολουθεί τον άξονα ανατολής-δύσης συμπληρώνεται και με τον άξονα Βορρά-Νότου στον οποίο επαναλαμβάνεται το σχήμα που έχει περιγραφεί προηγούμενα αλλά με όρια τα σύνορα και το γεωγραφικό τους ορόσημο τον Έβρο.

(2) Διαμορφώνονται, έτσι, τρία γεωγραφικά υποσυστήματα:

- οι παραθαλάσσιες πεδιάδες, οι εσωτερικές πεδιάδες και οι κοιλάδες των ποταμών και των παραποτάμων που αποτελούν το πρώτο σύστημα,
- οι λοφώδεις περιοχές (γιακάδες) το δεύτερο,
- και τέλος ο καθ' αυτό ορεινός χώρος.

Χαρακτηριστικό στοιχείο του συστήματος αυτού αποτελεί η εξαιρετικά πλούσια πανίδα και χλωρίδα η οποία από τους παραθαλάσσιους βιότοπους μέχρι τα ορεινά και τις κοιλάδες των ποταμών παρουσιάζει ιδιαίτερα σημαντικές αλλαγές κινούμενη από τα μεσογειακά οικοσυστήματα μέχρι τα αντίστοιχα της κεντρικής Ευρώπης.

(3) Στην Περιφέρεια περιλαμβάνονται, ακόμα, δύο νησιά η Θάσος και η Σαμοθράκη, τα οποία εκτός από το ιδιαίτερα ενδιαφέρον περιβάλλον τους αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης τουριστών το πρώτο και αναδυόμενο τουριστικό προορισμό το δεύτερο.

(4) Τόσο οικονομικά δεδομένα αφορούν στις συνέπειες της πολιτικής σταθεροποίησης και της οικονομικής της Νομισματικής Ένωσης όσο και η ασκούμενη πολιτική για την ανάπτυξη των υποδομών, επικοινωνίας και ποιότητας ζωής, στη βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, στη στήριξη των επιχειρήσεων και στην προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό είναι και το πλαίσιο που οδηγεί σε διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία της χώρας και της Περιφέρειας το οποίο, όμως, συνδυάζεται με τις επιπτώσεις του αυξανόμενου ανταγωνισμού σε όλα τα επίπεδα, ο οποίος εκφράζεται με μεγαλύτερες κινήσεις κεφαλαίου, αγαθών και ανθρώπων σε παγκόσμια πια κλίμακα.

(5) Αυτές οι κινήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις προς βορρά γειτονικές χώρες της Περιφέρειας. Σταδιακά οι σχέσεις με τις περιοχές αυξάνονται με αποτέλεσμα να μπορεί να θεωρηθεί ότι η Περιφέρεια θα μετασχηματιστεί ως η απόληξη ενός δικτύου αξόνων τόσο προς βορρά όσο και προς ανατολάς.

(6) Η Περιφέρεια, επομένως, μετασχηματίζεται από ακριτική Περιφέρεια αποκομμένη από τους γείτονες της, από Περιφέρεια στην οποία καταλήγει ο αναπτυξιακός άξονας της χώρας (Καβάλα) σε Περιφέρεια πύλη της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσο αναδιαρθρώνονται οι οικονομίες των προς βορρά γειτονικών χωρών και όσο βελτιώνονται οι σχέσεις της χώρας με την Τουρκία, τόσο η Περιφέρεια θα αποβάλλει το χαρακτήρα του συνοριακού αδιεξόδου και θα μετασχηματίζεται σε μια Περιφέρεια συνοριακή στα εξωτερικά σύνορα της χώρας και στα εσωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά δηλαδή την ένταξη στην Ένωση της Βουλγαρίας και στο μέλλον της Τουρκίας.

(7) Η κατάσταση αυτή οδηγεί στην ενδυνάμωση των αστικών κέντρων των νομών της Περιφέρειας. Με εξαίρεση το νομό Έβρου ο οποίος λόγω της θέσης και της γεωγραφικής μορφολογίας αναπτύσσεται γραμμικά, οι λοιποί νομοί της Περιφέρειας χαρακτηρίζονται από μια ανάπτυξη σε δύο επίπεδα. Μια ακτινική ανάπτυξη γύρω από τις πρωτεύουσες των νομών και τα δευτερεύοντα οικιστικά τους κέντρα και μια γραμμική ανάπτυξη μεταξύ των αστικών κέντρων των νομών ορισμένων δευτερευόντων οικιστικών κέντρων σε άμεση σχέση με τους εθνικής σημασίας άξονες μεταφορών, τα αεροδρόμια και τα λιμάνια. Στοιχεία δικτυώσεων παρουσιάζονται μεταξύ Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης, ενώ ενδυναμώνονται και τα στοιχεία δικτυώσεων στους άξονες Ξάνθης-Κομοτηνής και Κομοτηνής-Αλεξανδρούπολης.

Ίσως δεν αποτελεί υπερβολή η διαπίστωση ότι ο παραδοσιακός αναπτυξιακός άξονας της χώρας έχει ήδη επεκταθεί από την Καβάλα προς τη Δράμα και προς την Ξάνθη και τείνει, μέσω της Κομοτηνής, στην Αλεξανδρούπολη.

(8) Η Περιφέρεια συνδέεται με στενότερους λειτουργικούς δεσμούς και με τα μητροπολιτικά κέντρα της χώρας, τη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα. Το σχήμα αυτό δεν θα είναι ολοκληρωμένο αν δεν αναφέρονται ορισμένα αδύνατα σημεία, που, όπως και σε όλη τη χώρα, παρατηρούνται και εδώ. Πρόκειται για το σταδιακό περιορισμό και δραστηριότητα κατοίκησης και παραγωγής στον ορεινό χώρο ή για την εμμονή στις περιοχές αυτές παραδοσιακών προτύπων και τις αυξανόμενες πιέσεις που ασκούνται και εδώ, όπως και αλλού, από τον ανταγωνισμό των αγορών και από τις μετακινήσεις ανθρώπων.

Ιδιαίτερο ρόλο στη διαδικασία αυτή θα παίξουν τα λιμάνια της Περιφέρειας, αλλά κατά κύριο λόγο η Εγνατία Οδός και οι προβλεπόμενοι Κάθετοι Άξονες προς αυτή. Με την ολοκλήρωση των έργων αυτών και με την εκτέλεση έργων οδικών υποδομών στις προς βορρά χώρες και μελλοντικούς εταίρους στην ΕΕ η "ενδοχώρα" της Περιφέρειας θα αυξηθεί σημαντικά με ανάλογες επιπτώσεις τόσο στο αναπτυξιακό της πρότυπο όσο και στην συνοχή της.

(9) Οι διαρθρωτικές αλλαγές στις γειτονικές προς την Περιφέρεια χώρες, η ανάπτυξη υποδομών επικοινωνίας και μεταφορών και η βελτίωση των σχέσεων με την Τουρκία θα αποτελέσουν μηχανισμούς πρόκλησης της αναπτυξιακής διαδικασίας στην Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη η οποία σταδιακά θα διαμορφώσει ένα νέο πρότυπο τόσο ως προς τη χώρα (πύλη), αλλά και ως προς το ευρύτερο γεωγραφικό της περιβάλλον.

2. Αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης και προοπτικών στο επίπεδο της Περιφέρειας

2.1. Η αναπτυξιακή φυσιογνωμία. Αξιολόγηση και προοπτικές

(10) Το σύνολο της Περιφέρειας περιλαμβάνει περιοχές κινήτρων του Ν. 2601/98. Κατά κανόνα στους διάφορους περί κινήτρων νόμους των τελευταίων 30 ετών οι νομοί της Θράκης βρίσκονται στην υψηλότερη κατηγορία κινήτρων πράγμα που δεν ισχύει για τους νομούς Καβάλας και Δράμας που, εκτός από τις συνοριακές περιοχές του Νομού Δράμας, ανήκουν στη ζώνη χαμηλότερων κινήτρων από τους νομούς της Θράκης. Το γεγονός αυτό έχει οδηγήσει στη συγκέντρωση σημαντικών μονάδων στον άξονα Καβάλας-Ξάνθης ακριβώς μετά τα διοικητικά όρια του νομού Ξάνθης και προς την πόλη.

Στους νομούς Ξάνθης και Ροδόπης σημαντικές ήταν και οι επενδύσεις συνεταιριστικών μονάδων, ενώ ο νομός Έβρου έχει κατά καιρούς υπαχθεί σε ειδικά προγράμματα ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων.

(11) Κατά κανόνα, οι βιομηχανίες της περιοχής επεξεργάζονται πρώτες ύλες που βρίσκονται στην περιοχή (μάρμαρα, πετρέλαιο) ή αποτελούν μονάδες μεταποίησης προϊόντων του πρωτογενή τομέα (καπνός, ζάχαρη, γάλα, κρέας) καθώς και άλλων καταναλωτικών προϊόντων.

(12) Στον πρωτογενή τομέα η φάση ανασυγκρότησης νέων δραστηριοτήτων (αμπέλια, τεύτλα, προϊόντα για αγορές, κ.λπ) διαμόρφωσε ένα περισσότερο διαφοροποιημένο πρότυπο αγροτικής παραγωγής το οποίο στηρίχθηκε σε σημαντικά, σε ορισμένες περιοχές, έργα διαχείρισης των υδάτων και παντού στην εκμηχάνιση της γεωργίας.

(13) Στον τομέα των υπηρεσιών οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα δυναμικές. Εκτός από την ανάπτυξη του εμπορίου στις τοπικές αγορές η ανάπτυξη στοιχείων του κοινωνικού εξοπλισμού και παιδείας (ΤΕΙ, Πανεπιστήμιο) συνέβαλε ιδιαίτερα στη δημιουργία προσφοράς όλων των υπηρεσιών του τριτογενούς, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

(14) Παράλληλα, άρχισε η τουριστική ανάπτυξη καθώς και η ανάπτυξη παραθεριστικής κατοικίας. Ο τουρισμός αναπτύσσεται με κέντρο τη Θάσο και την Καβάλα. Σταδιακά αναπτύσσεται και η Σαμοθράκη, ενώ η παραθεριστική κατοικία αναπτύσσεται κατά μήκος των παραλίων ασκώντας πιέσεις ακόμα και σε προστατευόμενες περιοχές (δέλτα Νέστου και Έβρου, λιμνοθάλασσες).

Πρόσφατα παρατηρούνται τάσεις τουριστικής ανάπτυξης και στην ορεινή ενδοχώρα, όχι μόνο χειμερινού τουρισμού (Φαλακρό Δράμας, Παγγαίο), αλλά και περιβαλλοντικού, οικολογικού και εναλλακτικού τουρισμού (Δάση Δράμας, Δαδιάς, Στενά Νέστου κλπ) ενώ πολλοί πολιτιστικοί πόροι σε όλους τους νομούς, αν και γνωστοί, δεν έχουν ακόμα ενταχθεί στα τουριστικά δίκτυα με εξαίρεση την αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων του Ν. Ξάνθης, με επίκεντρο την παληά πόλη, τα Άβδηρα και την περιοχή των νερών της Αγίας Βαρβάρας στον κέντρο της Δράμας.

(15) Πρόσθετο προωθητικό στοιχείο αποτελεί και το ενεργειακό "μέλλον" της Περιφέρειας καθώς σε αυτήν καταλήγει ο σχεδιαζόμενος αγωγός πετρελαίου Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, σε αυτήν εισέρχεται ο αγωγός αερίου στη χώρα, διαθέτει διαφοροποιημένους εσωτερικά ενεργειακούς πόρους, όπως γεωθερμικά πεδία, υδροηλεκτρικούς σταθμούς (σύστημα φραγμάτων Νέστου στον νομό Δράμας), περιοχές όπου μπορούν αν εγκατασταθούν αιολικά πάρκα. Μέσα από το σύστημα διαχείρισης των υδατικών πόρων της Περιφέρειας μπορούν είτε να βελτιωθούν είτε να αναπτυχθούν και να εξορθολογιστούν τα αρδευτικά συστήματα που έχουν εδώ τις πηγές τροφοδοσίας τους.

2.2. Χωροταξική οργάνωση. Αξιολόγηση και προοπτικές

2.2.1. Χωρική οργάνωση των υποδομών

2.2.1.1 Μεταφορές

(16) Στην Περιφέρεια ΑΜ-Θ, τα υπό κατασκευή και προγραμματιζόμενα έργα μεταφορικής υποδομής (κυρίως οδικά και λιμενικά) αποτελούν το κύριο σκέλος της αναπτυξιακής πολιτικής, ενώ παράλληλα δημιουργούν προϋποθέσεις για τη λειτουργία στην Περιφέρεια ενός συστήματος συνδυασμένων μεταφορών:

- Από την Περιφέρεια διέρχεται το ανατολικό τμήμα της Εγνατίας οδού, ενώ, με τέσσερις κάθετους άξονες, θα συνδεθεί με τα Διευρωπαϊκά δίκτυα.

Από τους άξονες αυτούς, ιδιαίτερη σημασία έχει εκείνος που διασχίζει την πεδινή περιοχή του Ν. Έβρου (Αρδάνιο-Καστανιές-Ορμένιο-Ελληνοβουλγαρικά σύνορα), και καταλήγει στις 3 διεθνείς οδικές πύλες της Ελλάδας στο Ν. Έβρου: Κήπων προς Κωνσταντινούπολη, Καστανιών προς Αδριανούπολη και δυτικές ακτές της Μαύρης Θάλασσας και Ορμένιου προς Βουλγαρία, Ρουμανία, Μολδαβία, Ουκρανία κλπ. Μέσω, του συνοριακού σταθμού Κήπων Έβρου, η Περιφέρεια αναμένεται να λειτουργήσει ως χώρος transit για μεταφορές μεταξύ της Δυτικής Ευρώπης και των χωρών της Ασίας.

- Το έργο της Εγνατίας συμπληρώνεται, στην Περιφέρεια ΑΜ-Θ, με:

1. την αναβάθμιση των λιμένων Αλεξανδρούπολης και Καβάλας που θα επιτρέψει τη συμπληρωματική λειτουργία τους προς τους κύριους λιμένες της χώρας (Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Πάτρας και Ηρακλείου) καθώς και προς λιμένες χωρών της Ανατολικής Ευρώπης (Μπουργκάς, Κωστάντζα κλπ.)

2. τη δημιουργία Διεθνούς Εμπορευματικού Κέντρου στο νέο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης και Ελεύθερης Ζώνης στο νέο εμπορευματικό λιμάνι της Καβάλας,

3. την αναβάθμιση των αεροδρομίων Καβάλας και Αλεξανδρούπολης, από τα οποία το πρώτο έχει χαρακτηριστεί "Ευρύτερης Περιφερειακής Σημασίας" και το δεύτερο "Κοινοτικού Ενδιαφέροντος" (πύλη της χώρας),

4. την προγραμματιζόμενη νέα σιδηροδρομική σύνδεση του υφισταμένου δικτύου με το νέο λιμάνι της Καβάλας.

Οι μετακινήσεις μεταξύ Περιφέρειας ΑΜ-Θ και Ν. Θεσσαλονίκης είναι περίπου πενταπλάσιες σε αριθμό ατόμων από τις αντίστοιχες προς και από την Αττική.

2.2.1.2. Ενέργεια

(17) Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης έχει εξελιχθεί σε νέο ενεργειακό κέντρο της χώρας, τόσο ως προς την παραγωγή, όσο και ως προς τη μεταφορά και διασύνδεση με δίκτυα εκτός της χώρας. Η Περιφέρεια είναι ήδη αυτόνομη ενεργειακά. Τούτο έχει επιτευχθεί με τον προγραμματισμό και την ολοκλήρωση των έργων: σταθμός φυσικού αερίου, αγωγός φυσικού αερίου, αγωγός Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, δίκτυα υψηλής τάσης, υδροηλεκτρικά έργα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ιδιαίτερα τα αιολικά πάρκα.

(18) Τα έργα της ΔΕΗ που χωροθετούνται στην Περιφέ-

ρεια ΑΜ-Θ εντάσσονται στο γενικότερο πρόγραμμα που αφορά την κάλυψη αναγκών της χώρας σε ηλεκτρική ενέργεια. Πρόκειται για τα "Υδροηλεκτρικά έργα Νέστου" στο Ν. Δράμας και τη νέα "Μονάδα ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο".

Η Μονάδα Ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο περιλαμβάνει τη "Μονάδα Συνδυασμένου Κύκλου", που χωροθετείται στη ΒΙΠΕ Κομοτηνής και ένα δεύτερο συμπληρωματικό έργο, το "Φράγμα Γρατινής και του αγωγού μεταφοράς νερού".

Υδατικό δυναμικό

(19) Τα υδατικά διαμερίσματα της Θράκης και της Αν. Μακεδονίας καταλαμβάνουν την πρώτη και την πέμπτη θέση αντιστοίχως μεταξύ των υδατικών διαμερισμάτων της χώρας. Αν και υπάρχει υπερεπάρκεια σε υδατικό δυναμικό, μέρος του οποίου εισέρχεται από τη Βουλγαρία (ποταμοί Νέστος, Έβρος, Άρδας), δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη όλες οι δυνατότητες άρδευσης των εκτεταμένων πεδιάδων της Περιφέρειας.

(20) Για τις συνεχόμενες πεδιάδες των 4 Νομών, εκτός Έβρου, υπάρχει η προοπτική πλήρους κάλυψης των αναγκών σε άρδευση, με παροχή νερού από τους ταμιευτήρες των ΥΗΕ της ΔΕΗ στον ποταμό Νέστο.

(21) Η τρέχουσα διαχείριση του υδατικού δυναμικού παρουσιάζει αδυναμίες. Θα πρέπει α) να καταρτισθούν διαχειριστικά σχέδια για κάθε υδρολογική λεκάνη και β) να οργανωθεί περιφερειακός φορέας με αρμοδιότητες στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και το συντονισμό της διαχείρισης και σε θέματα διασυνοριακής συνεργασίας.

Αντιπλημμυρική προστασία

(22) Τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας και ο μεγάλος όγκος των υδάτων, σε συνδυασμό με τα ανεπαρκή αντιπλημμυρικά έργα και κυρίως την κακή διαχείριση των ποταμοχειμάρρων, προκαλούν, σχεδόν ετησίως, φαινόμενα εκτεταμένων πλημμυρών. Για την προστασία και βελτίωση των καλλιεργειών και την προστασία των οικισμών απαιτούνται αποστραγγιστικά-αποχετευτικά και αντιπλημμυρικά έργα σε εκτεταμένες περιοχές.

(23) Το μεγαλύτερο πρόβλημα αντιπλημμυρικής προστασίας παρουσιάζεται στην πεδινή περιοχή του Ν. Έβρου. Στην περιοχή έχουν κατασκευαστεί σημαντικά και σύνθετα αντιπλημμυρικά και εγγειοβελτιωτικά έργα, με αποτέλεσμα τη δημιουργία εκτεταμένης γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας (περί τα 350.000 στρέμ.), που όμως προστατεύεται ανεπαρκώς σε περιπτώσεις πλημμυρικών συνθηκών. Η εκ νέου μελέτη του συνολικού αντιπλημμυρικού-αποχετευτικού συστήματος, με ολοκληρωμένη θεώρηση της υδραυλικής λειτουργίας του συστήματος των ποταμών, τάφρων, αναχωμάτων και αντλιοστασίων κρίνεται επιβεβλημένη.

2.2.1.3. Υποδομές περιβάλλοντος

(24) Τα Αστικά Κέντρα (Δράμα, Καβάλα, Ξάνθη, Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη και Ορεστιάδα), παρά τη χρηματοδότησή τους από τα τρέχοντα προγράμματα, παρουσιάζουν ακόμη σημαντικές ελλείψεις σε υποδομές ύδρευσης-αποχέτευσης. Για την υλοποίηση και διαχείριση των έργων ιδρύθηκαν και λειτουργούν σε όλα τα αστικά κέντρα "Δημοτικές Επιχειρήσεις ΄Υδρευσης Αποχέτευσης" (ΔΕΥΑ).

Εκτός των αστικών κέντρων, εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού υπάρχουν σε 4 ΟΤΑ, στην Ελευθερούπολη Ν. Καβάλας και στους οικισμούς Κάτω Νευροκόπι, Προσοτσάνη και Δοξάτο Ν. Δράμας. Παρά τις ελλείψεις σε δίκτυα αποχέτευσης, αυτές οι εγκαταστάσεις (εφόσον λειτουργούν) είναι χρήσιμες γιατί αποτελούν λύση για τα βοθρολύματα.

Γενικότερα προτείνεται η αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής, στις περιπτώσεις όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

(25) Μέχρι σήμερα, τα επιμέρους έργα διαχείρισης απορριμμάτων αναφέρονται με συμβατικούς τρόπους συλλογής και διάθεσης. Εγκρίθηκε ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων με τη δημιουργία όλων των απαραίτητων υποδομών όπως π.χ. δημιουργία ικανού αριθμού σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ) σε επίπεδο νομού, την κατασκευή κεντρικής εγκατάστασης διάθεσης απορριμμάτων στο χώρο του υφιστάμενου ΧΥΤΑ Ξάνθης, αλλά και οργανωτικών συστημάτων και μέτρων διαχείρισης για τη διαλογή, επεξεργασία και αξιοποίηση των απορριμμάτων, ώστε να διασφαλίζεται η υγεία των κατοίκων της Περιφέρειας, καθώς και η προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

2.2.2 Οικιστικό δίκτυο

(26) Το οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης παρουσιάζει μεγάλη διασπορά και χαμηλή πυκνότητα.

(27) 36 οικισμοί είναι ακατοίκητοι, ενώ ο μισός περίπου πληθυσμός κατοικεί σε οικισμούς κάτω των 2.000 ατόμων. Στην ενδιάμεση κατηγορία των 2.000-5.000 ατόμων βρίσκονται 23 οικισμοί, με μέσο μέγεθος πληθυσμού 2.880 ατόμων. Από αυτούς, θετική μεταβολή παρουσίασαν μόνον 9 πεδινοί οικισμοί των Νομών Δράμας και Καβάλας. Οι μεγαλύτεροι λειτουργούν ως τοπικά οικιστικά κέντρα. Τα ημιαστικά κέντρα είναι ελάχιστα σε αριθμό, μόνον η Χρυσούπολη Ν. Καβάλας, που παρουσιάζει στασιμότητα, και το Διδυμότειχο Ν. Έβρου, που παρουσιάζει αρνητική μεταβολή.

(28) Τα αστικά κέντρα (κατά τον ορισμό της ΕΣΥΕ) είναι ικανά σε αριθμό, πρόκειται για τις πρωτεύουσες των 5 νομών και την Ορεστιάδα στο Ν. Έβρου.

(29) Τα μεγαλύτερα μεγέθη πληθυσμού αυτών των κέντρων θα πρέπει να συσχετιστούν με την εισροή εσωτερικών μεταναστών από τη φθίνουσα ενδοχώρα τους. Εντούτοις, και αυτά έχουν πολύ μικρή πληθυσμιακή βάση και περιορισμένη εμβέλεια (επίπεδο νομού). Η Κομοτηνή, που έχει ορισθεί έδρα της Περιφέρειας, δεν έχει αποκτήσει ανάλογο λειτουργικό ρόλο. Δυνατότητες για την ανάληψη ρόλου πόλου διαπεριφερειακής εμβέλειας έχουν η Καβάλα, η Δράμα, η Ξάνθη, η Κομοτηνή και η Αλεξανδρούπολη, ενώ η Ορεστιάδα μπορεί να αναλάβει συμπληρωματικό ρόλο.

Η διασπορά του πληθυσμού και η φθίνουσα εξέλιξη των οικισμών χαρακτηρίζουν όλους τους νομούς, ενώ η απουσία αναπτυξιακής συγκρότησης και ιεράρχησης καθιστούν τη χρήση της έννοιας "οικιστικό δίκτυο" προβληματική.

Ο κορμός του οικιστικού δικτύου μπορεί να διαχωριστεί σε δυο επιμέρους, προς το παρόν άνισα πληθυσμιακά, δίκτυα βασικών και ειδικών κέντρων με κοινή αφετηρία το διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας:

1. Γεωγραφική ενότητα Δ.Ν.Αυτοδιοίκησης Καβάλας-Δράμας-Ξάνθης

Κομοτηνή-Ξάνθη-Καβάλα-Δράμα-Κάτω Νευροκόπι/Εξοχή (σύνορα)

2. Γεωγραφική ενότητα Δ.Ν.Αυτοδιοίκησης Ροδόπης-Έβρου

Κομοτηνή-Σάπες-Αλεξανδρούπολη-Διδυμότειχο-Ορεστιάδα-Δίκαια/Ορμένιο (σύνορα).

Για τη σημερινή κλίμακα πληθυσμού και με τα δεδομένα εξοπλισμού και ρόλου ανά αστικό κέντρο, η Καβάλα, Ξάνθη, Κομοτηνή και Αλεξανδρούπολη μπορούν να θεωρηθούν Πόλοι διαπεριφερειακής εμβέλειας, ενώ η Δράμα και Ορεστιάδα αναλαμβάνουν ρόλους δευτερευόντων πόλων ενδοπεριφερειακής εμβέλειας:

2.2.3 Χωρική οργάνωση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων

2.2.3.1 Αγροτικές δραστηριότητες

(30) Οι νομοί με τον εντονότερο αγροτικό προσανατολισμό είναι οι νομοί Έβρου και Ροδόπης και λιγότερο ο ορεινός Νομός Δράμας.

Αρδεύεται το 41% (1996) των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Το υψηλότερο ποσοστό άρδευσης εμφανίζεται στο Ν. Ξάνθης (από γεωτρήσεις) και ακολουθεί ο Νομός Καβάλας, με εκτεταμένα αρδευτικά δίκτυα. Το μικρότερο ποσοστό αρδευόμενων καλλιεργειών εμφανίζεται στο νομό Έβρου, τον πλουσιότερο σε υδατικούς πόρους (και αρδευτικά δίκτυα).

Οι αρδευόμενες εκτάσεις και αυτές που πρόκειται να αρδευτούν (με τα ΥΗΕ Νέστου) εντάσσονται στη "γεωργική γη α' προτεραιότητας", απαιτείται όμως αξιολόγησή της για τον προσδιορισμό διαβαθμίσεων. Στον προσδιορισμό αυτό, θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η ανάγκη εγκαταστάσεων με χρήσεις συναφείς προς τη γεωργία ειδικά στις περιοχές με εκτεταμένα αρδευτικά δίκτυα (Ορεστιάδα, Χρυσούπολη, Καλαμπάκι).

Οι βασικές καλλιέργειες είναι όλες ετήσιες, με κύρια παραδοσιακή καλλιέργεια το σιτάρι που κάλυπτε το 1991 το 42% της γεωργικής γης. Σημειώνεται ότι μεταξύ 1991-95, τετραπλασιάστηκε η έκταση του βαμβακιού, απορροφώντας τα περισσότερο παραγωγικά χωράφια, ως αποτέλεσμα της ενισχυτικής πολιτικής που εφαρμόστηκε την περίοδο αυτή.

(31) Οι ανωμαλίες με τις οποίες επιβαρύνεται το ιδιοκτησιακό καθεστώς στον αγροτικό χώρο δυσχεραίνουν την εφαρμογή αναδασμών, διευκολύνοντας παράλληλα την αυθαίρετη κατάληψη μεγάλων δημοσίων εκτάσεων που, στην περιοχή της Θράκης, μπορεί να φτάνουν και το 30% της καλλιεργήσιμης γης. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, ο κατακερματισμός της γεωργικής γης και το φαινόμενο της ενοικιαζόμενης γεωργικής γης, επιβαρύνουν εξάλλου το κόστος κατασκευής και λειτουργίας των έργων υποδομής και συρρικνώνουν το γεωργικό εισόδημα.

(32) Ο ρόλος της κτηνοτροφίας είναι συμπληρωματικός στην απασχόληση του αγροτικού πληθυσμού και στην ενίσχυση του γεωργικού εισοδήματος. Η εκτροφή βοοειδών είναι σημαντική κυρίως στους νομούς Ροδόπης, Ξάνθης και Δράμας, η αιγοπροβατοτροφία στους νομούς Ροδόπης και Έβρου, ενώ η χοιροτροφία στο Ν. Ξάνθης.

(33) Ο νομός Δράμας είναι ο πρώτος της χώρας σε δασοκάλυψη και παραγωγικά δάση, ενώ ο Ν. Καβάλας προηγείται σε θαμνοτόπους-δασικές εκτάσεις. Μολονότι υπάρχουν δυνατότητες σημαντικής παραγωγής ξύλου, η σχετική έλλειψη οικονομικών πόρων και η ελλιπής εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης οδηγούν σε υποβάθμιση των παραγωγικών διαδικασιών, ενώ περιορίζονται συνεχώς και οι αναδασώσεις που είναι αναγκαίες.

(34) Οι κλάδοι της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών είναι ιδιαίτερα δυναμικοί και παρουσιάζουν ανάπτυξη σε όλους τους νομούς της Περιφέρειας. Μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και οστρακοκαλλιέργειας εντοπίζονται κυρίως στους υγρότοπους του θαλάσσιου μετώπου και μικρότερος αριθμός στα νερά της ενδοχώρας.

Οι τέσσερις μεγαλύτερες μονάδες βρίσκονται στη Λίμνη Βιστονίδα. Στην ενδιάμεση κλίμακα βρίσκονται 2 μονάδες, μία εντατική ιχθυοκαλλιέργεια στο Φανάρι Νομού Ροδόπης και μία κάθετη μονάδα γαριδοκαλλιέργειας στην Άνθεια (θέση Αλμύρες) Νομού Έβρου. Οι υπόλοιπες μονάδες είναι μικρής κλίμακας, μυδοκαλλιέργειες ή εκτατικές ιχθυοκαλλιέργειες.

Ο τομέας της παράκτιας αλιείας είναι επίσης ένας σημαντικός παραγωγικός κλάδος για την Περιφέρεια με παρουσία σε όλους τους νομούς που έχουν θαλάσσιο μέτωπο. Η Καβάλα διαθέτει το δεύτερο αλιευτικό στόλο της Βόρειας Ελλάδας και αποτελεί το αλιευτικό κέντρο της Περιφέρειας.

(35) Στις αρχές του 20ου αιώνα η σηροτροφία αποτελούσε έναν από τους πιο αξιόλογους παραγωγικούς κλάδους του Ν. Έβρου και ειδικά της περιοχής Σουφλίου. Σήμερα οι προοπτικές είναι ενθαρρυντικές για τον κλάδο της σηροτροφίας αρκεί να ληφθούν επιπλέον ορισμένα μέτρα, μεταξύ των οποίων είναι η απόδοση στο Δήμο Σουφλίου ορεινών εκτάσεων και η εφαρμογή αναδασμού σε ημιορεινές εκτάσεις του για σηροτροφική χρήση. Άλλοι δυναμικοί παραδοσιακοί παραγωγικοί κλάδοι είναι αυτοί της μελισσοκομίας και ελαιοκαλλιέργειας.

(36) Από τις αγροτικές δραστηριότητες προκύπτουν απειλές για το φυσικό περιβάλλον, μολονότι προς το παρόν δεν κρίνονται ιδιαίτερα σοβαρές:

- Η ανεπαρκής διαχείριση των δασικών πόρων, οι πυρκαϊές, η υπερβόσκηση αλλά και η υποβόσκηση οδηγούν σε υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος.
- Η λαθροϋλοτομία που εντοπίζεται σε περιοχές που βρίσκονται εκτός δασικής διαχείρισης, όπως το Δάσος Φρακτού, το δάσος της Δαδιάς και τα στενά του Νέστου, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγεί σε παράνομη οικοπεδοποίηση.
- Τα αστικά λύματα οικισμών, τα υγρά απόβλητα των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και η ανεξέλεγκτη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων δημιουργούν προβλήματα στους ποταμούς, Νέστο, Έβρο και τους μικρότερους.

2.2.3.2 Δευτερογενής Τομέας

1. Εξόρυξη

(37) Παρά το συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας - είναι η πλουσιότερη ελληνική περιοχή σε ορυκτό πλούτο - ξεχωρίζουν σήμερα μόνον δύο κατηγορίες, οι εκμεταλλεύσεις πετρελαίου στο Ν. Καβάλας και τα λατομεία μαρμάρου στους Νομούς Καβάλας και Δράμας.

Τα γνωστά και εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα πετρελαίου του Θρακικού πελάγους βρίσκονται στη θαλάσσια περιοχή του νομού Καβάλας, μεταξύ Θάσου και ηπειρωτικού χώρου.

Μαρμαροφόρες περιοχές εντοπίζονται στους Νομούς Δράμας και Καβάλας, όπου λειτουργούν 171 λατομεία. Τα μάρμαρα εξορύσσονται από τα όρη Παγγαίο, Ορβηλο, Λεκάνη, Φαλακρό και την ορεινή περιοχή της Θάσου. Σήμερα η περιοχή Δράμας-Καβάλας έχει εξελιχθεί σε ένα από τα κυριότερα κέντρα παραγωγής μαρμάρου της χώρας. Στο Παγγαίο εξορύσσονται τοπικά σχιστόλιθοι (Ελευθερούπολη) και τα μάρμαρα Νικήσιανης.

(38) Ο βαθμός εκμετάλλευσης των μεταλλευτικών και

βιομηχανικών ορυκτών, ακόμα και των κοιτασμάτων, είναι περιορισμένος.

Οι εκμεταλλεύσεις βιομηχανικών ορυκτών περιορίζονται σε δύο ορυχεία καολίνη στην περιοχή Λευκογείων Δράμας και στην εκμετάλλευση αργίλου από τα κεραμοποιεία της περιοχής. Στον Πεντάλοφο Έβρου λειτουργεί ορυχείο ζεολίθου.

Στην Περιφέρεια εντοπίζονται, ακόμα, δύο Αλυκές, μία στο Ν. Ξάνθης και μία στο Ν. Ροδόπης.

2. Μεταποίηση

Η υλοποίηση της περιφερειακής πολιτικής των οικονομικών κινήτρων συνέβαλε στην τόνωση της τοπικής οικονομίας και στη συγκράτηση ενός μέρους του πληθυσμού, αλλά το πρόβλημα της χαμηλής ανταγωνιστικής ικανότητας παραμένει. Εμφανίζονται επίσης νέα προβλήματα, όπως η συχνά αναφερόμενη νέα "αποβιομηχάνιση" του Νομού Καβάλας, με δεύτερο στη σειρά το Νομό Ξάνθης. Διαπιστώνεται, επομένως, ότι τα οικονομικά κίνητρα δεν αρκούν και πως απαιτούνται και άλλες αναπτυξιακές παρεμβάσεις όπως π.χ. εξοπλισμός της περιοχής με ικανοποιητικές διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες.

(39) Στην Περιφέρεια λειτουργούν πέντε ΒΙΠΕ, μία σε κάθε νομό, καθώς και Βιοτεχνικό Πάρκο στις Σάπες, ενώ δύο ακόμη ΒΙΟΠΑ πρόκειται να λειτουργήσουν στην Ορεστιάδα και στον Ιασμό. Υπάρχει κατεύθυνση και για τη δημιουργία ΒΙΟΠΑ Καβάλας.

(40) Οι 5 ΒΙΠΕ της Περιφέρειας αντιμετωπίζουν περικοπές των λειτουργικών τους εξόδων, ενώ γίνονται σκέψεις για απώτερη ιδιωτικοποίησή τους. Οι περικοπές των λειτουργικών εξόδων θα περιορίσουν τις αναπτυξιακές δυνατότητες, ενώ είναι αβέβαιο εάν οι υποδομές του τύπου των ΒΙΠΕ είναι ακόμη ώριμες για ιδιωτικοποίηση.

(41) Γενικά, οι μεγάλες βιομηχανίες μάλλον υποεκπροσωπούνται στην περιοχή και η κλαδική τους σύνθεση δεν αποκλίνει από τη γενική κλαδική σύνθεση της βιομηχανίας. Εξαίρεση αποτελούν οι εγκαταστάσεις της Βιομηχανίας Φωσφορικών Λιπασμάτων και της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης στην Ξάνθη. Κυριαρχούν οι κλάδοι των ενδυμάτων, των ειδών διατροφής, των προϊόντων μη μεταλλικών ορυκτών, των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, του καπνού και των προϊόντων του, των επίπλων και του ξύλου-φελλού.

Γενικά, οι επενδύσεις σε βιομηχανίες που αξιοποιούν τοπικές πρώτες ύλες του φυσικού χώρου και την παραγωγή του πρωτογενή τομέα έχουν μονιμότερο χαρακτήρα και στηρίζουν πιο ουσιαστικά την τοπική οικονομία.

3. Βιομηχανική ρύπανση

(42) Η βιομηχανική ρύπανση απειλεί κυρίως τους υδάτινους αποδέκτες, βασικά ποταμούς και Δέλτα τους, λίμνες και λιμνοθάλασσες και τα παράλια.

Τα υγρά απόβλητα των μεταποιητικών μονάδων δημιουργούν κοινά προβλήματα για όλους τους ποταμούς, Νέστο, Έβρο και τους μικρότερους.

Ο ποταμός Νέστος επιβαρύνεται με αστικά και βιομηχανικά λύματα από τη Βουλγαρία, που καταλήγουν σ' αυτόν χωρίς επιπλέον προηγούμενη επεξεργασία.

Αλλά και η επιβάρυνση που δέχεται ο ποταμός Έβρος λόγω ρύπανσης είναι επίσης μεγάλη, καθώς διέρχεται από τρεις χώρες (Βουλγαρία, Ελλάδα, Τουρκία) και σημαντικό αριθμό αστικών κέντρων, με ανύπαρκτες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων.

Οι λίμνες και οι λιμνοθάλασσες βρίσκονται κοντά στις εκβολές των ποταμών και στη θάλασσα και λειτουργούν ως ενιαία οικοσυστήματα. Τα περισσότερα προβλήματα είναι κοινά με αυτά των Δέλτα ποταμών.

Ρύπανση στο θαλάσσιο περιβάλλον προκαλεί, σε κάποιο βαθμό, και η άντληση πετρελαίου, ενώ υπάρχουν κίνδυνοι και από τις θαλάσσιες μεταφορές.

Τέλος, τα λατομεία αποτελούν αιτία όχλησης και αλλοίωσης του φυσικού τοπίου. Σημαντικές λατομικές δραστηριότητες υπάρχουν στο Όρος Φαλακρό στη Δράμα, Όρος Παγγαίο και όρη Λεκάνης στην Καβάλα καθώς και στη Θάσο.

2.2.3.3. Τουρισμός

(43) Ο Τουρισμός δεν είναι ανεπτυγμένος στην Περιφέρεια. Διακρίνεται σε παραθαλάσσιο και εσωτερικό (με μεγάλο προβάδισμα του πρώτου) και οι επισκέπτες είναι έλληνες σε ποσοστό πάνω από 90%. Η πολιτική του ποσοτικού (και μονόπλευρου) τουρισμού, που προκάλεσε πολλά προβλήματα στην εφαρμογή της, πρόκειται να αναθεωρηθεί.

(44) Το σύνολο των καταλυμάτων της Περιφέρειας αριθμεί 30.000 κλίνες περίπου, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων (77%) συγκεντρώνεται στις παραλίες του Νομού Καβάλας και κυρίως της νήσου Θάσου. Δεύτερος και σε απόσταση έρχεται ο Νομός Έβρου, με ποσοστό 12%.

Η λειτουργία του Πανεπιστημίου που προσελκύει επισκέπτες και η κινητικότητα που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, με συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις, πολύ συχνά καθιστούν ανεπαρκές το υπάρχον ξενοδοχειακό δυναμικό.

(45) Η Περιφέρεια ΑΜ-Θ διαθέτει ήδη σήμερα τουριστικά κορεσμένες περιοχές, όπως είναι ο Νομός Καβάλας, και πολλές κακοποιημένες τουριστικές περιοχές, χωρίς ωστόσο να έχουν εξασφαλιστεί και ανάλογα οικονομικά οφέλη. Για παράδειγμα, στο Ν. Καβάλας, κυριαρχεί η παραθεριστική κατοικία, νόμιμη ή αυθαίρετη προς νομιμοποίηση. Ανάλογες τάσεις παρουσιάζονται και στις παραλίες των άλλων νομών και μάλιστα ενισχύονται και με έργα (π.χ. δρόμοι, λιμενίσκοι κλπ.), χωρίς προηγούμενο σχεδιασμό. Αυτές οι τάσεις θα οδηγήσουν στην επέκταση των κορεσμένων και προβληματικών περιοχών, σε βάρος και άλλων τουριστικών πόρων.

Σε ότι αφορά τον εσωτερικό τουρισμό, η κατάσταση είναι πολύ καλύτερη, λόγω περιορισμένης ζήτησης υπηρεσιών, κυρίως από ημερήσιους επισκέπτες, αλλά και γιατί άρχισε να αναπτύσσεται αφού προηγουμένως συνειδητοποιήθηκε η σημασία της διατήρησης των φυσικών πόρων ως πάγιων αγαθών με "διαρκή οικονομική αξία", όπως είναι η περίπτωση του Δάσους Δαδιάς Έβρου.

(46) Οι πιέσεις που ασκούνται στο περιβάλλον από τις τουριστικές δραστηριότητες είναι κοινές με αυτές που προέρχονται γενικά από την οικιστική ανάπτυξη. Σημαντικές επιβαρύνσεις δέχονται τα Δέλτα ποταμών, λόγω καταπάτησης των αλμυρών ελών και αμμοθινών με σκοπό την κατασκευή έργων υποδομής και την ανέγερση παραθεριστικών κατοικιών, οι λιμνοθάλασσες Ξηρολίμνη και Πτελαία και οι ακτές της Καβάλας και της Θάσου.

2.2.4. Ειδικές θεματικές κατηγορίες χώρου

2.2.4.1 Αστικός χώρος

(47) Μέσα στο σύστημα αστικών κέντρων του ευρύτερου εθνικού χώρου (Θεσσαλονίκη) και των γειτονικών χωρών, το μέγεθος πληθυσμού των αστικών κέντρων της Περιφέρειας τοποθετείται στην κατηγορία των κέντρων τοπικής σημασίας ή των μεγάλων χωριών σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

(48) Τα προγραμματισμένα μεγάλα έργα υποδομής αναμένεται να αλλάξουν την οικονομική φυσιογνωμία της Περιφέρειας. Ταυτόχρονα όμως, ο αναπτυξιακός ρόλος της Εγνατίας οδού - στον οποίο βρίσκονται όλα τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, εκτός της Δράμας -, στο επίπεδο της Περιφέρειας θα εξαρτηθεί από τη δυναμική των αστικών κέντρων της. Οι επιλογές, επομένως, για το πώς θα πρέπει να εξελιχθεί το οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας και η ανάλογη προετοιμασία του θα πρέπει να γίνει παράλληλα με την ολοκλήρωση των μεγάλων έργων.

1. Ζώνες οικιστικής χρήσης

(49) Όλα τα αστικά και ημιαστικά κέντρα, όπως και οι μεγαλύτεροι οικισμοί της Περιφέρειας διαθέτουν ρυμοτομικά σχέδια, με διάφορα προβλήματα εφαρμογής, ενώ σε όλους τους μικρούς οικισμούς έχουν γίνει οριοθετήσεις βάσει του Π. Δ/τος 24.4/3/5.1985. Σε πολλές περιπτώσεις, οι προβλεπόμενοι συντελεστές δόμησης των οικοπέδων είναι υψηλοί, σε σχέση με τους περιορισμένους κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους (π.χ. Καβάλα). Οριοθετημένοι οικισμοί β' κατοικίας δεν υπάρχουν, με εξαίρεση τον οικισμό Σκάλα Παναγίας στην Καβάλα, αλλά παρατηρείται αυξανόμενη δραστηριότητα σε εκτός σχεδίου και αυθαίρετη δόμηση για παραθεριστική κατοικία στις παραλιακές περιοχές.

(50) Όσον αφορά στον αστικό χώρο των μεγάλων κέντρων, παρατηρούνται σοβαρά οικιστικά και πολεοδομικά προβλήματα. Παράλληλα, εκτιμάται ότι δεν αρκεί η λογική των ρυθμίσεων που προβλέπονται από τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, αλλά απαιτείται ένας αναπτυξιακός πολεοδομικός σχεδιασμός:

- Στην περίπτωση της αναθεώρησης του ΓΠΣ Αλεξανδρούπολης, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τα πολύ σημαντικά πολεοδομικά θέματα που εγείρονται από την εγκατάσταση και ανάπτυξη νέων υποδομών, όπως είναι η λειτουργία του νέου λιμανιού εθνικής σημασίας στο άμεσο μέλλον και του σιδηροδρόμου ή η χωροθέτηση σταθμού ΚΤΕΛ.
- Ανάλογα, το ΓΠΣ Κομοτηνής θα πρέπει να προσανατολιστεί στο νέο ρόλο της ως διοικητικού κέντρου διαπεριφερειακής ή ευρύτερης σημασίας, ενσωματώνοντας το χώρο της πανεπιστημιούπολης, δεδομένου ότι αυτή αντιπροσωπεύει μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες της πόλης. Επιπλέον, η πόλη έχει σοβαρά προβλήματα, όπως ανεφάρμοστο σχέδιο σε μεγάλο βαθμό, αυθαίρετη δόμηση, ΖΕΠ κλπ.
- Ανάλογα θέματα προκύπτουν και για τις άλλες πόλεις και σε μικρότερη κλίμακα στα οικιστικά κέντρα της περιοχής, ενώ ανάγκη οριοθέτησης υφίσταται για τους οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο από 2000 κατοίκους.

(51) Μόνες θεσμοθετημένες ΖΟΕ είναι της Καβάλας (παραλιακή) και της Αλεξανδρούπολης (περιαστική), οι οποίες απαιτούν ενδεχομένως και νέες αναθεωρήσεις. Στη ΖΟΕ Αλεξανδρούπολης, δεν λήφθηκε υπόψη το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, με αποτέλεσμα να μην απαγορευθεί η δόμηση στην ευρύτερη περιοχή, μέχρις ότου μελετηθεί η αξιοποίηση του χώρου. Με τη ΖΟΕ που βρίσκεται στο στάδιο της έγκρισης, για τις παραλιακές περιοχές δυτικά της Καβάλας, είναι πιθανό να ευνοηθεί η επέκταση της αυθαίρετης δόμησης.

(52) Στην Περιφέρεια ΑΜ-Θ, τα φαινόμενα της παρόδιας δόμησης και της δόμησης σε βάρος παραγωγικών εδαφών θα πρέπει να ελεγχθούν έγκαιρα, με την κατοχύρωση της "αποκλειστικής γεωργικής χρήσης" -με την πρόβλεψη εγκαταστάσεων συναφών με τις αγροτικές δραστηριότητες, στις εκτάσεις που αρδεύονται ή μπορούν να αρδευτούν. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η Εθνική οδός Καβάλας-Δράμας με τη διάσπαρτη χωροθέτηση της βιομηχανίας ή άλλων εγκαταστάσεων και την ανάπτυξη β' κατοικίας.

2.2.4.2. Παράκτιος χώρος

(53) Η παράκτια ζώνη του ηπειρωτικού χώρου διαφοροποιείται κατά περιοχές, ανάλογα με τη μορφολογία και το είδος των εδαφών, περιλαμβάνει τις αστικές περιοχές Καβάλας και Αλεξανδρούπολης και σχετικά μικρό αριθμό οικισμών μόνιμης κατοικίας ή β' κατοικίας (νόμιμης ή νομιμοποιημένης), μια σειρά σημαντικών υγροβιοτόπων, ενώ σε ορισμένες θέσεις υπάρχουν και σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι.

(54) Από τους υγροβιοτόπους της ζώνης αυτής, οι ακόλουθοι περιλαμβάνονται στον "Εθνικό Κατάλογο Προτεινομένων Περιοχών για ένταξη στο Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000":

- "Κόλπος Παλιού - Όρμος Ελευθερών"
- "Δέλτα Νέστου και Λιμνοθάλασσες Κεραμωτής"
- Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης - Ν. Ξάνθης
- "Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης - Ν. Ροδόπης
- "Δέλτα Έβρου"

(55) Για τα Δέλτα ποταμών, απειλές συνιστούν η λαθροθηρία, που έχει ως στόχο την πλούσια ορνιθοπανίδα, η ρύπανση από φυτοφάρμακα και λιπάσματα από τις εκτεταμένες αγροτικές δραστηριότητες, η βόσκηση πολλών αγροτικών ζώων και οι καταπατήσεις των αλμυρών ελών και αμμοθινών με σκοπό την κατασκευή έργων υποδομής και την ανέγερση παραθεριστικών κατοικιών.

Τέλος, το θαλάσσιο περιβάλλον υποβαθμίζεται από τη ρύπανση που προέρχεται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (αστικά- βιομηχανικά λύματα, άντληση πετρελαίου) και τις τουριστικές δραστηριότητες, ειδικά στις ακτές της Καβάλας και της Θάσου.

(56) Οι ακτές και οι υγροβιότοποι αποτελούν ιδιαίτερα ευπαθείς φυσικούς πόρους με ειδικές απαιτήσεις προστασίας και αναπτυξιακής διαχείρισης. Με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φυσικού χώρου και τις υπάρχουσες χρήσεις γης, μπορούν να διακριθούν οκτώ παραλιακές περιοχές, σε αρκετές από τις οποίες υπάρχουν και σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι:

1. Δυτικές ακτές Ν. Καβάλας
2. Αστική και τουριστική περιοχή Καβάλας
3. Λιμνοθάλασσες Ν. Καβάλας
4. Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων Ν. Ξάνθης
5. Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων Ν. Ροδόπης
6. Άξονας Παραλία Πετρωτών-Κρωβύλη Ν. Ροδόπης
7. Παράκτια ζώνη από το ανατολικό όριο του Υγρότοπου-Πάρκου (παραλία Ίμερου) μέχρι το δυτικό όριο της αστικής περιοχής Αλεξανδρούπολης.
8. Αστική και τουριστική περιοχή Αλεξανδρούπολης.
9. Υγροβιότοπος Δέλτα Έβρου.

Από τις παραπάνω περιοχές:

- οι Δυτικές ακτές Ν. Καβάλας και η ευρύτερη περιοχή τους, τα τόξα Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων Νομών Ξάνθης και Ροδόπης και η Παραλία Πετρωτών-Κρωβύλη Ν. Ροδόπης, μπορούν να φιλοξενήσουν συνδυασμένες τουριστικές και αγροτικές χρήσεις που θα εναρμονίζονται με και θα σέβονται το περιβάλλον
- οι Λιμνοθάλασσες Ν. Καβάλας και ο Υγροβιότοπος

του Δέλτα του Έβρου απαιτούν ειδικά μέτρα προστασίας

• ενώ στις αστικές και τουριστικές περιοχές Καβάλας και Αλεξανδρούπολης, η έντονη οικιστική ανάπτυξη και οι σημαντικές συγκρούσεις χρήσεων γης, απαιτούν μέτρα πολεοδομικής εξυγίανσης.

(57) Γενικά, η τουριστική αξιοποίηση της παράκτιας ζώνης θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ειδικού τοπικού. Ειδικά για την εκτεταμένη παράκτια ζώνη των Υγροβιοτόπων, θα πρέπει να μελετηθεί η λειτουργία της χωρίς ετερόκλητες χρήσεις γης, δημιουργώντας εγκαταστάσεις διαμονής τουριστών και παραθεριστών σε υπάρχοντες οικισμούς της ενδοχώρας, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην ΚΥΑ 57/96, ΦΕΚ 854 Β' της 16/9/1996.

2.2.4.3. Ορεινές/ ημιορεινές και νησιωτικές περιοχές

(58) Οι ορεινές περιοχές της Περιφέρειας ΑΜ-Θ καλύπτουν ποσοστό 40% περίπου της συνολικής έκτασης.

Στον ορεινό χώρο εντοπίζονται 11 από τους 55 νέους ΟΤΑ της Περιφέρειας σε 4 νομούς (Δ. Κ. Νευροκοπίου, Κ. Σιδηρονερίου, Δ. Παρανεστίου, Δ. Ορεινού, Δ. Σταυρούπολης, Δ. Μύκης, Κ. Θερμών, Κ. Κοτύλης, Κ. Σατρών, Κ. Κέχρου και Κ. Οργάνης), με 164 οικισμούς και συνολικό πληθυσμό 35.068 κατοίκων (2001), συγκροτώντας γεωγραφικά δύο ενότητες.

Στους οικισμούς με ομαλή δημογραφική εξέλιξη υπάρχει ανάγκη μιας ήπιας ανάπτυξης μέσω επεκτάσεων που δεν θα αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου και του κτισμένου περιβάλλοντος.

Γενικότερα, υπάρχει ανάγκη οριοθέτησης προστασίας των δασών και δασικών εκτάσεων, της γεωργικής γης και των βοσκοτόπων. Οριοθέτηση απαιτείται και στην περίπτωση των λατομικών περιοχών.

Στο Ν. Δράμας, οι φθίνοντες οικισμοί της ορεινής περιοχής, με κέντρο το Κάτω Νευροκόπι και κάποια μικρότερα κέντρα μεταξύ Ξάνθης και Κ. Νευροκοπίου (Σταυρούπολη-Παρανέστι-Σιδηρόνερο) μπορούν να αποκτήσουν δυναμική, με την αξιοποίηση της παρουσίας των τεχνητών λιμνών στους Υ/Η Σταθμούς της ΔΕΗ, την ορθή διαχείριση των παραγωγικών δασών και των δασικών οικοσυστημάτων, την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της γεωργικής γης και των βοσκοτόπων.

Οι ορεινές περιοχές του Ν. Ξάνθης ορίζονται με οικιστικά κέντρα, δυτικά, τη Σταυρούπολη και, βόρεια, τον Εχίνο.

Ο ορεινός χώρος του Ν. Ροδόπης περιλαμβάνει ενδιαφέροντες οικισμούς που μπορούν να ενταχθούν στο σχεδιασμό ενός πλέγματος ορεινών διαδρομών.

Γενικότερα, ο ορεινός και ημιορεινός χώρος της Περιφέρειας περιλαμβάνει αξιόλογους φυσικούς και ιστορικούς πόρους που μπορούν να ενταχθούν σε συστήματα χωρικών συνόλων, δικτύων και διαδρομών, προωθώντας ένα πρότυπο ποιοτικού και ήπιου τουρισμού, με έμφαση στον αγροτουρισμό και τον οικοτουρισμό και την παραγωγή και προβολή των τοπικών προϊόντων.

Στον ορεινό και ημιορεινό χώρο εντοπίζονται το Παρθένο (εκτός διαχείρισης) Δάσος Φρακτού στην περιοχή Παρανεστίου Ν. Δράμας, η ευρύτερη ορεινή περιοχή της δυτικής Ροδόπης που διασχίζεται από τον ποταμό Νέστο και πολλούς χειμάρρους, τα Στενά Νέστου και το Αισθητικό Δάσος στο στενότερο σημείο της κοιλάδας του ποταμού Νέστου, μεταξύ των οικισμών, Τοξότες και Σταυρούπολη Ν. Ξάνθης, το Φαλακρόν όρος, η ορεινή και ημιορεινή ζώνη που τροφοδοτεί τους χείμαρρους και τους υγροβιότοπους στα παράλια του νομού Ροδόπης, η παραποτάμια φυσική βλάστηση και οι δασικοί βιότοποι της ημιορεινής ζώνης του νομού Έβρου, οι Τρεις Βρύσες και το Δάσος Δαδιάς, οι κοιλάδες των ποταμών Κομψάτου και Φιλιουρί Ν. Ροδόπης και άλλοι. Οι ιστορικοί πόροι του χώρου περιλαμβάνουν μνημεία, μοναστήρια και παραδοσιακούς οικισμούς.

(59) Η επιλογή της ποιοτικού τουρισμού και η ειδική διαχείριση των ευπαθών οικοσυστημάτων αποτελούν προτεραιότητες για τα δυο νησιά της Περιφέρειας, τη Θάσο και τη Σαμοθράκη.

Η Θάσος είναι ένα ιδιαίτερα ευνοημένο από τη φύση νησί παρουσιάζει τέσσεριες βασικούς άξονες ανάπτυξης οι οποίοι έχουν να κάνουν με τους πλούσιους ιστορικούς πόρους, τον πλούσιο ορυκτό πλούτο (μάρμαρα), τα αξιόλογα φυσικά υποσυστήματα, και τις ακτές. Η ανάπτυξη του νησιού βασίστηκε στο πρότυπο του μαζικού τουρισμού, με σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό και κατασκευασμένο περιβάλλον του. Εντυπωσιακό φυσικό περιβάλλον με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά - και με λιγότερες αρνητικές επιπτώσεις από τη μέχρι τώρα τουριστική ανάπτυξή του -, διαθέτει και το νησί της Σαμοθράκης.

Οι ειδικοί φυσικοί τόποι των δύο νησιών και το ξεχωριστό ανθρωπογενές ιστορικό περιβάλλον τους, με ορεινή μορφολογία του εδάφους και πλούσια φυσική βλάστηση (και ελαιώνες στη Θάσο) σπάνια απαντάται στα πολυάριθμα νησιά του Αιγαίου. Η ελεγχόμενη χωρική ανάπτυξη και διαχείριση σε όλους τους τομείς θα επιτρέψει στα νησιά να ξεπεράσουν τη σημερινή τους κατάσταση και να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, σε συμφωνία με τη λογική της αειφορίας.

2.2.4.4. Δίκτυα φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

(60) Στον "Εθνικό Κατάλογο Προτεινομένων Περιοχών για ένταξη στο Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000" περιλαμβάνονται 22 περιοχές από το χώρο της Περιφέρειας.

Οι φυσικοί τόποι της Περιφέρειας που αποτελούν ένα πλέγμα εκτεταμένων περιοχών με διαφορετικό χαρακτήρα που εκτείνονται σε όλες τις υψομετρικές ζώνες, από ορεινά δάση στον ηπειρωτικό χώρο μέχρι τις ακτές και τη θάλασσα και συμπληρώνονται με τα δύο νησιά, Θάσο και Σαμοθράκη. Οι τόποι αυτοί διακρίνονται αδρομερώς στις ακόλουθες ενότητες:

• Το παρθένο (εκτός διαχείρισης) δάσος Φρακτού και η ευρύτερη ορεινή περιοχή της δυτικής Ροδόπης που διασχίζεται από τον ποταμό Νέστο και πολλούς χείμαρρους και το Φαλακρόν όρος.

• Η ορεινή και ημιορεινή ζώνη που τροφοδοτεί τους χείμαρρους και τους υγροβιότοπους (λίμνες και λιμνοθάλασσες) στα παράλια του νομού Ροδόπης.

• Το εθνικό πάρκο Αν. Μακεδονίας-Θράκης που περιλαμβάνει το Δέλτα του ποταμού Νέστου, τις Λίμνες Βιστονίδα και Μητρικού και ένα σύστημα Λιμνοθαλασσών σε ευρεία περιοχή.

• Το Δέλτα του ποταμού Έβρου, η παραποτάμια φυσική βλάστηση και οι δασικοί βιότοποι της ημιορεινής ζώνης του νομού Έβρου.

• Οι ακτές και η θαλάσσια περιοχή του Θρακικού πελάγους, από τις εκβολές του Στρυμόνα μέχρι τον Έβρο

• Τα δύο μεγάλα νησιά, Θάσος και Σαμοθράκη.

(61) Στους προηγούμενους τόπους εντάσσεται ένας μεγάλος αριθμός αρχαιολογικών χώρων και μνημείων όλων των εποχών (Αρχαιολογικοί χώροι Φιλίππων, Σαμοθράκης, Λιμένα Θάσου, Αβδήρων και Μαρώνειας).

Υπάρχουν επίσης, σημαντικά βυζαντινά μνημεία (Φέ-

ρες, Διδυμότειχο κλπ.) και χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, το πιο αξιόλογο έργο διατήρησης και αξιοποίησης αυτού του ιστορικού πλούτου έχει γίνει στην παλιά πόλη της Ξάνθης. Επίσης, ειδικό τουριστικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα Μοναστήρια της περιοχής.

(62) Σε επίπεδο φυσικού σχεδιασμού και για τη σωστή αξιοποίηση των φυσικών και ιστορικών τουριστικών πόρων της Περιφέρειας ΑΜ-Θ, θα πρέπει να γίνει μια βασική χωρική διάκριση, μεταξύ των δύο νησιών και του ηπειρωτικού χώρου. Στην περίπτωση των νησιών, ο τουρισμός προτείνεται ως ο βασικός κλάδος προγραμματισμένης ανάπτυξης, στον οποίο θα πρέπει να προσαρμοστούν και οι άλλοι κλάδοι παραγωγής (π.χ. προϊόντα αγροτικού τομέα). Στον ηπειρωτικό χώρο, θα πρέπει να επιδιωχθεί η ισόρροπη τουριστική ανάπτυξη, με σκοπό τη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων για τον αγροτικό χώρο, πεδινό και ορεινό, με στενή διασύνδεση μεταξύ τους και με συγκεκριμένες αυτοτελείς μορφές υπηρεσιών στα αστικά και μεγαλύτερα οικιστικά κέντρα.

3. Πρόταση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας

3.1. Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης (χάρτης Δ.1.1)

(63) Το πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης προκύπτει ως συνισταμένη των αναπτυξιακών επιλογών, όπως αυτές εκφράζονται από τον μέχρι το 2006 (2008) σχεδιασμό του Γ' ΚΠΣ και τις εφαρμογές του και των δράσεων όλων των τελεστών, που συμμετέχουν στις οικονομικές και κοινωνικές διαδικασίες, καθώς και των αρχών που υιοθετούνται από το Σχέδιο Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (ΣΑΚΧ).

Καθοριστικό στοιχείο για το πρότυπο αυτό αποτελεί η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Περιφέρειας, ώστε να περιοριστούν οι περιφερειακές ανισότητες σε επίπεδο χώρας και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας, να διασφαλιστεί η προστασία της φυσικής και πολιτιστικής της κληρονομιάς και να επιταχυνθεί, κατά το δυνατόν, ο μετασχηματισμός της Περιφέρειας σε περιοχή έλξης προς εγκατάσταση σ' αυτή επιχειρήσεων.

(64) Οι γενικοί αυτοί στόχοι που καθορίζουν και το πρότυπο χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας συγκεκριμενοποιούνται στο χώρο:

- Με την επιδίωξη συγκρότησης ενός ισόρροπου και πολυκεντρικού δικτύου αστικών κέντρων,
- Με την ενδυνάμωση και βελτίωση των αστικών κέντρων της Περιφέρειας,
- Με την ανάπτυξη ενός βιώσιμου πρότυπου ανάπτυξης της υπαίθρου,
- Με την ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων μεταφορών και πρόσβασης της γνώσης,
- Με τη βελτίωση της προσπελασιμότητας της Περιφέρειας και της εσωτερικής της συνοχής,
- Με τη διάχυση της πληροφορίας και της γνώσης,
- Με την αναπτυξιακή αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων,
- Με τη συνετή διαχείριση των υδατικών πόρων και την πρόληψη των κινδύνων φυσικών καταστροφών.

(65) Το οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας συγκροτείται μέσα από τη λειτουργική δικτύωση των αστικών της κέντρων Δράμα - Καβάλα - Ξάνθη, Ξάνθη - Κομοτηνή- Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη, Αλεξανδρούπολη - Σουφλί, Διδυμότειχο, Ορεστιάδα.

Παρά τη γραμμική του διάταξη το πρωτεύον αυτό οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας εμφανίζει στοιχεία αύξουσας λειτουργικής ολοκλήρωσης η οποία επιταχύνεται από τις αναπτυσσόμενες υποδομές μεταφορών και επικοινωνιών.

Η διοίκηση (Κομοτηνή και έδρες νομαρχιών), η εκπαίδευση (ανωτέρα και ανωτάτη), η αναψυχή, το εμπόριο και οι μεταφορές (λιμάνια, αεροδρόμια), αποτελούν στοιχεία γύρω από τα οποία αναπτύσσεται η δικτύωση αυτή.

Σε χαμηλότερο οικιστικό επίπεδο αναπτύσσονται τα λειτουργικά υποσύνολα, άλλα σε επίπεδο νομού, εκεί όπου η γεωγραφία και οι υποδομές το επιτρέπουν διανομαρχιακά, καθώς και σε τοπικό επίπεδο στα οικιστικά κέντρα των χαμηλότερων βαθμίδων.

Η βελτίωση και η ολοκλήρωση του αναπτυσσόμενου λειτουργικού δικτύου των αστικών κέντρων της Περιφέρειας αναπτύσσεται παράλληλα με την εσωτερική οργάνωση των αστικών κέντρων, με την ολοκλήρωση, δηλαδή, του πολεοδομικού τους σχεδιασμού και την εφαρμογή τους, έτσι ώστε η διαχείριση του χώρου και ο ορθολογικός καθορισμός χρήσεων γης να αποτελέσουν προωθητικό παράγοντα της ανάπτυξης και όχι φραγμό του μέσα από τις διαδικασίες υπερβολικής αύξησης της τιμής της γης, αλλά και απαξίωσής της λόγω συγκρούσεων μη συμβατών μεταξύ τους χρήσεων.

(66) Καθοριστική για την ανάπτυξη των πόλεων της Περιφέρειας είναι και η δυνατότητα σχεδιαζόμενης ανάπτυξής τους (επεκτάσεις), αλλά και η βελτίωση του κοινωνικού εξοπλισμού τους και η συγκέντρωση οχλουσών λειτουργιών σε συγκεκριμένες ειδικά διαμορφούμενες περιοχές, έτσι ώστε η οργανωμένη επέκταση να συμβάλλει στον περιορισμό της αστικής διάχυσης. Η συγκρότηση ενοτήτων υπαίθρου όπου δυναμικά οικιστικά και αστικά κέντρα λειτουργούν ολοκληρωμένα σε ότι αφορά τις λειτουργίες κατοίκησης, παραγωγής, εκπαίδευσης και αναψυχής αποτελούν καθοριστικό στοιχείο διαμόρφωσης ενός συγχρόνου περιβάλλοντος τόσο για την αγροτική ανάπτυξη όσο και για την ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου.

(67) Οι ενότητες αυτές καθορίζονται από τη διάταξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων και του οικιστικού δικτύου στο χώρο, από το υπάρχον και αναπτυσσόμενο οδικό δίκτυο και δίκτυο μεταφορών και από τη γεωγραφία της περιοχής. Η διοικητική διάρθρωση της Περιφέρειας, Διευρυμένες Νομαρχίες, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και νέοι δήμοι αποτελούν πρόσθετο παράγοντα διαμόρφωσης των ενοτήτων της υπαίθρου.

(68) Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων μεταφορών, επικοινωνιών και ενέργειας αποτελούν καθοριστικό παράγοντα οργάνωσης του χωρικού πρότυπου της Περιφέρειας. Τα ολοκληρωμένα συστήματα μεταφορών συμβάλλουν στη σύνδεση της Περιφέρειας με τις λοιπές περιφέρειες της χώρας (Β. Ελλάδα, Νότια Ελλάδα - Αττική, Νησιά) με τα κατά περίπτωση πρόσφορα μέσα, αλλά και με το ευρύτερο περιβάλλον της (Διευρωπαϊκά Δίκτυα, Πανευρωπαϊκοί Διάδρομοι).

(69) Η ιεραρχημένη ανάπτυξη των ολοκληρωμένων και διασυνδεδεμένων (διατροπικών) συστημάτων μεταφορών συμβάλλει, ταυτόχρονα, και στην αύξηση της εσωτερικής συνοχής της Περιφέρειας και στη λειτουργική, κατά σταδιακό τρόπο, ολοκλήρωση του παραγωγικού της προτύπου. Η ανάπτυξη των ενεργειακών πόρων της Περιφέρειας καθώς και η γεωγραφικά κομβική θέση της, σε ότι αφορά τη διέλευση από αυτήν ενεργειακών δικτύων,

εκτός από την στρατηγική τους σημασία για την αντιμετώπιση του ενεργειακού ζητήματος της χώρας, μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα έλξης προς εγκατάσταση σ' αυτή παραγωγικών επιχειρήσεων και με εξαγωγικό προσανατολισμό. Η διασφάλιση υποδοχέα εγκατάστασης (συγκεκριμένων περιοχών) και κατάλληλου εργατικού δυναμικού και στελεχών (εκπαίδευση, κατάρτιση) αποτελούν στοιχεία που συμβάλλουν στην ολοκλήρωση αυτών των συγκεκριμένων αναπτυξιακών προϋποθέσεων.

Ο εξοπλισμός της Περιφέρειας με σύγχρονα δίκτυα επικοινωνιών συμβάλλει στη γεφύρωση της απόμακρης και περιφερειακής θέσης, τόσο ως προς τη χώρα, όσο και ως προς την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελώντας προϋπόθεση μιας σύγχρονης αναπτυξιακής διαδικασίας.

(70) Η προσπελασιμότητα και η εσωτερική συνοχή της Περιφέρειας πρέπει να διασφαλίζονται με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου δικτύου μεταφορών. Η Εγνατία οδός και κάθετοι προς αυτήν άξονες σε συνδυασμό με τα λιμάνια Καβάλας και Αλεξανδρούπολης και τα αεροδρόμια της Χρυσούπολης και της Αλεξανδρούπολης αποτελούν το τμήμα του συστήματος, το οποίο σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο ολοκληρώνεται με τους περιφερειακούς και τοπικής σημασία άξονες.

Ειδική πρόνοια θα πρέπει να ληφθεί, ώστε οι υπερτοπικής σημασίας άξονες να μην λειτουργήσουν ως άξονες διαχωρισμού της Περιφέρειας και ως άξονες διαυλισμού στην άμεση περιφέρεια των αστικών κέντρων φαινομένων αστικής διάχυσης.

(71) Η ανάπτυξη και η διάχυση της πληροφορίας και της γνώσης πραγματοποιείται, εκτός από την ανάπτυξη των σχετικών υποδομών, και με την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλες του τις βαθμίδες. Η οργάνωση εξατάξιων δημοτικών σχολείων σε επίπεδο νέων δήμων αποτελεί σημαντικό παράγοντα προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Καθοριστική είναι επίσης προς την ίδια κατεύθυνση και η περαιτέρω ανάπτυξη και ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφέρεια. Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος ΑΕΙ και ΤΕΙ συμβάλλει μακροχρόνια και στην αστική ανάπτυξη αλλά οδηγεί μέσα από τη σύνδεση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την παραγωγή στη δημιουργία επιχειρήσεων σε δυναμικούς τομείς της οικονομίας.

(72) Η συνετή διαχείριση όλων των φυσικών πόρων της Περιφέρειας (αδρανή, μάρμαρα, άλλα ορυκτά και μεταλλεύματα, γεωθερμικά πεδία, υδατικοί πόροι, τοπία και δάση) αποτελεί προϋπόθεση μιας αναπαραγόμενης και αυξανόμενης αναπτυξιακής διαδικασίας.

(73) Η διαχείριση αυτή διασφαλίζεται μέσα από πρόσφορα διαχειριστικά σχέδια. Ιδιαίτερα το ζήτημα διαχείρισης των υδάτων είναι εξαιρετικά ευαίσθητο λόγω του διεθνούς χαρακτήρα των μεγάλων ποταμών της Περιφέρειας, αλλά και της σημασίας των αρδεύσεων για την γεωργία της. Οι στόχοι, επίσης, της βιομηχανικής και της τουριστικής ανάπτυξης προϋποθέτουν μακροπρόθεσμα τη διασφάλιση των απαιτούμενων υδατικών πόρων.

(74) Το ζήτημα, τέλος, της κατά το δυνατόν διασφάλισης της Περιφέρειας από καταστροφές (σεισμούς, πυρκαγιές, πλημμύρες και ξηρασία) παραπέμπει στη συνετή διαχείριση των πόρων που επηρεάζονται άμεσα από τα στοιχεία που συνδέονται με κάθε μια από τις πηγές καταστροφών ώστε είτε οι καταστροφές να προλαμβάνονται είτε, σε περίπτωση αδυναμίας πρόβλεψης και πρόληψής τους, να ελαχιστοποιούνται οι συνέπειές τους.

(75) Η δομή στο χώρο του Προτύπου Χωρικής Ανάπτυξης ακολουθεί τη διάρθρωση στο χώρο της Περιφέρειας καθώς και τα γεωγραφικά της χαρακτηριστικά. Η Περιφέρεια έχει σχήμα αντεστραμμένου λατινικού L, στο οποίο όλοι οι νομοί ακολουθούν προς ανατολάς ο ένας τον άλλον, με μόνο το νομό Δράμας να αποτελεί τυπικά "ηπειρωτικό" νομό, ενώ ο νομός Έβρου εκτείνεται σε σημαντικό βάθος προς βορρά. Η εικόνα αυτή της Περιφέρειας, η οποία συμπληρώνεται από τα νησιά Θάσος (Ν. Καβάλας) και Σαμοθράκη (Ν. Έβρου) διατάσσεται σε τρεις ζώνες, τα ορεινά, τα πεδινά και τα παράλια.

(76) Οι ζώνες αυτές αναπτύσσονται, σχεδόν, επάλληλα με εξαίρεση το νομό Δράμας και το δυτικό τμήμα του νομού Καβάλας, όπου βρίσκονται τα ορεινά συγκροτήματα που χωρίζουν την Περιφέρεια από την Κεντρική Μακεδονία. Εδώ τα όρη Όρβηλος, Βροντού και Μενοίκιο αποτελούν το από βορρά προς νότο όριο, για να συνεχιστούν με μια σύντομη διακοπή από το Παγγαίο και το Σύμβολο μέχρι την παραλία. Στο μέσο του νομού Καβάλας, τέλος, βρίσκονται τα όρη της Λεκάνης τα οποία χωρίζονται, όπως και το Φαλακρό της Δράμας, από την κυρίως Ροδόπη μέσω της κοιλάδας του Νέστου.

(77) Στο δυτικό τμήμα της περιφέρειας τα Τενάγη των Φιλίππων και το βαθύπεδο της Δράμας αποτελούν τις πεδινές περιοχές. Προς ανατολάς η διάταξη ακολουθεί ένα κανονικό σχήμα: ορεινά, λοφώδεις εκτάσεις, πεδινά από τον κάμπο της Χρυσούπολης μέχρι το ύψος των Σαπών προς ανατολάς, όπου στη συνέχεια οι απολήξεις της Ροδόπης φτάνουν μέχρι σχεδόν τις ακτές, ενώ ακόμα ανατολικότερα η όλη διάταξη "γυρίζει" προς βορρά ακολουθώντας την κοιλάδα του Έβρου, η οποία μετά το Διδυμότειχο καταλήγει σε πεδιάδα. Στα πεδινά, προς τις ακτές, συγκεντρώνονται οι εκβολές (δέλτα) των ποταμών, οι υγροβιότοποι και οι λιμνοθάλασσες.

(78) Στο παραδοσιακό παραγωγικό πρότυπο του καπνού και του μεταξιού, το οποίο βρίσκεται ακόμα αποτυπωμένο σε μεγάλο βαθμό και στο σημερινό σύστημα οικισμών, η ένταξη καθενός από τα τμήματα αυτά του χώρου της Περιφέρειας ήταν δεδομένη. Κτηνοτροφία στα ορεινά και στις μη γεωργικά εκμεταλλευόμενες εκτάσεις των πεδινών (εκτάσεις των δέλτα, περιοχές κοντά στους υγροβιότοπους), παραγωγή του καπνού και σηροτροφία στα λοφώδη και στις κοιλάδες των παραποτάμων του Έβρου, εκτατική γεωργία στους κάμπους και παντού συμπληρωματική (προς τις εμπορευματικές καλλιέργειες ή στις καλλιέργειες, που θα μπορούσαν να αποκληθούν και βιομηχανικές, όπως καπνός, μετάξι, τεύτλα, βαμβάκι), παραγωγή ειδών για την αυτοκατανάλωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

(79) Οι πόλεις αναπτύσσονται ως αστικά κέντρα εμπορίου και υπηρεσιών, στη γραμμή περίπου που διαχωρίζει την πεδιάδα από το ορεινό συγκρότημα ή ως λιμάνια στα παράλια. Στη λογική αυτού του προτύπου αναπτύσσονται και οι λοιποί οικισμοί, κατά κύριο λόγο συγκεντρώνοντας τον πληθυσμό στις ημιορεινές ή λοφώδεις περιοχές και όχι τόσο στους κάμπους, μεγάλο μέρος των οποίων καλύπτεται από νερά για μεγάλες περιόδους του χρόνου.

(80) Με δεδομένη την πραγματοποιούμενη ανάπτυξη των υποδομών, τη βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και τη στήριξη των επιχειρηματικών της μονάδων, καθώς και το προσαρμοζόμενο και δυναμικά αναπτυσσόμενο οικιστικό δίκτυο με κόμβους του τα αστικά κέντρα, κατά την περίοδο μέχρι το 2015 αυτό που προ-

έχει είναι η συνάρθρωση παραγωγικού προτύπου και χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η βιώσιμη (περιβαλλοντική και οικονομική) ανάπτυξη σε ένα, επίσης μεταβαλλόμενο, διεθνές περιβάλλον.

3.2. Αναπτυξιακό Πλαίσιο

3.2.1. Πληθυσμός (χάρτης Β.1)

(81) Η εξέλιξη του πληθυσμού στο σύνολο της Περιφέρειας παρουσιάζει τάση αύξησης τη δεκαετία 1971 - 1981, μείωσης την επόμενη δεκαετία και αύξησης τα τελευταία δέκα χρόνια 1991 - 2001. Την τελευταία δεκαετία, μάλιστα, ο μέσος ρυθμός ετήσιας μεταβολής της Περιφέρειας φθάνει το 0.69% και είναι μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο για το σύνολο της χώρας ο οποίος ανέρχεται σε 0.67%.

(82) Οι μετακινήσεις του πληθυσμού από την Περιφέρεια έχει περιοριστεί σημαντικά, αν δεν είναι θετικός υπέρ της Περιφέρειας. Αντίθετα, η τάση μετακίνησης πληθυσμού προς την Περιφέρεια, ελάχιστη στην αρχή της περιόδου, αυξάνεται συνεχώς μετά τις αλλαγές του 1989. Οι εσωτερικές κινήσεις προωθούνται από την έλξη που ασκεί το πανεπιστήμιο το οποίο, καθώς παράγει όλο και περισσότερο μόνο του το εκπαιδευτικό του δυναμικό, συμβάλλει στον περιορισμό των μετακινήσεων του, την έλξη όλο και περισσότερων φοιτητών και κυρίως στην οικονομική μετανάστευση και στην ανάπτυξη άτυπων οικονομικών σχέσεων σε μια, τουλάχιστον, διχοτομημένη αγορά εργασίας.

(83) Η πρόβλεψη του πληθυσμού της Περιφέρειας πραγματοποιείται σε σχέση με τον πληθυσμό της χώρας. Συγκεκριμένα, ο πληθυσμός της χώρας προβάλλεται στα έτη 2006 και 2015 με το ρυθμό της περιόδου 1991 - 2001. Θεωρείται ότι στο ρυθμό αυτό συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των παραγόντων που καθορίζουν την πληθυσμιακή μεταβολή.

(84) Στη συνέχεια με κριτήριο το ποσοστό (συμμετοχή) του πληθυσμού της Περιφέρειας στο σύνολο της χώρας και την τάση μεταβολής του, δηλαδή μείωση την περίοδο 1971 - 1991, σταθεροποίηση την επόμενη δεκαετία, εκτιμάται ο πληθυσμός της Περιφέρειας για τα έτη - στόχους. Ο πληθυσμός αυτός κατανέμεται με την ίδια λογική στους νομούς της Περιφέρειας.

(85) Η παραδοχή στην οποία στηρίζεται η εκτίμηση του πληθυσμού συνίσταται στο ότι η συμμετοχή του πληθυσμού της στο σύνολο του πληθυσμού της χώρας θα κινηθεί από το 5.57% το 2001 στο 5.7% και στο 6% αντίστοιχα για τα έτη 2006 και 2015. Σύμφωνα με την εκτίμηση αυτή, ο πληθυσμός από 611.000 κατοίκους σήμερα θα αυξηθεί σε 640.000 κατοίκους το 2006 και σε 719.000 κατοίκους το 2015. Η κατανομή των μεγεθών αυτών στις συγκεκριμένες χρονικές στιγμές φαίνεται στους σχετικούς πίνακες. Η πρόβλεψή αυτή γίνεται με δύο παραδοχές για το ρυθμό μεταβολής του συνολικού πληθυσμού της χώρας και έτσι προκύπτουν δύο μεγέθη για κάθε χωρικό σύνολο.

Χωρικό Σύνολο	Κατανομή Πληθυσμού 2001	Κατανομή Πληθυσμού 2006	Κατανομή Πληθυσμού 2015	Πρόβλεψη 1		Πρόβλεψη 2	
				2006	2015	2006	2015
Ν. Δράμας	0,17015	0,17000	0,16900	108791	121472	107711	117304
Ν. Καβάλας	0,23738	0,23400	0,23200	149748	166754	148261	161032
Ν. Ξάνθης	0,16669	0,16800	0,16900	107511	121472	106444	117304
Ν. Ροδόπης	0,18137	0,18200	0,18300	116470	131535	115314	127021
Ν. Έβρου	0,24442	0,24600	0,24700	157427	177536	155864	171444
Σύνολο Περιφ.	1,00000	1,00000	1,00000	639947	718768	633594	694105
Περιφ/Χώρα	5,57000	5,70000	6,00000				
Σύνολο Χώρας				11227137	11979467	11115692	11568409

3.2.2. Προβλέψεις απασχόλησης και προϊόντος

(86) Μπορεί να θεωρηθεί ότι σταδιακά θα επιτευχθεί η συγκρότηση ενός νέου παραγωγικού προτύπου, σε αντιστοιχία με τους παράγοντες του χώρου (γεωγραφία, περιβάλλον), του οικιστικού συστήματος και του αστικού δικτύου. Από την άλλη μεριά, η καθυστέρηση της ανασυγκρότησης των οικονομιών των γειτονικών προς την Περιφέρεια χωρών και ο ολοένα αυξανόμενος ανταγωνισμός σε παγκόσμιο επίπεδο με την κινητικότητα κεφαλαίου και ανθρώπων που αυτός συνεπάγεται μπορούν να λειτουργήσουν αρνητικά ως προς την αναπτυξιακή διαδικασία της Περιφέρειας.

(87) Όπως έχουν τα πράγματα σήμερα, η επικράτηση της πρώτης τάσης θεωρείται πιο πιθανή. Με δεδομένη λοιπόν την ήδη παρατηρούμενη αναπτυξιακή δυναμική η οποία προκύπτει ως αποτέλεσμα των ασκούμενων πολιτικών και της δραστηριότητας των ιδιωτών, η συνέχιση της ανάπτυξης μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη υπό την προϋπόθεση συγκεκριμένων προσαρμογών κατά τομέα και κυρίως της χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι αναπτυξιακές εργασίες να προωθούνται και να μην επιβραδύνονται λόγω τελικά υψηλού κόστους γης και χρόνου (κόστους) μεταφορών.

3.2.2.1. Απασχόληση, εργατικό δυναμικό, ανεργία (χάρτης Β.2, Β.3)

(88) Απασχόληση - Ανεργία. Αναμένεται η αύξηση του οικονομικού πληθυσμού, δηλαδή της πρόθεσης των κατοίκων της Περιφέρειας 15 - 65 ετών να εργάζονται, ο οποίος πλησιάζει το 60%. Κυρίως αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από την ακόμα μεγαλύτερη ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, το οποίο σήμερα (1999) ανέρχεται στο 45.7%, έναντι 75,8% του αντίστοιχου για τους άνδρες δείκτη.

(89) Η ανεργία αναμένεται να μειωθεί κατά 4 μονάδες

μέχρι το 2006 στο 8.8% συνολικά και στη συνέχεια κατά 4% μέχρι το 2015, με ανάλογες συνέπειες στη μακροχρόνια ανεργία, την ανεργία των γυναικών και την ανεργία των νέων. Τα μεγέθη αυτά προκύπτουν αν πραγματοποιηθεί μείωση της ανεργίας με ρυθμό -5.3% την πρώτη περίοδο και με ρυθμό -6.5% κατά τη δεύτερη περίοδο, πράγμα που μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με την κινητοποίηση σημαντικών ιδιωτικών παραγωγικών πόρων. Η κλιμακωτή σύνθεση του εργατικού δυναμικού δεν πρόκειται να αλλάξει.

3.2.2.2. Πρωτογενής τομέας

(90) Με δεδομένο το γεγονός ότι η γεωργία της Περιφέρειας χωρίζεται σε τρεις τύπους, "παραδοσιακή γεωργία", "εκτατική γεωργία" και "νέου τύπου γεωργία", αλλά λαμβάνοντας υπ' όψιν τόσο την υψηλή απασχόληση στον τομέα, όσο και την αναμενόμενη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ μπορεί να υποστηριχθεί ότι κατά την περίοδο 2000 - 2006 και 2006 - 2015 η γεωργία της Περιφέρειας θα εισέλθει σε μια περίοδο αναδιάρθρωσης.

(91) Η αναδιάρθρωση αυτή θα στηρίζεται στην παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων και στην ανάπτυξη των καθετοποιημένων και ολοκληρωμένων σχέσεων στο σύστημα αγρο-διατροφής καθώς και στις καλλιέργειες βιομηχανικών φυτών, νέων καλλιεργειών αλλά και στη δημιουργία νέων παραγωγικών διαδικασιών, όπως για παράδειγμα με την αξιοποίηση της γεωθερμίας για την παραγωγή σε θερμοκήπια.

(92) Στη διαδικασία αυτή πρέπει να εμπλακούν κατά βιώσιμο τρόπο και οι τρεις τύποι γεωργίας που αναπτύσσονται στην Περιφέρεια, αποδεσμευόμενοι σταδιακά από τη γεωργία των επιδοτήσεων.

(93) Προϋποθέσεις της ανάπτυξης προς την κατεύθυνση αυτή αποτελούν παραγωγικά σχήματα βιώσιμου οικονομικού μεγέθους και η αξιοποίηση των διαθέσιμων επιστημονικών γνώσεων κατά συμβατό με το περιβάλλον και τις απαιτήσεις ποιότητας τρόπο. Στις εκτάσεις, που με τον τρόπο αυτό θα αποδεσμευτούν από καλλιέργειες, μπορεί να αναπτυχθεί σταδιακά, πάλι με τους ίδιους ποιοτικούς όρους, η κτηνοτροφία, είτε με τη μορφή σταυλισμένης, είτε της ημι-σταυλισμένης.

(94) Η εκμετάλλευση των δασών της Περιφέρειας αποτελεί πρόσθετο πλουτοπαραγωγικό πόρο, ιδιαίτερα σημαντικό για τη χώρα. Η εκμετάλλευση αυτή θα πρέπει, όμως, να γίνεται κατά τρόπο που να συμβάλλει στην προστασία του τοπίου και να διαρθρώνεται με την τουριστική ανάπτυξη ήπιας μορφής και εναλλακτικού τουρισμού.

(95) Η αλιεία και οι ιχθυοκαλλιέργειες θα πρέπει να εξακολουθήσουν αναπτυσσόμενες, η πρώτη κατά βιώσιμο τρόπο και η δεύτερη εγκαθιστάμενη σε περιοχές όπου αποφεύγονται οι συγκρούσεις με τον τουρισμό και τις άλλες παραθαλάσσιες δραστηριότητες.

(96) Πρόσθετο στοιχείο, τέλος, προώθησης και στήριξης της ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα αποτελεί η δημιουργία εκπαιδευτικών δομών, δομών στήριξης κοινών δραστηριοτήτων, π.χ. προβολής, προώθησης, τεχνικής στήριξης κλπ από συλλογικούς φορείς των κλάδων, των δήμων και της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

3.2.2.3. Δευτερογενής Τομέας

(97) Η μορφή οργάνωσης του κλάδου είναι αναμενόμενη. Το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολείται στην μεταποίηση και ακολουθούν οι κατασκευές και η ενέργεια. Στην αναμενόμενη αναπτυξιακή διαδικασία της περιόδου που εξετάζεται προβλέπεται η ενδυνάμωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με τη δημιουργία κοινών δομών εκπαίδευσης, προώθησης προϊόντων, τεχνικής στήριξης, διάχυσης πληροφοριών, καινοτομιών, κ.λ.π. τη συγκρότηση και τη δημιουργία των δομών αυτών μπορούν να αναλάβουν είτε οι επαγγελματικές ενώσεις είτε πρόσφορες αυτοδιοικητικές οντότητες.

(98) Δραστηριότητες, μετά βεβαιότητας, θα αναπτυχθούν και στον τομέα της ενέργειας τόσο εξαιτίας των διαθέσιμων φυσικών πόρων στην Περιφέρεια, όσο και εξαιτίας του μετασχηματισμού της σε ενεργειακό κόμβο της χώρας.

(99) Με την ολοκλήρωση των μεγάλων έργων στη Περιφέρεια εκτός της συγκεκριμένης περιόδου (2015) είναι αναμενόμενο να περιοριστεί η απασχόληση στο συγκεκριμένο τομέα. Η τάση αυτή, όμως, θα αντισταθμιστεί από την απασχόληση στην κατασκευή κατοικιών η οποία θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της αστικής ανάπτυξης και της ανάπτυξης παραθεριστικής (δεύτερης) κατοικίας στα παραλία και στα ορεινά, αλλά και τουριστικών καταλυμάτων.

3.2.2.4. Τριτογενής Τομέας

(100) Η μακροπρόθεσμη τάση ανάπτυξης του τομέα αναμένεται να συνεχιστεί, ώστε η Περιφέρεια να μπορέσει να αναλάβει το νέο ρόλο της στη χώρα και στην Ε.Ε. Ο ρόλος αυτός έχει ήδη αναφερθεί ως "Πύλη" στην ουσία, όμως, πρόκειται για τόπο παροχής υψηλής στάθμης υπηρεσιών και όχι μόνο ως σημείο διέλευσης διερχομένων ανθρώπων και εμπορευμάτων. Τομείς παροχής τέτοιων υπηρεσιών μπορούν να αποτελέσουν η εκπαίδευση, η υγεία, το εμπόριο, η αναψυχή και ο πολιτισμός καθώς και η ολοκληρωμένη προσφορά υπηρεσιών τουρισμού.

(101) Σήμερα, παρά τους πλούσιους πολιτιστικούς πόρους και με την εξαίρεση της Θάσου και ορισμένων παραθαλάσσιων περιοχών του νομού Καβάλας, ο τουρισμός της Περιφέρειας βρίσκεται σε στοιχειώδη κατάσταση. Η σημασία του κλάδου, όμως, καθώς και τα πλεονεκτήματα κάθε μιας από τις κυρίαρχες (παραθεριστικός τουρισμός διακοπών) μορφές του, αλλά και από τις εναλλακτικές (συνεδριακός, πολιτιστικός, φυσιολατρικός, περιβαλλοντικός, ακραίων καταστάσεων), έχει γίνει κατανοητή και παρατηρούνται προϋποθέσεις ανάπτυξης καθώς και συγκεκριμένες προσπάθειες τόσο στα παράλια όσο και στην ορεινή ενδοχώρα. Ο συντονισμός των προτάσεων αυτού του στρατηγικού σχεδίου με ανάλογα προγράμματα ανάπτυξης που εκπονούνται είτε τοπικά (νέοι Δήμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις) είτε από κεντρικούς φορείς μπορεί να συμβάλλει ώστε το επιδιωκόμενο τουριστικό πρότυπο εγκαθιστάμενο στο χώρο να μην έρχεται σε σύγκρουση με άλλες δυναμικές χρήσεις και κυρίως με το περιβάλλον. Και στον τομέα του τουρισμού είναι αναγκαία η δημιουργία δομών στήριξης όπως ακριβώς και στον πρωτογενή τομέα και στην μεταποίηση.

Πίνακας 3.2.2.4.1: Ποσοτική απεικόνιση της απασχόλησης κατά τομέα

Χρονιά	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
1999	38,4	19,3	42,3
2006	30,0	23,0	47,0
2015	22,0	25,0	53,0

3.2.2.5. Η προβλεπόμενη μεταβολή του ΑΕΠ

(102) Με την παραδοχή ενός μέσου ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ κατά 3% και με αφετηρία το έτος 1998 κατά το οποίο το ΑΕΠ της χώρας σε ισοδύναμα αγοραστικής δύναμης έφθασε στο 66,0% του μέσου όρου της Ε.Ε. μπορεί να υπολογιστεί ότι το μέγεθος αυτό θα κινηθεί στο 81,2% το 2006 και στο 105,9% το 2015. Με άλλα λόγια η πραγματική σύγκλιση θα έχει ολοκληρωθεί σύμφωνα με τις παραδοχές αυτές το έτος 2013.

(103) Ταυτόχρονα με τη σύγκλιση αυτή σε επίπεδο Περιφέρειας επιδιώκεται και η σύγκλιση στο εσωτερικό της χώρας. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία (1998) το ΑΕΠ κατά κεφαλή της Περιφέρειας ανέρχεται στο 81,7% του συνόλου. Με την παραδοχή ρυθμών μεταβολής κατά 10% μεγαλύτερους από τους αντίστοιχους για τη χώρα υπολογίζεται ότι η σχέση αυτή θα μεταβληθεί στο 85,6% το έτος 2006 και στο 93,2% το 2016.

3.3. Χωροταξική οργάνωση

3.3.1. Διάρθρωση του οικιστικού δικτύου

(104) Ο κορμός του οικιστικού δικτύου της Περιφέρειας περιλαμβάνει τις πρωτεύουσες των νομών, Δράμα, Καβάλα, Ξάνθη, Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη, καθώς και την Ορεστιάδα, δεύτερο κέντρο του νομού Έβρου. Όλες οι πόλεις αποτελούν κύρια σημεία αναφοράς των αξόνων περιφερειακής ανάπτυξης που ορίζουν η Εγνατία οδός και οι κάθετοι άξονες σύνδεσης με τα διευρωπαϊκά δίκτυα. Τα έξι αυτά αστικά κέντρα οργανώνονται σε δίκτυο πόλεων με διαφορετικούς και συμπληρωματικούς ή ειδικούς ρόλους.

(105) Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην Κομοτηνή, έδρα της Περιφέρειας ΑΜ-Θ και του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (ΔΠΘ), η οποία θα πρέπει να εξελιχθεί σε έναν δυναμικό περιφερειακό πόλο εθνικής σημασίας με υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, διοικητικό - οικονομικό κέντρο της περιφέρειας, αλλά και αναδυόμενο ενεργειακό κέντρο.

(106) Η ρόλος της Αλεξανδρούπολης ενισχύεται λόγω της κομβικής θέσης της στα διευρωπαϊκά δίκτυα. Η ανάπτυξή της έχει ήδη δρομολογηθεί με τα δύο μεγάλα έργα που εκτελούνται (το νέο εμπορευματικό λιμάνι και το πανεπιστημιακό νοσοκομείο). Οι συμπληρωματικοί ρόλοι των δύο πόλεων και η μικρή απόσταση μεταξύ τους διαμορφώνουν έναν πόλο που μπορεί να λειτουργήσει ανταγωνιστικά και συμπληρωματικά με αυτό της Θεσσαλονίκης (απόσταση >250 χλμ.), αλλά κυρίως ως η πύλη στο ανατολικό άκρο της Περιφέρειας και στο ΒΑ άκρο της χώρας.

(107) Οι πόλεις Καβάλα, Δράμα και Ξάνθη σχηματίζουν ένα τρίγωνο στο χώρο που μπορεί να λειτουργήσει αλληλοσυμπληρωματικά, με την έννοια της ευρύτερης αστικής συγκέντρωσης στο χώρο των τριών αυτών νομών.

(108) Η Καβάλα αποτελεί τη δυτική πύλη εισόδου στην Περιφέρεια, που λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς τη Θεσσαλονίκη και την Αλεξανδρούπολη. Διαθέτει σημαντικό λιμάνι και αεροδρόμιο που την καθιστούν ενδιάμεσο σταθμό δικτύων μεταφορών. Αν και, στο πλαίσιο της Περιφέρειας, αποτελεί το δεύτερο κέντρο υπηρεσιών (διοικητικών, εμπορικών, τουριστικών, υγείας κλπ), διαθέτει προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης στους τομείς μεταφορών, εξαγωγών και σε νέες μορφές τουρισμού, αλλά και συνέχισης των δραστηριοτήτων ως βιομηχανικό κέντρο της χώρας.

Η Δράμα και η Ξάνθη, εκτός από τις δυνατότητες ανάπτυξης που προσφέρουν οι πλούσιοι φυσικοί πόροι των αντίστοιχων νομών, αποκτούν και νέες προοπτικές, λόγω συνοριακής θέσης ή εμπειρίας. Οι τρεις αυτές πόλεις ορίζονται ως κέντρα περιφερειακής ανάπτυξης με συμπληρωματικούς ρόλους.

Τέλος, η Ορεστιάδα αποτελεί κέντρο περιφερειακής ανάπτυξης της πιο παραγωγικής περιοχής, σε συνοριακή θέση.

(109) Στον κορμό του οικιστικού δικτύου εντάσσονται, επίσης, το Διδυμότειχο (ημιαστικό κέντρο) και τρεις ακόμα οικισμοί (Δίκαια, Σάπες και Κάτω Νευροκόπι), με καίρια θέση στους άξονες και πολλαπλές δυνατότητες ανάπτυξης, οι οποίοι θα έχουν δευτερεύοντες ρόλους, ως κέντρα ενίσχυσης των αξόνων.

(110) Ο διαχωρισμός της Περιφέρειας σε δύο επί μέρους άξονες ανάπτυξης με αφετηρία την Κομοτηνή και με βάση τις διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (Κομοτηνή - Ξάνθη - Καβάλα - Δράμα - Κάτω Νευροκόπι / Εξοχή και Κομοτηνή - Σάπες - Αλεξανδρούπολη - Διδυμότειχο - Ορεστιάδα - Δίκαια / Ορμένιο), διευκολύνει την κατανόηση των προτάσεων και τον προγραμματισμό για την υλοποίησή τους. Σήμερα τα δίκτυα αυτά δεν είναι ισοδύναμα σε πληθυσμό και αναπτυξιακές δυναμικές προηγούμενων δεκαετιών, αλλά θα πρέπει να αναπτυχθούν εξίσου δυναμικά

(111) Πρέπει να διευκρινιστεί ότι η έννοια των αξόνων ανάπτυξης, σε τοπική ή πολεοδομική κλίμακα, αφορά τη σύνδεση και συνεργασία των πόλεων μεταξύ τους και όχι τη γραμμική ανάπτυξη αστικών χρήσεων γης συνεχούς παρόδιας δόμησης, η οποία θα πρέπει να αποφευχθεί, με ανάλογο σχεδιασμό συγκεντρώσεων των δραστηριοτήτων και εξασφάλιση των προσβάσεων με κατάλληλες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις.

(112) Η συνολική πρόταση για την οργάνωση του οικιστικού δικτύου της περιφέρειας αναφέρεται σε μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό σχεδιασμό, ανάλογα με το ρόλο του κάθε οικισμού και περιλαμβάνει τον κορμό του οικιστικού δικτύου με τρεις κατηγορίες κέντρων (α, β και γ) και τους υπόλοιπους οικισμούς που αφορούν την οικιστική οργάνωση σε επίπεδο νομών και αποτελούν μια τέταρτη κατηγορία (δ).

(168) α. Περιφερειακό Κέντρο: Κομοτηνή

Προτεινόμενο προγραμματικό μέγεθος πληθυσμού: 70.000 - 85.000 κάτοικοι

Κομοτηνή

Γενική κατάταξη[1]: Περιφερειακό κέντρο - οικισμός 1ου επιπέδου

Ρόλος: Διοικητικό - οικονομικό κέντρο αυτοδύναμης συνοριακής περιφέρειας.

- Υπηρεσίες περιφερειακής σημασίας και διασυνοριακής - διακρατικής συνεργασίας.
- Ανάπτυξη Πανεπιστημίου
- Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογίας
- Ενεργειακό και τηλεπικοινωνιακό κέντρο εθνικής σημασίας
- Ανεπτυγμένη βιομηχανική περιοχή
- Έδρα νομού με σημαντικούς φυσικούς και ιστορικούς πόρους
- Έδρα Δήμου με πλεονέκτημα σε διαθέσιμο χώρο για αστική ανάπτυξη
- Κέντρο συνάντησης και ανάδειξης πολιτισμών
- Κέντρο Λαϊκών Δρωμένων (δίκτυο ΥΠΠΟ)

---

[1] Αναφέρεται στη γενική κατάταξη με βάση τα πέντε επίπεδα οικισμών της πρότασης του ΥΧΟΠ '84.

(113) β. Κέντρα περιφερειακής ανάπτυξης

Γενική κατάταξη και των πέντε πόλεων: Νομαρχιακά κέντρα - οικισμοί 2ου επιπέδου

Προτεινόμενο προγραμματικό μέγεθος πληθυσμού: 60.000 - 80.000 κάτοικοι για κάθε πόλη - πρωτεύουσα νομού, 30.000 κάτοικοι, περίπου, για την Ορεστιάδα.

Αλεξανδρούπολη

Γενική κατάταξη: Νομαρχιακό κέντρο - οικισμός 2ου επιπέδου

Ρόλος: Κόμβος διευρωπαϊκών (και ασιατικών) δικτύων και υπηρεσιών

- Πόλη με ιδιαίτερη γεωπολιτική θέση
- Εμπορευματικό λιμάνι και αεροδρόμιο εθνικής σημασίας
- Σύνδεση με νησιωτικές περιφέρειες του Αιγαίου και το χώρο της Ανατολικής Μεσογείου
- Υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στους τομείς μεταφορών και εμπορίου
- Ανάπτυξη ΔΠΘ - Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο (Βαλκανικό Ιατρικό Κέντρο)
- Ανεπτυγμένη βιομηχανική περιοχή
- Φυσικοί πόροι και ιστορικός πλούτος ευρύτερης περιοχής
- Αξιοποιήσιμες παραλίες - σύνδεση με ειδικό τουριστικό κέντρο Σαμοθράκης

Καβάλα

Ρόλος: Διαπεριφερειακό - διασυνοριακό κέντρο μεταφορών, εξαγωγών και τουρισμού

- Ιστορική πόλη με πλούσιο πολιτιστικό υπόβαθρο
- Λιμάνι και αεροδρόμιο εθνικής σημασίας
- Μελλοντική εξυπηρέτηση με σιδηρόδρομο
- ΒΙΠΕ - ΒΙΟΠΑ
- Εμπειρία στην αξιοποίηση ευκαιριών ανάπτυξης
- ΤΕΙ με ειδικές κατευθύνσεις σπουδών
- Έδρα νομού με πλούσιους φυσικούς και ιστορικούς πόρους
- Σύνδεση με το κύριο τουριστικό κέντρο της Περιφέρειας (Θάσος)

Δράμα

Ρόλος: Κέντρο περιφερειακής ανάπτυξης και διασυνοριακής συνεργασίας

- Πόλη με αξιόλογα στοιχεία φυσικού τοπίου και παράδοσης
- Κόμβος ανάπτυξης διασυνοριακής συνεργασίας
- Έδρα νομού με πλεονέκτημα σε παραγωγικά δάση και ορυκτό πλούτο
- Βιοτεχνικό κέντρο - Βιομηχανική περιοχή
- Ανάπτυξη ΤΕΙ με νέους προσανατολισμούς
- Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους (δίκτυο ΥΠΠΟ)

Ξάνθη

Ρόλος: Περιφερειακό κέντρο υπηρεσιών δευτερογενούς τομέα

- Ιστορική πόλη - Διατηρημένη παλιά πόλη και περιαστικό δάσος
- Ανάπτυξη Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ - Ερευνητικό - Τεχνολογικό Κέντρο
- Υπηρεσίες υποστήριξης του δευτερογενούς τομέα
- Έδρα νομού με σημαντικούς φυσικούς και ιστορικούς πόρους
- Ανεπτυγμένο βιομηχανικό κέντρο
- Αξιόλογη πολιτιστική κίνηση

Ορεστιάδα

Ρόλος: Κέντρο περιφερειακής ανάπτυξης με διασυνοριακό ρόλο

- Πρωτεύον αστικό κέντρο ΒΑ πυλών της χώρας
- Κομβική θέση στον κύριο κάθετο άξονα σύνδεσης με τα διευρωπαϊκά δίκτυα
- Διοικητικές υπηρεσίες νομαρχιακού και διασυνοριακού επιπέδου
- Κέντρο εξυπηρέτησης της πλέον παραγωγικής συνοριακής περιοχής
- Βιομηχανία ζάχαρης, Βιοτεχνικό Πάρκο
- Παράρτημα Σχολών ΔΠΘ

(114) γ. Κέντρα ενίσχυσης αξόνων

Γενική κατάταξη: Κωμοπόλεις - οικισμοί 3ου επιπέδου

Ο ειδικός ρόλος των οικισμών της κατηγορίας αυτής υπερκαλύπτει το επίπεδο της γενικής κατάταξης, καθώς στηρίζεται σε αναπτυξιακές επιλογές υπερτοπικής και ευρύτερης σημασίας. Το προτεινόμενο προγραμματικό μέγεθος πληθυσμού για τους αντίστοιχους Δήμους είναι 10.000 - 25.000 κάτοικοι.

Κάτω Νευροκόπι

Ρόλος: Κέντρο ενίσχυσης άξονα ανάπτυξης - Ενδιάμεσος σταθμός εμπορικής δραστηριότητας και διασυνοριακής συνεργασίας.

Το Κάτω Νευροκόπι, εκτός της θέσης του στον κάθετο άξονα της Εγνατίας οδού, είναι έδρα ορεινού Δήμου με εκτεταμένη εδαφική περιφέρεια και πολλούς αξιοποιήσιμους φυσικούς πόρους, όπως είναι ο ορυκτός πλούτος, τα δασικά οικοσυστήματα και τα παραγωγικά γεωργικά εδάφη, για την αξιοποίηση των οποίων έχει κατασκευαστεί το αρδευτικό φράγμα των Λευκογείων και ολοκληρώνεται αρδευτικό έργο σε έκταση 60.000 στρεμ. περίπου. Στα όρια του Δήμου περιλαμβάνεται και ο οικισμός της Εξοχής που αποτελεί χερσαίο μεθοριακό σταθμό - πύλη στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, καθώς και χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί που μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού - οικοτουρισμού.

Σάπες

Ρόλος: Ημιαστικό κέντρο με ιδιαίτερη οικονομικό-κοινωνική διάρθρωση

Οι Σάπες είναι αγροτικός οικισμός με στοιχεία ημιαστικού κέντρου και κέντρο μιας εκτεταμένης εδαφικής περιφέρειας με σημαντικούς φυσικούς πόρους (παραγωγικά εδάφη, ορυκτό πλούτο κλπ). Η προγραμματισμένη αξιοποίηση των πόρων αυτών, καθώς και η θέση του οικισμού στο μέσον του άξονα Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης αποτελούν ικανές προϋποθέσεις για την ανάληψη του παραπάνω ρόλου.

Διδυμότειχο

Ρόλος: Ιστορική πόλη - πύλη, με δυνατότητες πολύπλευρης ανάπτυξης

Το Διδυμότειχο είναι ιστορική πόλη, κέντρο ευρείας αγροτικής και παραγωγικής περιοχής, με σημαντικό ρόλο στο οικιστικό δίκτυο του Νομού Έβρου (διοικητική υποδομή, υποδομές υγείας και αξιόλογη πολιτιστική κίνηση). Αποτελεί πύλη διέλευσης της σιδηροδρομικής γραμμής (Πύθιο) και ο ρόλος του ενισχύεται λόγω της θέσης του στον κύριο κάθετο άξονα σύνδεσης της Εγνατίας οδού με τα διευρωπαϊκά δίκτυα.

Δίκαια (Δήμος Τριγώνου)

Ρόλος: Βορειότερη πύλη της χώρας - Νέο αστικό κέντρο βορείου Έβρου

Ο Δήμος Τριγώνου αποτελεί τη βορειότερη πύλη (οδική και σιδηροδρομική) εισόδου στη χώρα. Η προτεινόμενη δημιουργία ενός δυναμικού πόλου ανάπτυξης στην περιοχή (δημιουργία διασυνοριακής ελεύθερης ζώνης εμπορίου και μεταποίησης), με υποδομή κόμβου διασυνοριακής συνεργασίας, προϋποθέτει την ανάπτυξη αστικών λειτουργιών και οικιστικών χρήσεων τόσο στα Δίκαια (έδρα του Δήμου), όσο και στο Ορμένιο (μεθοριακός σταθμός) και σε άλλους οικισμούς της περιοχής με πλεονεκτήματα για χρήσεις κατοικίας. Τα Δίκαια αποτελούν επίσης κέντρο παραγωγικής αγροτικής περιοχής με εκμεταλλεύσιμο ορυκτό πλούτο. Για την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτείται ειδική παρέμβαση και κίνητρα.

(115) δ. Τοπικά αναπτυξιακά κέντρα και λοιποί οικισμοί

Η κατηγορία αυτή αφορά την οικιστική οργάνωση σε επίπεδο νομών, η οποία περιγράφεται συνολικά παρακάτω, με διάκριση σε δύο επιμέρους κατηγορίες οικισμών, ως εξής:

• Τοπικά αναπτυξιακά κέντρα: Περιλαμβάνονται οι οικισμοί 3ου επιπέδου που δεν εντάχθηκαν στην προηγούμενη κατηγορία. Πρόκειται για παραδοσιακά κέντρα του αγροτικού χώρου με δυνατότητες ενίσχυσης, ανάλογα με τις προοπτικές ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής τους, και

• Λοιποί οικισμοί: Ανήκουν στη γενική κατάταξη των οικισμών 4ου επιπέδου (43 οικισμοί) και 5ου επιπέδου (752 οικισμοί). Οι οικισμοί αυτοί θα πρέπει να οργανωθούν με βάση τα προαναφερθέντα κέντρα και τη δομή των νέων ΟΤΑ και ύστερα από αναλυτική έρευνα και αξιολόγηση στο επίπεδο νομού. Κριτήρια αξιολόγησης είναι η θέση, ο χαρακτήρας και η βιωσιμότητα του κάθε οικισμού. Εκτός από τις έδρες των ΟΤΑ, οικισμοί με αξιοποιήσιμα στοιχεία θεωρούνται κατ' αρχήν οι εξής: α) οι παραδοσιακοί οικισμοί, β) οι χερσαίοι μεθοριακοί σταθμοί, γ) τα κέντρα υπηρεσιών θαλάσσιου τουρισμού και δ) τα κέντρα ανάπτυξης ορεινών περιοχών.

(116) ΝΟΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

Τοπικά αναπτυξιακά κέντρα: Προσοτσάνη και Δοξάτο

Λοιποί οικισμοί με ιδιαίτερο ρόλο

• Αγροτικά κέντρα: Καλαμπάκι και Άγιος Αθανάσιος

• Παραδοσιακοί οικισμοί: Παγονέρι και το Περιθώριο

• Κέντρα ανάπτυξης ορεινών περιοχών: Ποταμοί, Σιδηρόνερο, Παρανέστι, και κατά μήκος του ορεινού διανομαρχιακού άξονα Ξάνθη - Κάτω Νευροκόπι.

• Χερσαίος μεθοριακός σταθμός: Εξοχή - πύλη στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

Λοιπές έδρες νέων ΟΤΑ: Βαθύσπηλο, Νικηφόρος, Φωτολίβος.

(117) ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

Τοπικά αναπτυξιακά κέντρα: Χρυσούπολη, Ελευθερούπολη, Κρηνίδες και Θάσος

Λοιποί οικισμοί με ιδιαίτερο ρόλο

• Κέντρα αστικού χαρακτήρα: Νέα Πέραμος

• Παραδοσιακοί οικισμοί: Θεολόγος, Ποταμιά, Παναγιά, Αλυκή, Σωτήρας, Μεγάλος Πρίνος, Παλαιοχώρι, Κάστρο Λιμεναρίων, Μαριέες, Μουσθένη, Μεσορόπη, Μελισσοκομείο Πυργοχώρι, Δωμάτια, Ζυγός, Παλ. Καβάλα, Κορυφές, Μακρυχώρι, Στενωπός, Κρυονέρι, Κεχρόκαμπος, Πλαταμώνας, Χρυσόκαστρο, Κηπιά, Ποδοχώρι.

• Κέντρα υπηρεσιών θαλάσσιου τουρισμού: Λιμενάρια, Θεολόγος, Μαριές, Καλλιράχη, Πρίνος, Ραχώνη, Κεραμωτή, Ελευθεραί, Κάρυανη, Ορφάνιο και Οφρύνιο.

• Κέντρα ανάπτυξης ορεινών περιοχών: Δήμος Ορεινού.

• Λοιπές έδρες νέων ΟΤΑ: Γαληψός, Δ. Παγγαίου.

(118) ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ

Τοπικά αναπτυξιακά κέντρα: Άβδηρα

Λοιποί οικισμοί με ιδιαίτερο ρόλο

• Παραδοσιακός οικισμός: Κάτω Καρυόφυτο.

• Κέντρα υπηρεσιών θαλάσσιου τουρισμού - οικοτουρισμού: Εράσμιο, Μάγγανα, Τοξότες, Γαλάνη, Μυρωδάτο, Μάνδρα, Νέα Κεσσάνη και Λάγος.

• Κέντρα ανάπτυξης ορεινών περιοχών: Σταυρούπολη και Εχίνος.

• Χερσαίος συνοριακός σταθμός: Δημάριο.

• Λοιπές έδρες νέων ΟΤΑ: Σέλερο, Εύλαλο και Γενησέα.

(119) ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Τοπικά αναπτυξιακά κέντρα: Ξυλαγανή, Ιασμος, Μαρώνεια, Αίγειρος

Λοιποί οικισμοί με ιδιαίτερο ρόλο

• Παραδοσιακοί οικισμοί: Βάκος, Μαρώνεια, Μαυρομμάτι και Μίσχος.

• Κέντρα υπηρεσιών θαλάσσιου τουρισμού - οικοτουρισμού: Φανάρι, Μέση, Πόρπη, Νέο Σιδηροχώρι, Προσκυνητές, Κρωβύλη και Ασκητές.

• Κέντρα ανάπτυξης ορεινών περιοχών: Κέχρος και Οργάνη.

• Χερσαίος μεθοριακός σταθμός: Νυμφαία

• Λοιπές έδρες νέων ΟΤΑ: Αρριανά, Σώστης, Φιλλύρα, Αμαξάδες.

(120) ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ

Τοπικά αναπτυξιακά κέντρα: Σουφλί, Τυχερό, Φέρες, Νέα Βύσσα, Μεταξάδες

Λοιποί οικισμοί με ιδιαίτερο ρόλο

• Παραδοσιακοί οικισμοί: Μεταξάδες, Παλιούρι και Σαμοθράκη.

• Κέντρα ειδικού τουρισμού: Οικισμοί Σαμοθράκης.

• Κέντρα ανάπτυξης ορεινών περιοχών: Δαδιά και Μικρό Δέρειο

• Χερσαίοι μεθοριακοί σταθμοί: Κήποι (ανατολική πύλη Εγνατίας οδού - σύνδεση με Κωνσταντινούπολη), Πύθιο (ανατολική πύλη σιδηροδρομικής γραμμής - σύνδεση με Τουρκία), Καστανιές (ΒΑ πύλη - οδική σύνδεση με Ανδριανούπολη), Ορμένιο (βόρεια πύλη - οδικός και σιδηροδρομικός σταθμός σύνδεσης με τα διευρωπαϊκά δίκτυα).

• Λοιπές έδρες νέων ΟΤΑ: Κυπρίνος, Λάβαρα, Αρίστηνο.

3.3.2 Εξοπλισμός των αστικών κέντρων με διοικητική και κοινωνική υποδομή

(127) Η ανάπτυξη υπηρεσιών υψηλού επιπέδου αποτελεί βασική προϋπόθεση, τόσο για τη δημιουργία ενός επιχειρηματικού κλίματος σε περιβάλλον ανταγωνιστικότητας, όσο και για την ανάληψη ρόλων στον εθνικό χώρο και το ευρύτερο διεθνές χωρικό σύστημα. Η αυτοδύναμη οργάνωση της περιφέρειας αποτελεί προϋπόθεση για τη δημιουργία βιώσιμων διοικητικών και αναπτυξιακών ενδοπεριφερειακών ενοτήτων. Προτείνονται τα εξής:

(128) Ανάπτυξη του Πανεπιστημίου σε Πανεπιστήμιο περιφερειακής εμβέλειας με τους ακόλουθους προγραμματικούς στόχους για το φοιτητικό δυναμικό:

• Στόχος έτους 2006: 20.000 φοιτητές

• Στόχος έτους 2011: 30.000 φοιτητές

Το δυναμικό αυτό αναφέρεται στις πανεπιστημιακές μονάδες και των τριών πόλεων, Ξάνθη, Κομοτηνή και Αλε-

ξανδρούπολη (με παράρτημα στην Ορεστιάδα). Η επίτευξη των στόχων προϋποθέτει την ίδρυση (και μετεγκατάσταση) σημαντικού αριθμού νέων Τμημάτων, καθώς και την πλήρη ανάπτυξη Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων.

Η ανάδειξη της Περιφέρειας σε σημαντικό εκπαιδευτικό - ερευνητικό κέντρο μπορεί να ενισχυθεί με την εγκατάσταση και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όπως π.χ. Ακαδημία ή Πανεπιστήμιο Στρατιωτικών Σχολών, Σχολές Υπουργείων κλπ.

Παράλληλα με την ανάπτυξη του ΔΠΘ., προτείνεται και η ανάπτυξη του ΤΕΙ Δράμας με νέους προσανατολισμούς, όπως και η δημιουργία ΤΕΙ Θράκης. Γενικότερα είναι αναγκαίο να υποστηριχθεί ένα ευρύτερο πλαίσιο δομών και υποδομών με βάση την έρευνα - τεχνολογία με σκοπό την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή.

(129) Κέντρο Επιχειρηματικότητας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΚΕΤΑ) - Το Κέντρο αυτό, με έδρα την Κομοτηνή και παραρτήματα στους άλλους νομούς, θα έχει ως στόχο να διαχειριστεί τη μεταφορά τεχνολογίας στις επιχειρήσεις της περιφέρειας.

(130) Για τη στήριξη της οικονομικής, κοινωνικής ανάπτυξης και της διαπεριφερειακής συνεργασίας, προτείνεται επίσης η ίδρυση:

• Εκθεσιακού φορέα της Περιφέρειας για τη στήριξη των τοπικών προϊόντων.

• Εταιρείας Τουρισμού Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης για την προώθηση των τουριστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή και για την προβολή των σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών της πόρων.

• Βαλκανικής Επιτροπής Διαπεριφερειακής Συνεργασίας

• Ενιαίου Φορέα Διαχείρισης Υδάτινου Δυναμικού

(131) Ενδοπεριφερειακή διοικητική οργάνωση - Ο εκσυγχρονισμός και η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης προϋποθέτουν διακεκριμένο ρόλο και σαφή καθορισμό αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων, με νέες μορφές οργάνωσης κατά προγραμματικό χώρο σε τρία επίπεδα: Περιφέρεια, Νομός και ΟΤΑ (ή ενότητες ΟΤΑ). Ο συσχετισμός της διοικητικής οργάνωσης με τον προγραμματικό χώρο εντοπίζει τη βασική επιδίωξη του εκσυγχρονισμού που είναι η αποτελεσματικότητα, δηλαδή η ικανότητα κατανόησης, διαμόρφωσης, εξειδίκευσης, συντονισμού και υλοποίησης τομεακών και χωρικών πολιτικών και παρεμβάσεων. Θα πρέπει να μελετηθούν προδιαγραφές διοικητικών μηχανισμών για τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη που χρειάζεται η συντονισμένη εφαρμογή της στρατηγικής χωροταξίας και των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Ειδικότερα, για κάθε αστικό κέντρο, με βάση τον ειδικό ρόλο του, όπως έχει περιγραφεί παραπάνω, απαιτούνται οι εξής διοικητικές και κοινωνικές υποδομές, που θα πρέπει να ενισχυθούν ή να δημιουργηθούν (όπου δεν υπάρχουν).

(132) α. Κομοτηνή - Περιφερειακό μητροπολιτικό κέντρο

• Υπηρεσίες διασυνοριακής συνεργασίας
• Υπηρεσίες διαπεριφερειακής εμβέλειας
• Περιφερειακές υπηρεσίες
• Νομαρχιακές υπηρεσίες
• Δικαστήρια
• Ανάπτυξη ΔΠΘ - Τεχνολογικό Κέντρο Ερευνητικό κέντρο
• Νοσοκομείο
• Μουσεία
• Κύρια πολιτιστικά κέντρα

(133) Το ΔΠΘ μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο και σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας με την ανάπτυξη μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

(134) β. Κέντρα περιφερειακής ανάπτυξης

Αλεξανδρούπολη

• Υπηρεσίες διαπεριφερειακής εμβέλειας και διασυνοριακής συνεργασίας
• Περιφερειακές υπηρεσίες
• Νομαρχιακές υπηρεσίες
• Δικαστήρια
• Οργανισμός Λιμένος
• Ακαδημία Λιμενικού Σώματος
• Ανάπτυξη ΔΠΘ
• Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο - Βαλκανικό Ιατρικό Κέντρο
• Μουσεία
• Κύρια πολιτιστικά κέντρα

Καβάλα

• Υπηρεσίες διαπεριφερειακής εμβέλειας
• Περιφερειακές υπηρεσίες
• Νομαρχιακές υπηρεσίες
• Δικαστήρια
• Οργανισμός Λιμένος
• Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου
• Ανάπτυξη ΤΕΙ
• Νοσοκομείο
• Μουσεία
• Κύρια πολιτιστικά κέντρα

Δράμα

• Υπηρεσίες διαπεριφερειακής εμβέλειας και διασυνοριακής συνεργασίας
• Περιφερειακές υπηρεσίες
• Νομαρχιακές υπηρεσίες
• Δικαστήρια
• Ανάπτυξη ΤΕΙ με έμφαση στη δασοπονία
• Δημιουργία Σχολής Δημοτικής Αστυνομίας
• Τεχνόπολη
• Νοσοκομείο
• Μουσεία
• Πολιτιστικό κέντρο

Ξάνθη

• Υπηρεσίες διαπεριφερειακής εμβέλειας και διασυνοριακής συνεργασίας
• Περιφερειακές υπηρεσίες
• Νομαρχιακές υπηρεσίες
• Δικαστήρια
• Ανάπτυξη ΔΠΘ - Πολυτεχνική Σχολή
• Ερευνητικό Κέντρο
• Νοσοκομείο
• Μουσεία
• Κύρια Πολιτιστικά κέντρα

Ορεστιάδα

• Υπηρεσίες διασυνοριακής συνεργασίας
• Νομαρχιακές υπηρεσίες
• Δικαστήρια
• Παράρτημα Πανεπιστημίου
• Νοσοκομείο

(135) γ. Κέντρα ενίσχυσης αξόνων

Κάτω Νευροκόπι

• Περιφερειακές υπηρεσίες
• Υπηρεσίες διασυνοριακής συνεργασίας

- Παραγωγικές δραστηριότητες
- Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών
- Κέντρο Υγείας
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Σάπες
- Παραγωγικές δραστηριότητες
- Τεχνόπολη
- Κέντρο Υγείας
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Πρότυπο πολυπολιτισμικό σχολείο

Διδυμότειχο
- Περιφερειακές υπηρεσίες
- Υπηρεσίες διασυνοριακής συνεργασίας
- Νοσοκομείο
- Κέντρο Υγείας
- Ειδικές σχολές
- Πολιτιστικό Κέντρο
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Δίκαια
- Περιφερειακές υπηρεσίες
- Υπηρεσίες διασυνοριακής συνεργασίας
- Δημιουργία ελικοδρομίου
- Κέντρο Υγείας
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

3.4 Κατευθύνσεις για την προστασία και την ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

(136) Στον Εθνικό Κατάλογο για ένταξη στο ευρωπαϊκό Δίκτυο "Φύση 2000", περιλαμβάνονται 22 περιοχές προστασίας της φύσης που ανήκουν στην Περιφέρεια, με συνολική έκταση της τάξεως του 1,7 εκατ. στρεμ. Πρόκειται για τις ακόλουθες περιοχές:

Στο Ν. Δράμας, το δάσος Φρακτού και το Παρθένο δάσος Κεντρικής Ροδόπης, το δάσος Ροδόπης, η περιοχή Ελάτια και οι Κορυφές του όρους Φαλακρό.

Στο Ν. Καβάλας, το Δέλτα Νέστου και οι λιμνοθάλασσες Κεραμωτής, το Δέλτα Νέστου με τις λίμνες, τις λιμνοθάλασσες και την ευρύτερη περιοχή, ο όρμος Ποταμιάς στη Θάσο και ο κόλπος Παλιού-Ελευθερών.

Στο Ν. Ξάνθης, η λίμνη Βιστονίδα και η λιμνοθάλασσα Λάγος, οι λιμνοθάλασσες Λάφρη και Λαφρούδα, το Δέλτα του Νέστου, τα Στενά Νέστου και το Αισθητικό δάσος και, τέλος, το όρος Χαϊντού με την περιοχή Κούλα και τις γύρω Κορυφές.

Στο Ν. Ροδόπης, οι λίμνες και λιμνοθ/σες Θράκης και η ευρύτερη περιοχή, η λίμνη Μητρικού και οι λιμνοθάλασσες, η κοιλάδα Κομψάτου, ο άνω ρούς του ποταμού Φιλιουρί, η Μαρώνεια και το σπήλαιό της και, τέλος, οι λίμνες Βιστονίδα, Ισμαρίδα, οι λιμνοθάλασσες και οι ποταμοί Κομψάτος και Φιλιουρί.

Στο Ν. Έβρου, το Δέλτα Έβρου και η ευρύτερη περιοχή του, τα βουνά Έβρου και το δάσος Δαδιάς στην περιοχή Σουφλίου, οι Τρεις Βρύσες και το όρος Φεγγάρι Σαμοθράκης.

(137) Από τις παραπάνω περιοχές αυτές, τη μεγαλύτερη πίεση δέχονται οι υγροβιότοποι (Ramsar, Corine και Natura 2000). Διάφορες χρήσεις β' κατοικίας και τουρισμού (νόμιμες ή αυθαίρετες) και τα συναφή έργα υποδομής (παραλιακοί δρόμοι, λιμανάκια κλπ.) υποβαθμίζουν περιβαλλοντικά αλλά και αναπτυξιακά τα υγροτοπικά εδάφη και τις αμμοθίνες,κυρίως στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου (υγροβιότοποι Δέλτα Νέστου, λίμνη Βιστονίδα, λίμνη Μητρικού και ευρύτερη περιοχή), η οποία καλύπτει μεγάλο ανάπτυγμα της παράκτιας ζώνης του ηπειρωτικού χώρου με εκτεταμένα τμήματα αμμώδους παραλίας, κατάλληλα για χρήση από λουομένους.

Η περιοχή του Δέλτα Έβρου είναι μικρότερη σε έκταση από την προηγούμενη, εμφανέστερα υγροτοπική και η παραλία της δεν προσφέρεται για χρήση από λουομένους. Οι ανθρώπινες παρεμβάσεις που δέχεται είναι περιοδικού χαρακτήρα (π.χ. κυνήγι) και μπορούν πιο εύκολα να ελεγχθούν.

(138) Ο χαρακτηρισμός της περιοχής των υγροβιοτόπων ως "Εθνικού Πάρκου" (ΦΕΚ 854 Β/96), καλύπτει το αντικείμενο προστασίας, ενώ παράλληλα επιτρέπει και την ελεγχόμενη αγροτική ανάπτυξη, με παρεμβάσεις στο είδος των καλλιεργειών και τις καλλιεργητικές μεθόδους. Η ΚΑΠ, εκτός από τη στήριξη νέων συστημάτων καλλιέργειας προβλέπει και την υιοθέτηση μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος από την εφαρμογή των οποίων θα εξαρτάται και η καταβολή αγροτικών ενισχύσεων. Μπορεί επίσης να εξεταστεί και η σκοπιμότητα αύξησης των ζωνών με ενδημικά είδη της φυσικής βλάστησης, σε εφαρμογή κοινοτικών κανονισμών, όπως ο 2080/92 "Σχετικά με τα Δασικά Μέτρα στον τομέα της Γεωργίας" που ενισχύει την καλλιέργεια δασικών ειδών.

Σε ότι αφορά τις επιμέρους ζώνες της σχετικής ΚΥΑ, οι ζώνες Α και Β, μαζί με τους θύλακες που αναφέρονται και ως περιοχές Γ, εντάσσονται στα όρια της ενιαίας περιοχής προστασίας του προγράμματος "Φύση 2000". Η εκτεταμένη ζώνη Γ (ευρύτερος χώρος) ενσωματώνεται στις γενικότερες ρυθμίσεις χρήσεων γης που καθορίζονται και είναι συμβατές με τα προβλεπόμενα από το Ν.1650/86.

Επίσης, υπάρχουν δυνατότητες παραπέρα ανάπτυξης της αλιείας και των ιχθυοκαλλιεργειών στις λίμνες και τις λιμνοθάλασσες με ελεγχόμενη διακίνηση των αλιευμάτων.

(139) Με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης, τα φυσικά οικοσυστήματα αντιπροσωπεύουν πάγια αγαθά με "διαρκή οικονομική αξία". Η συνδυασμένη προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας (αρχαιολογικοί χώροι και ιστορικοί τόποι, μνημεία, μοναστήρια και παραδοσιακοί οικισμοί) με τη δημιουργία δικτύων "φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος" μπορεί να αποτελέσει αναπτυξιακή πρόταση τόσο για τις ορεινές όσο και για τις πεδινές περιοχές της Περιφέρειας. Σε αυτή τη λογική μπορεί να ενταχθεί με επιτυχία και η ανάπτυξη του τουρισμού (και χρήσεων β' κατοικίας) στο χώρο της Περιφέρειας. Σε αυτό το σχήμα εντάσσονται και οι προτάσεις των "Τόξων Υγροβιοτόπων και Αρχαιολογικών χώρων", τα οποία συνδυάζουν την προστασία των φυσικών και ιστορικών πόρων με την πολύπλευρη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

(140) Για πολλές από τις περιοχές που κατ' αρχήν έχουν οριοθετηθεί στο δίκτυο "Φύση 2000" δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία καθορισμού του περιεχομένου των προβλεπόμενων δεσμεύσεων, ζωνών προστασίας και ειδικών όρων. Θα πρέπει να ολοκληρωθούν το συντομότερο οι διαδικασίες από τους ήδη θεσμοθετημένους φορείς διαχείρισης ώστε να αποφευχθούν οι ασάφειες και η οιωνοί διαδικασία ad hoc χωροθετήσεων. Για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης οι θεσμοθετημένοι, βάσει του Ν. 3044/ΦΕΚ 197 Α' της 27/8/2002, άρθρο 13, φορείς διαχείρισης αφορούν τις εξής περιοχές: Δέλτα Εβρου, Δάσος Δαδιάς, Δέλτα Νέστου - Βιστωνίδα - Ισμαρίδα και Οροσειρά Ροδόπης.

3.5. Ευρύτερες ανθρωπογεωγραφικές ενότητες (παράκτιος, νησιωτικός και ορεινός χώρος

3.5.1. Παράκτιος χώρος

(141) Ο παράκτιος ηπειρωτικός χώρος της περιφέρειας αποτελεί ένα ευαίσθητο οικοσύστημα που χαρακτηρίζεται από την παρουσία ιδιαίτερα σημαντικών υγροβιότοπων. Στην παράκτια ζώνη κυριαρχούν οι αγροτικές χρήσεις, αλλά υπάρχουν και διάσπαρτες χρήσεις τουρισμού, αναψυχής και β' κατοικίας. Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από τις οικιστικές πιέσεις και η αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ των χρήσεων επιβάλλει ορθολογική αξιοποίηση του αγροτικού χώρου σε συσχετισμό με την προώθηση ήπιων μορφών τουρισμού, στο πλαίσιο αειφόρου διαχείρισης.

(142) Οι γενικές κατευθύνσεις για την οργάνωση των παραλιακών τουριστικών περιοχών είναι οι εξής:

- Διατήρηση ικανής ελεύθερης ζώνης από το χειμέριο κύμα, ανάλογα με το είδος των ακτών (αμμώδεις, προσιτές ή απόκρημνες) και αποφυγή δημιουργίας τείχους οικοδομών κατά μήκος του θαλάσσιου μετώπου και άλλες ρυθμίσεις, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο για τον Παράκτιο Χώρο.
- Οδική εξυπηρέτηση με προσβάσεις κάθετες προς την παραλία και σε επιλεγμένες θέσεις, όπου θα αναπτυχθούν οι εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης επισκεπτών και λουομένων με ισόγειες και ελαφριές κατασκευές, προσαρμοσμένες στο φυσικό περιβάλλον και τις θέες.
- Οργάνωση χρήσεων ελεύθερου χρόνου και αναψυχής, με σκοπό τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και την ανάπτυξη των αγροτικών οικισμών (πολιτική για τον αγροτικό χώρο).

(143) Ειδικά οι παραλιακές περιοχές του Τόξου Υγροβιοτόπων Ν. Ξάνθης και Ν. Ροδόπης που περιλαμβάνουν υγροβιοτόπους διεθνούς σημασίας (Ramsar) και αρχαιολογικούς χώρους (περιοχές προστασίας ΥΠΠΟ), θα πρέπει να λειτουργήσουν ως "Εθνικά Πάρκα", με ελεγχόμενες αγροτικές δραστηριότητες και καθορισμένες διαδρομές για τους επισκέπτες.

(144) Οι υγροβιότοποι είναι επισκέψιμοι την ημέρα, αλλά ακατάλληλοι για διαμονή και δε νοείται η διάσπασή τους με νησίδες κατοικίας. Η διάταξη των αγροτικών οικισμών μόνιμης κατοικίας δημιουργεί ένα τόξο που λειτουργεί σαν ασπίδα προστασίας του φυσικού και ιστορικού πλούτου κάθε περιοχής και φαίνεται να ορίζει κάποιες αποστάσεις από τις ακτές για χρήσεις κατοικίας. Οι νέες εγκαταστάσεις διαμονής και εξυπηρέτησης τουριστών και παραθεριστών θα πρέπει να δημιουργηθούν σε κατάλληλες θέσεις του αγροτικού χώρου, εκτός των περιοχών προστασίας, όπως και στους υπάρχοντες, παραδοσιακούς ή ενδιαφέροντες, αγροτικούς οικισμούς κατά μήκος των τόξων, ενισχύοντας έτσι τη βιωσιμότητά τους. Στους ίδιους οικισμούς θα πρέπει να οργανωθούν υπηρεσίες για τους επισκέπτες του Εθνικού Πάρκου και για την προσέλκυση ειδικών επιστημόνων.

(145) Στο σχεδιασμό για την οργάνωση των εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης επισκεπτών και λουομένων θα πρέπει να ενταχθούν και τα μικρά λιμάνια - αλιευτικά καταφύγια Αβδήρων, Φαναριού, Ίμερου, Αγίου Χαράλαμπους, Κεραμωτής, Νέας Ηρακλείτσας, Νέας Περάμου, καθώς και τα αλιευτικά καταφύγια της Θάσου.

(146) Στις δυτικές ακτές Καβάλας απαιτούνται ρυθμίσεις για τις χρήσεις γής τους όρους δόμησης και τις προσβάσεις στις ακτές, όπως και οργάνωση των εσωτερικών οικισμών (π.χ. Οφρύνιο, Ορφάνιο, Κάρυανη, Ελευθεραί) σε κέντρα παροχής τουριστικών υπηρεσιών.

(147) Με το ίδιο πρότυπο προτείνεται να οργανωθεί και η παραλιακή περιοχή του Δήμου Μαρώνειας για τουριστική ανάπτυξη με χρήσεις β΄ κατοικίας σε κατάλληλες θέσεις, ελεύθερη ζώνη παραλίας, αγροτικές χρήσεις γής και αρχαιολογικό πάρκο (αρχαία Μαρώνεια).

(148) Η περιοχή παραλίας Πετρωτών - Κρωβύλης προσφέρεται για νέες μορφές ήπιου τουρισμού και θα πρέπει να αξιοποιηθεί με καινοτόμο σχεδιασμό, λαμβάνοντας υπ' όψιν το μικρό άνοιγμα της αμμώδους παραλίας, τον αρχαιολογικό χώρο των Πετρωτών, την ορεινή μορφολογία και τις ιδιαιτερότητες του ευρύτερου γεωγραφικού χώρου.

(149) Η δημιουργία υποδομών για τον ελλιμενισμό σκαφών αναψυχής (μαρίνες) και η οργάνωση κέντρων ναυταθλητισμού ενδέχεται να επιφέρει εντατική τουριστική δραστηριότητα που δεν συμβιβάζεται με την προστασία υγροβιοτόπων ή και περιοχών ήπιας τουριστικής ανάπτυξης όπως χαρακτηρίζεται σημαντικό τμήμα των ακτών της Περιφέρειας. Γι' αυτό, η δημιουργία τέτοιων εγκαταστάσεων θα πρέπει να χωροθετηθεί εκτός των ορίων τέτοιων περιοχών. Η χωροθέτηση των μαρίνων θα πρέπει να αποτελεί ένα δίκτυο που θα συνδέει πόλους τουρισμού και αναψυχής της Περιφέρειας, όπως δυτικές ακτές Καβάλας, Νέα Πέραμο, Παλιό λιμάνι Καβάλας, Θάσο, Σαμοθράκη, δυτικές ακτές Αλεξανδρούπολης, αλλά και σημεία εκτός Περιφέρειας (Ιερισσός, Χαλκιδική κλπ).

3.5.2. Νησιωτικός χώρος

(150) Η πολιτική για το νησιωτικό χώρο έχει εφαρμογή και μπορεί να αξιοποιηθεί και στα δύο νησιά της Περιφέρειας, τη Θάσο και τη Σαμοθράκη. Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις χωροταξικού σχεδιασμού στο σύνολο της χώρας η επιλογή της ποιότητας αντί της ποσότητας είναι ο μόνος δρόμος, ο οποίος θα επιτρέψει στα νησιά να ξεπεράσουν τη σημερινή τους κατάσταση, να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, ενώ εναρμονίζεται απόλυτα με τη λογική της αειφορίας.

(151) Στην κατεύθυνση αυτή, προβλέπονται οι ακόλουθες παρεμβάσεις:

- Δημιουργία προϋποθέσεων για τη συχνή και αδιάλειπτη μεταφορική σύνδεση και άρση της απομόνωσης, ιδιαίτερα τους "μη τουριστικούς" μήνες.
- Εφαρμογή αναγκαίων μέτρων καθορισμού χρήσεων γης και προστασίας των φυσικών πόρων.
- Προώθηση νέων μορφών οικονομικής δραστηριότητας, κύρια στον τριτογενή τομέα.
- Κάλυψη αναγκών σε κοινωνικές εξυπηρετήσεις και χρήση της τηλεπληροφορικής.
- Διατήρηση της μικρής κλίμακας γεωργικής παραγωγής, στο πλαίσιο του προτύπου της πολυαπασχόλησης.

(152) Στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής, τα δύο νησιά αποτελούν ειδικές περιοχές χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης σε όλους τους τομείς. Κάθε νησί θα πρέπει να αποκτήσει το δικό του αναπτυξιακό-διαχειριστικό σχέδιο, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες, τη διαφορετικότητα και στη μικροκλίμακα του χερσαίου χώρου που διαθέτει.

(153) Οι δραστηριότητες που θα αναπτυχθούν δεν θα πρέπει να παραβιάζουν τη φέρουσα ικανότητα του ευαίσθητου νησιωτικού τοπίου και θα πρέπει να προσδιοριστούν από ειδικές χωροταξικές μελέτες. Γενικές κατευθύνσεις για την τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να είναι η

επιλογή του προτύπου συμπαγών οικισμών, η λελογισμένη έκταση της παραθεριστικής κατοικίας έξω από τα όρια των υπαρχόντων οικισμών, η απαγόρευση μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων που δεν συμβιβάζονται με την κλίμακα του νησιωτικού τοπίου, η πρόβλεψη για τη δημιουργία τουριστικών κλινών που δεν υπερβαίνουν τα όρια αντοχής του οικοσυστήματος, αλλά και των λοιπών συνθηκών των νησιών. Τα δύο νησιά, αλλά ειδικότερα η Σαμοθράκη, προσφέρονται για την προώθηση μορφών αγροτοτουρισμού και οικοτουρισμού και άλλων μορφών που ανταποκρίνονται και προβάλλονται στον ευρύτερο ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

(154) Η Θάσος είναι το μόνο τμήμα της Περιφέρειας όπου μπορεί να συνεχίσει να αναπτύσσεται ως ένα βαθμό μαζικός τουρισμός που συγκεντρώνεται στις παράλιες περιοχές, χωρίς να παραβιάζονται παρ'όλ'αυτά οι παραπάνω γενικές κατευθύνσεις. Το νησί διαθέτει ωστόσο πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους που επιτρέπουν την παράλληλη ανάπτυξη εξειδικευμένων ήπιων μορφών τουρισμού, αξιοποιώντας και την ενδοχώρα.

(155) Ειδικό πρόβλημα για τη Θάσο αποτελεί η εξορυκτική δραστηριότητα, η οποία θα πρέπει να ρυθμιστεί έτσι ώστε να μην συγκρούεται με τις τουριστικές χρήσεις, με την έννοια της απαξίωσης των τουριστικών πόρων, συμπεριλαμβανομένου και του τοπίου.

3.5.3. Ορεινός χώρος

(156) Ως βασικές κατευθύνσεις για την ανάπτυξη του ορεινού όγκου της περιφέρειας προτείνονται οι εξής:

- Ήπια ανάπτυξη των οικισμών, στο μέτρο που απαιτείται για να καλύψει τις ανάγκες της δημογραφικής εξέλιξης, χωρίς αλλοίωση του οικισμού και του τοπίου, όπου δεν διαπιστώνεται η αναγκαιότητα δημιουργίας νέων αυτοτελών οικισμών, οι οποίοι, κατά κανόνα συνεπάγονται αλλοίωση της μορφής της περιοχής. Όσοι οικισμοί δεν έχουν οριοθετηθεί, θα πρέπει να οριοθετηθούν και δια των ΣΧΟΟΑΠ να ορισθούν οι ανάγκες επεκτάσεώς τους ώστε να αναλάβουν τις πιέσεις από τις δεσμεύσεις στον εξωαστικό χώρο.
- Οριοθέτηση και προστασία δασών και δασικών εκτάσεων, καθώς επίσης και της γεωργικής γης, των βοσκοτόπων και των λατομικών περιοχών, όπου επιβάλλεται η εκμετάλλευσή τους για λόγους δημοσίου συμφέροντος.
- Ήπιος τουρισμός (αγροτοτουρισμός, οικοτουρισμός κλπ)
- Οργάνωση ορεινών διαδρομών οικοτουρισμού για αυτοκίνητα και πεζούς με στάσεις σε επιλεγμένους οικισμούς που θα μελετηθούν κατά περίπτωση και σε συνδυασμό με άλλα πιθανά ενδιαφέροντα πολιτιστικά στοιχεία.
- Προώθηση τοπικών προϊόντων - τοπική οικονομία που βασίζεται στην πολυαπασχόληση και διατήρηση ασχολιών του πρωτογενούς τομέα.

Οι κατευθύνσεις αυτές μπορούν να διευρύνουν τις δυνατότητες συμπληρωματικής απασχόλησης με στόχο τη συγκράτηση του πληθυσμού των ορεινών περιοχών, διαφυλάττοντας ταυτόχρονα την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

(157) Οι ορεινές περιοχές του Νομού Δράμας θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης αντιμετώπισης. Ο ποταμός Νέστος και οι τεχνητές λίμνες στα φράγματα των ΥΗΕ της ΔΕΗ, τα παραγωγικά δάση, ο ορυκτός πλούτος, η αρδευόμενη ή αρδεύσιμη γεωργική γη και οι βοσκότοποι προσφέρουν πολλαπλές δυνατότητες ανάπτυξης της ορεινής περιοχής και θα πρέπει να αξιοποιηθούν, αλλά και να προστατευθούν με προγραμματισμένο τρόπο. Στο δίκτυο "Φύση 2000" έχουν ενταχθεί δύο περιοχές προστασίας, το δάσος Φρακτού και το παρθένο δάσος Κεντρικής Ροδόπης (Καρά ντερέ). Η κύρια ορεινή διαδρομή οικοτουρισμού στο Νομό Δράμας ακολουθεί την πορεία του ποταμού Νέστου και φτάνει μέχρι το Κάτω Νευροκόπι. Στη διαδρομή αυτή εντάσσονται ως ειδικός πόλος ενδιαφέροντος τα ιαματικά λουτρά στο Παρανέστι. Μια δεύτερη διαδρομή ακολουθεί την πορεία από Μοναστηράκι, Ταξιάρχες, Λιβαδερό και ενώνεται με την προηγούμενη ορεινή διαδρομή κοντά στο Σιδηρόνερο.

(158) Δεύτερος πόλος ενδιαφέροντος ορεινού τουρισμού αποτελεί η περιοχή του όρους Φαλακρού, (εκκρεμεί η ένταξη της στο δίκτυο Φύση 2000), με το χιονοδρομικό κέντρο και την περιοχή των σπηλαίων. Για την ευρύτερη περιοχή Φαλακρού απαιτείται η επίλυση συγκρούσεων των περιβαλλοντικών πόρων με τις δραστηριότητες εξόρυξης μαρμάρου, αλλά και των ίδιων των δραστηριοτήτων που δημιουργεί η ανάπτυξη του χιονοδρομικού κέντρου.

(159) Εναλλακτικές μορφές τουρισμού προτείνεται να προωθηθούν στις ορεινές περιοχές του νομού Καβάλας, και ειδικότερα στις ορεινές περιοχές της Λεκάνης του Δήμου Ορεινού και του Παγγαίου (χιονοδρομικό κέντρο), σε συνδυασμό με τον πόλο ενδιαφέροντος που αποτελεί η Μονή Εικοσιφοινίσσης. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν το Σύμβολο όρος, οι παραδοσιακοί οικισμοί και τα σπήλαια του Δ. Πιερέων.

(160) Η ορεινή περιοχή του νομού Ξάνθης περιλαμβάνει δύο σημαντικούς βιότοπους: α) το αισθητικό δάσος στα Στενά του Νέστου και β) το όρος Χαϊντού - Κούλα με τις γύρω κορυφές. Ο πρώτος βρίσκεται πάνω στον άξονα Τοξότες - Σταυρούπολη και μπορεί να αξιοποιηθεί με την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και κέντρο αναφοράς τη Σταυρούπολη. Ο δεύτερος βιότοπος αποτελεί τμήμα της ευρύτερης δασικής και κατοικούμενης ορεινής περιοχής. Η οικονομική αξία του φυσικού χώρου και το πλήθος των μικρών οικισμών, με κεντρικό τον Εχίνο, όπως και η διέλευση του κάθετου διασυνοριακού άξονα της Εγνατίας οδού αποτελούν τα βασικά δεδομένα για ένα ειδικό σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής. Η θέση του οικισμού Εχίνου είναι κομβική στις ορεινές διαδρομές οικοτουρισμού.

(161) Αντίστοιχο χαρακτήρα έχουν και οι ορεινές διαδρομές που προτείνονται στο νομό Ροδόπης, με κέντρα τους οικισμούς Κέχρου και Οργάνης.

(162) Τέλος, στο νομό Έβρου, οι διαδρομές που προτείνονται αναδεικνύουν τις περιοχές Δαδιάς (δασικός βιότοπος) και Μικρού Δερείου, καθώς και τον παραδοσιακό οικισμό Μεταξάδων.

3.6. Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων Τεχνικής υποδομής

3.6.1. Οδικό δίκτυο

(163) Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας ΑΜ-Θ περιλαμβάνει το ανατολικό τμήμα της Εγνατίας Οδού και τους Κάθετους Άξονες της Εγνατίας, το Εθνικό οδικό δίκτυο (με κατάταξη σε Πρωτεύον, Δευτερεύον, Τριτεύον) και τις θεσμοθετημένες κύριες Επαρχιακές οδούς.

3.6.1.1. Εγνατία Οδός και Κάθετοι Άξονες

(164) Η Εγνατία Οδός αποτελεί το σημαντικότερο νέο οδικό έργο της χώρας, συνδέει τις 4 Περιφέρειες της Βόρειου Ελλάδος, από την Περιφέρεια Ηπείρου μέχρι την

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης. Με κομβικό σημείο την σύνδεσή της με τον ΠΑΘΕ και το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, προσφέρει την υποδομή για την ανάδυση ενός νέου αναπτυξιακού άξονα, που θα συνδέει τα αστικά κέντρα, από την Ηγουμενίτσα μέχρι την Αλεξανδρούπολη.

(165) α. Ένταξη στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΤΕΝ)

Πέραν της διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής σημασίας της, η Εγνατία Οδός εντάσσεται θεσμικά και λειτουργικά στο ευρύτερο Διευρωπαϊκό Δίκτυο, του οποίου και αποτελεί το νοτιότερο άξονα, συνδέοντας την Αδριατική με το Ευρωπαϊκό τμήμα της Τουρκίας και την Κωνσταντινούπολη αποκτώντας ένα διεθνή ρόλο.

Η σύνδεση με τους κύριους διαδρόμους του Πανευρωπαϊκού Δικτύου X, IV, IX επιτυγχάνεται με εννέα κάθετους άξονες οι οποίοι προσφέρουν, κατά μήκος του συνοριακού χώρου, συνδέσεις με την Αλβανία, ΠΜΔΓ, Βουλγαρία και Τουρκία.

(166) β. Συνδυασμένες Μεταφορές

Το σύστημα μεταφορών συμπληρώνεται με την άμεση σύνδεση της Εγνατίας με πέντε λιμάνια, οκτώ αεροδρόμια καθώς και με το σιδηροδρομικό δίκτυο (κυρίως με τους κλάδους που εξυπηρετούν λιμένες).

(167) γ. Τεχνολογικός και Λειτουργικός Εξοπλισμός

Η Εγνατία σχεδιάζεται με βάση ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προδιαγραφών, τόσο για την κατασκευή όσο και τη λειτουργία του έργου. Σε όλο το μήκος της προβλέπονται Χώροι Στάθμευσης και Αναψυχής (ΧΣΑ) καθώς και Σταθμοί Εξυπηρέτησης Αυτοκινήτων (ΣΕΑ).

Σημαντικό στοιχείο υποδομής σε όλο το μήκος του οδικού άξονα αποτελούν οι εγκαταστάσεις οπτικών ινών που θα διατίθενται προς χρήση στην ευρύτερη ζώνη του άξονα, καθιστώντας την Εγνατία, εκτός από διάδρομο μεταφορών, και διάδρομο πληροφορίας και υποδομών νέων τεχνολογιών.

(168) δ. Χρονικός Προγραμματισμός

Οι πολυποίκιλες τεχνικές και διαδικαστικές δυσχέρειες απαιτούν σταδιακή κατασκευή τμημάτων και απόδοση αυτών στην κυκλοφορία. Έτσι το έργο παρακολουθείται με βάση ένα σύνθετο προγραμματισμό που για τους σκοπούς του ΧΣΠ, διακρίνεται στις παρακάτω τρεις γενικευμένες περιόδους και τα αντίστοιχα τμήματα.

- Τμήματα σε κυκλοφορία το 2002 (σε λειτουργία)
- Τμήματα που θα αποδοθούν μέχρι το 2004
- Τμήματα που θα αποδοθούν μετά το 2004

Για να εξασφαλιστεί μια συνεχώς διευρυνόμενη λειτουργία, έχει οριστεί η λεγόμενη "Λειτουργική Εγνατία", που προγραμματίστηκε να λειτουργεί από Ηγουμενίτσα μέχρι Κήπους με παρακάμψεις των καθυστερουμένων τμημάτων μέσω βελτιωμένων κλάδων του υφιστάμενου Εθνικού ή Νομαρχιακού δικτύου το 2004.

(169) ε. Εκτίμηση Επιπτώσεων και το "Παρατηρητήριο της Εγνατίας Οδού"

Το παρατηρητήριο χωρικών επιπτώσεων της Εγνατίας Οδού είναι ένα συνεχές ερευνητικό πρόγραμμα παρακολούθησης ορισμένων δεικτών, ώστε να εκτιμώνται οι επιπτώσεις από την λειτουργία, με στόχο να είναι δυνατή μια συνολική αποτίμηση της αλληλεπίδρασης του οδικού άξονα με την αναπτυξιακή διαδικασία και τη χωροταξική οργάνωση.

Έχουν προσδιοριστεί ιδιαίτεροι δείκτες για τη μέτρηση των κοινωνικο-οικονομικών, και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και δείκτες για τη μέτρηση αυτής καθ' εαυτής της λειτουργίας της οδού.

Η μεθοδολογική οργάνωση του Παρατηρητήριου βασίζεται στην κατάταξη 8 ζωνών:

(170) Είναι προφανής η αναγκαιότητα συνεργασίας του Παρατηρητήριου με τον τρέχοντα χωροταξικό σχεδιασμό σε επίπεδο Περιφέρειας, ιδιαίτερα για θέματα που αφορούν στον ενδοπεριφερειακό χώρο και τις επιπτώσεις στη χωρική οργάνωση άλλα και στον άμεσο συνοριακό χώρο.

(171) στ. Η Εγνατία στην Περιφέρεια ΑΜ-Θ

Από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης διέρχεται τμήμα της Εγνατίας συνολικού μήκους 250 χλμ., με 16 ανισόπεδους κόμβους και 4 κάθετους άξονες προς Βουλγαρία, που συνδέουν την οδό με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα:

- Κάθετος Άξονας 80: Αρδάνιο - Καστανιές - Ελληνοτουρκικά σύνορα - Ορμένιο - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα (132 χλμ.). Αποτελεί το νότιο τμήμα του Πανευρωπαϊκού Άξονα IX.
- Κομοτηνή - Νυμφαία - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα (23 χλμ.), που επίσης δευτερευόντως συνδέεται με τους Διευρωπαϊκούς Άξονες IV και IX.
- Ξάνθη - Εχίνος - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα, (48 χλμ.), - Φιλιππούπολη.
- Δράμα - Κάτω Νευροκόπι - Εξοχή - Ελληνοβουλγαρικά σύνορα (51,3 χλμ.).

(172) Οι δύο τελευταίοι άξονες συνδέουν την Εγνατία οδό με τον Διευρωπαϊκό Άξονα IV, διασχίζοντας ορεινές περιοχές.

(173) Οι προγραμματισμένοι Κάθετοι Άξονες συμπληρώνονται με το έργο 78, τη σύνδεση της Εγνατίας οδού με την Αλεξανδρούπολη, η οποία αποτελείται από την Ανατολική και Δυτική Περιφερειακή, τη σύνδεση με το αεροδρόμιο "Δημόκριτος", το λιμάνι και το μεθοριακό σταθμό Κήπων.

(174) Στο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα εξετάζεται η ολοκλήρωση του συστήματος Εγνατία - Κάθετοι Άξονες με σύνδεση Β - ΒΑ Άξονα από τον Α/Κ Μέστης ως τον Μ/Σ Ορμένιου.

(175) Η "Λειτουργική Εγνατία" που ήδη έχει ολοκληρωθεί εντός της Περιφέρειας ΑΜ-Θ, περιλαμβάνει δύο τμήματα μη ολοκληρωμένου αυτοκινητόδρομου, δυτικά της Καβάλας - από τον Α/Κ Στρυμώνα μέχρι τον Α/Κ Αγ. Ανδρέα, όπου εξακολουθεί να λειτουργεί η παραλιακή σύνδεση - καθώς και το τμήμα Α/Κ Χρυσούπολης μέχρι τον Α/Κ Βανιανό (περιοχή Νέστου). Η λειτουργικότητα όμως της Εγνατίας προς την σημαντική διαπεριφερειακή σύνδεση με την Κεντρική Μακεδονία και το Μητροπολιτικό Κέντρο της Θεσσαλονίκης θα επιτευχθεί στην περίοδο 2004 έως το 2006.

(176) ζ. Ο διπλός ρόλος της Εγνατίας και η σχέση με τη χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Η επίδραση του δικτύου Εγνατία - Κάθετοι Άξονες στην χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας έχει δύο διαστάσεις. Η μια διάσταση αφορά τις διαπεριφερειακές και διακρατικές συνδέσεις και η δεύτερη τις ενδοπεριφερειακές συνδέσεις.

1. Η ευρύτερη χωρική διάσταση

(177) Η πρώτη διάσταση αφορά την θέση και το ρόλο της Περιφέρειας στον ευρύτερο Βαλκανικό και Κεντροευρωπαϊκό άλλα και Παρευξείνιο χώρο, δεδομένου ότι η παράκτια ζώνη της, με το σύστημα των λιμένων, θα μπορεί να αποτελεί, για τις χώρες αυτού του χώρου, διέξοδο

προς νότο και το χώρο της Ανατολικής Μεσογείου. Η χωρική και αναπτυξιακή ολοκλήρωση και η αντίστοιχη αύξηση της σημασίας της Περιφέρειας θα εξαρτηθεί κυρίως από εξωγενείς αναπτυξιακούς και γεωπολιτικούς παράγοντες περιφερειών άλλων χωρών. Αυτή η προοπτική προσδίδει στην Εγνατία αναπτυξιακό χαρακτήρα, αναδεικνύοντας την, από απλό διάδρομο διαμπερούς διέλευσης οχλούσας εμπορευματικής κυκλοφορίας, σε στοιχείο αναπτυξιακής υποδομής.

2. Η ενδοπεριφερειακή χωρική διάσταση

(178) Η δεύτερη, ενδοπεριφερειακή, διάσταση - αλλά και με αναφορά στις διαπεριφερειακές σχέσεις του χώρου της Βόρειας Ελλάδας - αφορά σε "εσωτερικά" θέματα χωρικής οργάνωσης, με παραμέτρους που προσδιορίζονται και, ενδεχομένως, ελέγχονται με μεγαλύτερη ευχέρεια. Η βασική διαπεριφερειακή σχέση είναι αυτή με το μεγάλο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, τουλάχιστον όσον αφορά τις χερσαίες μεταφορές.

(179) Η Εγνατία, ως σύγχρονο οδικό έργο, δεν εγγυάται την άρση της περιφερειακότητας εφ' όσον δεν κινηθεί - και σε άλλους τομείς πέραν των μεταφορών - μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή διαδικασία που θα εγγυάται την συγκράτηση του πληθυσμού.

(180) Στο ενδοπεριφερειακό επίπεδο, το σχεδόν ολοκληρωμένο έργο του κύριου άξονα έχει ήδη αρχίσει να λειτουργεί ως στοιχείο συνοχής του οικιστικού δικτύου με σημαντική επίδραση στις χρονοαποστάσεις των μετακινήσεων, το ημερήσιο σύστημα μετακινήσεων, τις σχέσεις τόπου κατοικίας / τόπου εργασίας και για τα πέντε κύρια αστικά κέντρα της Περιφέρειας, 4 από τα οποία βρίσκονται επί του κεντρικού άξονα.

η. Επιπτώσεις στις χρήσεις γης και στις χωροθετήσεις δραστηριοτήτων

1. Πιέσεις στις Χρήσεις γης

(181) Σε πιο τοπικό επίπεδο, ο άξονας της Εγνατίας μαζί με τους κλάδους καθέτων αξόνων επιδρά στις χρήσεις γης, ασκώντας πιέσεις κατά μήκος του διαδρόμου διέλευσης καθώς και στις περιοχές όπου αναπτύσσονται τα μεγάλα αλλά και τα μεσαία αστικά κέντρα (βλέπε οικιστικό δίκτυο).

(182) Οι πιέσεις δεν είναι ομοιόμορφες. Μια και ο κύριος άξονας είναι κλειστού τύπου, οι πιέσεις ασκούνται στους κόμβους και κυρίως σε αυτούς που έχουν στρατηγική θέση σε σχέση με τα αστικά κέντρα. Στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού είναι απαραίτητο, στις περιοχές αυτές, να ληφθούν μέτρα οργάνωσης των χρήσεων γης. Στους κλάδους του δικτύου όπου οι δρόμοι δεν είναι κλειστοί αυτοκινητόδρομοι, θα πρέπει να ελεγχθεί η κατά τυχαίο τρόπο γραμμική ανάπτυξη παρόδιων χρήσεων.

2. Σχέση πρωτεύοντος δικτύου Εγνατίας και χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων.

(183) Η χωρική διάταξη του οδικού δικτύου καθορίζει ορισμένα από τα κριτήρια χωροθέτησης σημαντικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, είτε αυτές εγκαθίστανται οργανωμένα (π.χ. ΒΕΠΕ, ΒΙΠΕ) είτε ορίζονται ως ζώνες χρήσεων γης με διακεκριμένα επίπεδα όχλησης.

(184) Η εγγύτητα στο πρωτεύον δίκτυο καθώς και η κατάλληλη συγκοινωνιακή σύνδεση, αποτελούν στοιχεία κατευθύνσεων για τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού.

3.6.1.2. Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο

(185) Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο (Εθνικό-Νομαρχιακό) και η ιεραρχημένη λειτουργική σύνδεσή του με το σύστημα Εγνατία - Κάθετοι άξονες, χρήζουν ιδιαίτερης μέριμνας ώστε να αποφευχθεί το συνήθες φαινόμενο της εγκατάλειψης και κατάρρευσής του. Η ορθολογική συνοχή και ιεράρχηση του δικτύου αυτού συμβάλλουν στην οργάνωση των χρήσεων γης και τον έλεγχο της άναρχης διασποράς χρήσεων στον εξωαστικό χώρο.

3.6.2. Αεροδρόμια

(186) Τα δύο αεροδρόμια της Περιφέρειας Καβάλας και Αλεξανδρούπολης είναι διεθνή και χαρακτηρίζονται ως Πύλες/ Τροφοδότες της Εγνατίας Οδού.

(187) Στρατηγικός στόχος για το Αεροδρόμιο της Καβάλας "ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ" είναι η ένταξή του στα Αεροδρόμια που χαρακτηρίζονται ως "Ευρύτερης Περιφερειακής Σημασίας. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της ΥΠΑ, απαιτούνται συμπληρωματικά έργα, ενώ έχει ήδη κατασκευασθεί ο νέος πύργος ελέγχου και η επέκταση του χώρου στάθμευσης αεροσκαφών.

(188) Το Αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ" έχει χαρακτηρισθεί με Κοινή Υπουργική Απόφαση ως γενικότερης σημασίας, με μελλοντικό στρατηγικό στόχο την ένταξή του στα Αεροδρόμια "Κοινοτικού Ενδιαφέροντος", δηλαδή να λειτουργεί ως πύλη της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της ΥΠΑ, απαιτούνται συμπληρωματικά έργα.

(189) Σημαντικό στοιχείο για την τουριστική ανάπτυξη της Σαμοθράκης είναι η υποδομή αεροδρομίου που μπορεί να δέχεται διεθνείς πτήσεις (charters), σύμφωνα με τις αρχές ανάπτυξης του τουρισμού στα μεσαίου μεγέθους νησιά του Αιγαίου.

3.6.3. Σιδηρόδρομος

(190) Η υπάρχουσα σιδηροδρομική γραμμή (Σ/Γ) συνδέει τη Θεσσαλονίκη με το Ορμένιο στα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα διερχόμενη από όλα τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας εκτός από την Καβάλα. Η χάραξη και τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά της γραμμής έχουν σχεδιασθεί για μέγιστη ταχύτητα 90-100 χλμ./ώρα και σε ορισμένα μικρά τμήματα για 120 χλμ./ώρα.

(191) Τα εκτελούμενα και προγραμματιζόμενα έργα αφορούν σε τοπικές βελτιώσεις. Στα έργα βελτίωσης της Σ/Γ Θεσσαλονίκης-Αλεξανδρούπολης περιλαμβάνονται α) παραλλαγές της χάραξης για αύξηση της ταχύτητας σε 150 χλμ./ώρα σε εντοπισμένα τμήματα, β) κατασκευή 30 ανισόπεδων διαβάσεων και γ) παραλλαγή εισόδου στον Σ.Σ. Αλεξανδρούπολης για την εξυπηρέτηση του λιμανιού. Στο μακροχρόνιο σχεδιασμό εξετάζεται και η νέα Σ/Γ Θεσσαλονίκη - Αμφίπολη - Ν. Καρβάλη Καβάλας. Η ένταξη της Καβάλας στο σιδηροδρομικό δίκτυο επιτυγχάνεται με τον σχεδιαζόμενο κλάδο Τοξότες - Νέος Λιμένας Καβάλας.

3.6.4. Δίκτυα λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων

3.6.4.1. Μεγάλα Εμπορευματικά Λιμάνια εθνικής σημασίας

(192) Τα μεγάλα εμπορευματικά λιμάνια Αλεξανδρούπολης και Καβάλας προβλέπεται να λειτουργήσουν συμπληρωματικά προς τους λιμένες Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Πάτρας και Ηρακλείου Κρήτης, καθώς και με λιμένες των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης (Μπουργκάς, Κωνστάντζας κλπ.).

• α. Το εμπορευματικό λιμάνι Αλεξανδρούπολης βρίσκεται στην Ανατολική Πύλη της Εγνατίας Οδού και συνδέεται οδικώς και σιδηροδρομικώς μέσω Ορμενίου με τα Διευρωπαϊκά Οδικά και Σιδηροδρομικά Δίκτυα προς Κεντρική και Δυτική Ευρώπη, ενώ θα λειτουργεί εναλλακτι-

κά με την αναγκαιότητα διάπλευσης του Βοσπόρου. Η προοπτική κατασκευής αγωγού μεταφοράς πετρελαίου Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολη, αναμένεται να τονώσει σημαντικά την κίνηση του λιμανιού.

Απαραίτητη είναι η δημιουργία διεθνούς εμπορευματικού κέντρου και η σύνδεση του λιμένα με την Εγνατία Οδό.

(193) β. Το εμπορευματικό λιμάνι Καβάλας έχει χωροθετηθεί εκτός πόλεως Καβάλας. Θα έχει άμεση πρόσβαση στην Εγνατία Οδό και στον Διευρωπαϊκό Αυτοκινητόδρομο Βορρά-Νότου, τη Ρουμανία και τα υπόλοιπα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης και της πρώην ΕΣΣΔ.

(194) Το έργο έχει ενταχθεί στα λιμάνια δεύτερης προτεραιότητας. Το λιμάνι Καβάλας πρόκειται να ολοκληρωθεί σύντομα και προβλέπεται να αναπτυχθεί σε διαμετακομιστικό λιμενικό κόμβο, συμπληρωματικό ή ανταγωνιστικό της Θεσσαλονίκης. Εκτός των έργων ολοκλήρωσης της επιδομής, απαιτούνται και τα εξής:

- Σύσταση Οργανισμού Λιμένα Καβάλας.
- Ίδρυση Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου.
- Σιδηροδρομική σύνδεση μέσω Τοξοτών Ν. Ξάνθης.

(195) Το νέο αυτό λιμάνι της Καβάλας βρίσκεται δυτικά της υπάρχουσας πόλης και σε μικρή απόσταση από τη ΒΙΠΕ Καβάλας. Απαιτείται σύνταξη μελέτης λειτουργικής ανάπτυξης του λιμανιού και οργάνωσης των συναφών χρήσεων γης στον ευρύτερο χώρο επιρροής του, λαμβάνοντας υπόψη τη στενότητα του χώρου - λόγω της μορφολογίας του εδάφους - τη διέλευση τριών δικτύων - Εγνατία οδός, Αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου και σιδηροδρομική γραμμή - και άλλα προβλήματα οργάνωσης χρήσεων γης που σχετίζονται με τις ισχύουσες ΖΟΕ.

3.6.4.2. Δημιουργία ΔΕΚΚΕΕ

(196) Το Διεθνές Εμπορευματικό Κέντρο και Κέντρο Επιχειρηματικότητας Έβρου (ΔΕΚΚΕΕ) προορίζεται να καλύψει ανάγκες σύνδεσης της ευρύτερης διεθνούς αγοράς με την αγορά της ΕΕ, αξιοποιώντας την κομβική θέση της Αλεξ/πολης. Θα έχει μορφή εμπορικής επιχείρησης και θα παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες εμπορευματικού και εκθεσιακού κέντρου υπό καθεστώς Ζώνης Ελεύθερου Εμπορίου.

3.6.4.3. Δίκτυο μικρότερων λιμανιών και λιμενίσκων

(197) Εκτός των δύο μεγάλων εμπορευματικών λιμανιών που προαναφέρθηκαν, υπάρχει και ένα αρκετά πυκνό δίκτυο μικρότερων λιμανιών και λιμενίσκων, το οποίο εξυπηρετεί την υπάρχουσα κίνηση επιβατών και εμπορευμάτων, εντός και εκτός της Περιφέρειας, όπως και τον ελλιμενισμό αλιευτικών και τουριστικών σκαφών.

(198) Γενικά, υπάρχουν διάφορες ελλείψεις και ανάγκες βελτίωσης των επιδομών. Στο δίκτυο αυτό περιλαμβάνονται συνολικά 20 λιμάνια και αλιευτικά καταφύγια. Από χωροταξική άποψη θεωρούνται επαρκή για την περαιτέρω ανάπτυξη των θαλασσίων μεταφορών, αν και κατά περίπτωση θα πρέπει να εξετάζεται και να στηρίζεται η δημιουργία νέων και η αναβάθμιση των υφιστάμενων. Σε επίπεδο Περιφέρειας, τα πιο σημαντικά λιμάνια είναι τα υπάρχοντα λιμάνια Καβάλας και Αλεξανδρούπολης, το ενδιάμεσο λιμάνι Λάγους Ξάνθης - μαζί με τα προηγούμενα, εξυπηρετεί και την αλιεία -, το λιμάνι Κεραμωτής (πορθμείο Κεραμωτή-Θάσος) και τα κεντρικά λιμάνια των νησιών: Θάσου και Καμαριώτισσας Σαμοθράκης

(199) Στο νομό Καβάλας υπάρχουν 3 ακόμα μικρότερα λιμάνια που εξυπηρετούν κυρίως τοπική επιβατική κίνηση και λιγότερο τουριστική. Είναι τα λιμάνια Νέας Περάμου (σύνδεση με εγκαταστάσεις ανόρυξης πετρελαίου) και τα λιμάνια Πρίνου και Λιμεναρίων Θάσου, τα οποία εξυπηρετούν και αλιευτικές δραστηριότητες.

(200) Τέλος, υπάρχουν 11 συνολικά λιμενίσκοι που χρησιμοποιούνται ως αλιευτικά καταφύγια, αλλά μόνον για μικρά αλιευτικά σκάφη και μικρά σκάφη αναψυχής. Βρίσκονται στις παρακάτω θέσεις:

3.6.4.4. Λιμένες τουρισμού αναψυχής

(201) Στην Περιφέρεια αναπτύσσεται ένα δίκτυο λιμένων αναψυχής που εξυπηρετεί την δραστηριότητα αυτή. Η αυξανόμενη ζήτηση για λιμένες αναψυχής δημιουργεί ανάγκες νέων εξυπηρετήσεων διασυνδεδεμένων κυρίως με το αντίστοιχο δίκτυο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας που αναπτύσσεται στην Χαλκιδική.

(202) Οι ανάγκες διάχυσης του δικτύου τουρισμού επιβάλλουν την ανάπτυξη διασυνδέσεων με τους αντίστοιχους λιμένες της Χαλκιδικής δυτικά και κυρίως αυτούς που συνδέονται άμεσα με την Περιφέρεια ΑΜ-Θ (Ιερισσός, Στρατώνι, Σταυρός). Μακροπρόθεσμα το σύστημα μπορεί να διασυνδεθεί ανατολικά μέσω της Σαμοθράκης με αντίστοιχους λιμένες αναψυχής των τουρκικών ακτών.

(203) Οι εγκαταστάσεις λιμένων αναψυχής εντός της Περιφέρειας σε πολλές περιπτώσεις αποτελούν ζώνες σε ήδη υφιστάμενους λιμένες, λιμενίσκους και αλιευτικά καταφύγια. Το δίκτυο αναπτύσσεται από τον κόλπο Ελευθερών μέχρι τον λιμένα Αλεξανδρούπολης στο χερσαίο τμήμα της Περιφέρειας και στα δύο νησιά με ιδιαίτερη ένταση στην δυτική πλευρά της Θάσου. Στην Περιφέρεια προβλέπεται ένας μόνος λιμένας αμιγούς χρήσης αναψυχής (μαρίνα) στα Λιμενάρια Θάσου δυναμικότητας 230 σκαφών.

(204) Το προβλεπόμενο δίκτυο παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα ανά Νομό:

ΝΟΜΟΣ	ΘΕΣΗ
Ν. ΕΒΡΟΥ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
	ΚΑΜΑΡΙΩΤΙΣΣΑ
	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ
	ΘΕΡΜΑ
Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑ
	ΚΟΛΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
	ΛΙΜΕΝΑΡΙΑ ΘΑΣΟΥ
	ΝΕΑ ΗΡΑΚΛΕΙΤΣΑ
	ΠΟΤΟΣ
	ΣΚΑΛΑ ΚΑΛΛΙΡΑΧΗΣ
	ΣΚΑΛΑ ΜΑΡΙΩΝ
	ΣΚΑΛΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ
	ΣΚΑΛΑ ΡΑΧΩΝΙΟΥ
	ΣΚΑΛΑ ΣΩΤΗΡΟΣ
Ν. ΞΑΝΘΗΣ	ΑΒΔΗΡΑ
	ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ
Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ	ΙΜΕΡΟΣ
	ΜΑΡΩΝΕΙΑ
	ΦΑΝΑΡΙ

Σημαντικό στοιχείο υποδομών ανάπτυξης και έλξης του τουρισμού αναψυχής είναι και η δημιουργία αγκυροβολίων μικρών μεγεθών επένδυσης σε συνεργασία με ιδιώτες ώστε να επιτυγχάνονται μικρότερες διαδρομές και πυκνότερο δίκτυο εξυπηρετήσεων.

3.7. Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων λοιπής Τεχνικής υποδομής

3.7.1. Ενέργεια

(205) Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης εξελίσσεται σε ένα αναδυόμενο ενεργειακό κέντρο της χώρας. Αυτό πραγματοποιείται όχι μόνο με βάση τους ενεργειακούς πόρους της Περιφέρειας αλλά με την ευκαιρία διέλευσης του αγωγού φυσικού αερίου. Αντίθετα με τα παραδοσιακά ενεργειακά κέντρα της χώρας (Πτολεμαΐδα - Αμύνταιο & Μεγαλόπολη), η παραγωγή ενέργειας στην Περιφέρεια ΑΜ-Θ ακολουθεί μια κατεύθυνση φιλική προς το περιβάλλον, αξιοποιώντας πολυποίκιλους πόρους όπως το φυσικό αέριο, τους υδροηλεκτρικούς σταθμούς αλλά και ήπιες ή ανανεώσιμες μορφές όπως η αιολική και γεωθερμική ενέργεια. Η πολλαπλότητα των πηγών, σε συνδυασμό με τη στρατηγική χωροθέτηση της Περιφέρειας σε σχέση με άλλες χώρες, την καθιστά ανταγωνιστική στον τομέα της ενέργειας με την ανάπτυξη ενός διασυνοριακού δικτύου διανομής - μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος στην Τουρκία, Βουλγαρία και τον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο, καθώς και του πετρελαϊκού αγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρούπολης.

(206) Οι ανάγκες της Περιφέρειας ΑΜ-Θ σε ενέργεια καλύπτονται σήμερα από τους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της ΔΕΗ, οι οποίοι βρίσκονται εκτός της Περιφέρειας.

α. Μεγάλα έργα της ΔΕΗ

(207) Τα έργα της ΔΕΗ που χωροθετούνται στην Περιφέρεια εντάσσονται στο γενικότερο πρόγραμμα για την κάλυψη αναγκών της χώρας σε ηλεκτρική ενέργεια, με παράλληλη βελτίωση της ευστάθειας του συστήματος και δυνατότητες εξαγωγής ενέργειας σε βαλκανικές χώρες, γεγονός που θα ωφελήσει το σύνολο της χώρας. Πρόκειται για τα "Υδροηλεκτρικά έργα Νέστου" που έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί και τη "Μονάδα ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο", που θα λειτουργήσει στη ΒΙΠΕ Κομοτηνής. Η συνολική μέγιστη ισχύς αυτών των νέων μονάδων θα είναι 900 MW και αντιπροσωπεύει περίπου το 10% της εγκατεστημένης ισχύος στο σύνολο της χώρας.

β. Πρόγραμμα Φυσικού Αερίου (ΔΕΠΑ)

(208) Από το συνολικό εγκεκριμένο πρόγραμμα της ΔΕΠΑ (Δημόσια Επιχείρηση Αερίου) που χρηματοδοτείται από δύο κοινοτικούς πόρους, ένα τμήμα αφορά την Περιφέρεια ΑΜ-Θ καλύπτοντας ποσοστό 8% περίπου της συνολικής χρηματοδότησης. Περιλαμβάνει δύο ενότητες τεχνικών έργων και προμηθειών: την Κατασκευή αγωγού Υψηλής Πίεσης και την κατασκευή δικτύων μέσης πίεσης.

3. Ιδιωτικές επενδύσεις μονάδων παραγωγής

(209) Οι διατάξεις και οι περιορισμοί χρήσεων που εμποδίζουν την συμπαραγωγή ενέργειας με ιδιώτες θα πρέπει να αναθεωρηθούν και οι επεκτάσεις για παραγωγή ενέργειας να θεωρούνται συναφείς με τη χρήση που ήδη υφίσταται. Το μέγεθος, δυναμικότητες και άλλα χαρακτηριστικά ρυθμίζονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

(210) Η ίδια μεταχείριση πρέπει να ισχύει και για τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα εφ' όσον αυτά δεν χωροθετούνται μέσα στο χώρο των ταμιευτηρίων των μεγάλων έργων ή σε περιοχές προστασίας της φύσης και του τοπίου.

γ) Ήπιες μορφές ενέργειας

1. Αιολική ενέργεια

(211) Η Περιφέρεια ΑΜ-Θ, λόγω των κλιματικών και των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της, διαθέτει περιοχές που ευνοούν την οικονομικά βιώσιμη λειτουργία αιολικών πάρκων. Ενδεικτικά αυτές είναι το νησί της Σαμοθράκης και περιοχές μεταξύ των νομών Ροδόπης και Έβρου.

(212) Η αδειοδότηση ως προς τη σκοπιμότητα είναι αρμοδιότητα της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ). Παρατηρείται η τάση αυξημένων αιτήσεων για χωροθετήσεις αιολικών πάρκων σε βαθμό που είναι δυνατόν να παρουσιάζονται συγκρούσεις με άλλες χρήσεις αλλά και επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος.

(213) Επειδή η ανάπτυξη αυτής της μορφής ενέργειας κρίνεται ωφέλιμη για την Περιφέρεια, δεν θα ήταν δυνατόν να αποκλειστεί η εγκατάστασή τους από όλους γενικά τους χώρους προστασίας της φύσης (Natura 2000), αλλά να εξετάζεται κατά περίπτωση η χωροθέτηση. Τούτο υποδηλώνει ότι εγκαταστάσεις της κατηγορίας αυτής δεν θα ήταν συμβατές στις εσωτερικές ζώνες των περιοχών, ζώνες απολύτου προστασίας, τα τοπία ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους καθώς και περιοχές αρχαιολογικών χώρων. Ιδιαίτερη σημασία στην εξέταση των χωροθετήσεων θα πρέπει να δοθεί στη σχέση των εγκαταστάσεων με υπό εξαφάνιση είδη πανίδας και ιδιαίτερα με τους διαδρόμους κίνησης αποδημητικών πτηνών.

2. Γεωθερμική ενέργεια

(214) Η γεωθερμική ενέργεια αποτελεί σημαντικό ενεργειακό πόρο της Περιφέρειας, της οποία το υπέδαφος διαθέτει σημαντικά αποθέματα κυμαινόμενης ποιότητας. Τα σημαντικότερα γεωθερμικά πεδία στην Περιφέρεια ΑΜ-Θ είναι: Ερατεινού - Χρυσούπολης Ν. Καβάλας, Νέου Ερασμίου Ν. Ξάνθης, Νέας Κεσσάνης Ν. Ξάνθης, Σαππών Ν. Ροδόπης, Αρίστηνου Ν. Έβρου, Τυχερού - Φυλακτού Ν. Έβρου, Σιδηροχωρίου - λίμνης Μητρικού - Γλυκονερίου Ν. Ροδόπης, ενώ υπάρχουν ενδείξεις για ύπαρξη γεωθερμικών ρευστών και σε άλλες περιοχές της Περιφέρειας (Θέρμες Ν. Ξάνθης, Θερμιά Παρανεστίου Ν. Δράμας, Κάρυανη Ν. Καβάλας, Μυρωδάτο Ν. Ξάνθης κ.α.). Οι εκτιμήσεις για τις ενεργειακές δυνατότητες των γεωθερμικών πεδίων της Περιφέρειας ξεπερνούν τα 200 MWt.

3.7.2. Τηλεπικοινωνίες

(215) Ο ΟΤΕ έχει δημιουργήσει στην Περιφέρεια μια σύγχρονη τηλεπικοινωνιακή υποδομή, η οποία καλύπτει πλήρως τις ανάγκες σε όλο το φάσμα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και επιτρέπει την ταχύρρυθμη εισαγωγή νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών στο δίκτυό του.

3.7.3. Υδατικό δυναμικό

(216) Από τα 14 υδατικά διαμερίσματα της χώρας, το υδατικό διαμέρισμα της Θράκης είναι το πλουσιότερο, ενώ το υδατικό διαμέρισμα Αν. Μακεδονίας (Νομοί Σερρών, Δράμας και Καβάλας) κατατάσσεται 5ο μεταξύ των υδατικών διαμερισμάτων της χώρας.

(217) Η ορθολογική ανάπτυξη και διαχείριση των υδατικών πόρων προϋποθέτει χάραξη και εφαρμογή κατάλληλης πολιτικής, με σκοπό την κατάρτιση διαχειριστικού σχεδίου για κάθε υδρολογική λεκάνη της Περιφέρειας.

(218) Η κάλυψη των αναγκών σε άρδευση αντιμετωπίζεται σταδιακά με σειρά έργων κατά περιοχές. Για τους Νομούς Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης, το έργο μεταφοράς νερού από τα φράγματα της ΔΕΗ στον ποταμό Νέστο

είναι ζωτικής σημασίας και θα λύσει το πρόβλημα στις εκτεταμένες πεδιάδες, μακροπρόθεσμα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα κυριότερα έργα διαχείρισης υδάτων:

• Τα τρία κύρια φράγματα του Νέστου (Θησαυρού, Πλατανόβρυσης, Τεμένους), καθώς και το φράγμα Κυπρίνου στον ποταμό Αρδα.

• Τεχνητός εμπλουτισμός περιοχής κόλπου Ορφανού Νομού Καβάλας, με μεταφορά νερού από τον ποταμό Στρυμόνα με αντίστοιχα μέτρα περιορισμού γεωτρήσεων.

• Κατασκευή των φραγμάτων Ελευθερών, Μυριόφυτου, Μαρμαρά Νομού Καβάλας, όπως επίσης, του φράγματος Μάριων και ολοκλήρωση του φράγματος Φωλιάς.

• Κατασκευή του φράγματος Κιμμερίων και μικρών λιμνοδεξαμενών στην ορεινή περιοχή Ν. Ξάνθης.

• Κατασκευή κλειστών αγωγών μεταφοράς νερού και άρδευσης της πεδιάδας της Ξάνθης.

• Τεχνητός εμπλουτισμός για την ενίσχυση του φρεατίου ορίζοντα σε περιοχές των Νομών Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου.

• Κατασκευή των φραγμάτων Κομψάτου (ή Πολύανθου), Δαρμένης-Δειλινών, Ιασίου, Γρατινής, στο Νομό Ροδόπης.

• Στο Νομό Έβρου προγραμματίζονται τα φράγματα Καζαντζή, Ασπρονερίου, Καλύβα, Κομάρων, καθώς και τα φράγματα Ιτέας, Λύρας, Περδικορέματος Μ. Δερείου.

• Στα νησιά Θάσο και Σαμοθράκη προβλέπεται η διαχείριση με κατασκευή λιμνοδεξαμενών.

3.9. Προγραμματικά πλαίσια χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και καθορισμός περιοχών για αναζήτηση ΠΟΑΠΔ

(219) Ο καθορισμός χρήσεων είτε με γενικευμένες ζώνες είτε με καθορισμό ΠΟΑΠΔ αποτελεί βασικό στοιχείο οργάνωσης του εξωαστικού χώρου. Κάθε τομέας παραγωγικής δραστηριότητας έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά και απαιτεί διαφορετική αντιμετώπιση.

3.9.1. Πρωτογενής Τομέας

α. Προστασία αγροτικής γης

(220) Η προστασία των εκτάσεων γεωργικής παραγωγής θεωρείται απαραίτητη παρά την παρατηρούμενη τάση συρρίκνωσης του πρωτογενούς τομέα. Η προστασία επιτυγχάνεται είτε με γενικές κατευθύνσεις που αποκλείουν χωροθετήσεις δραστηριοτήτων που συγκρούονται με τις δραστηριότητες αγροτικής παραγωγής, είτε με τους εξειδικευμένους περιορισμούς χρήσεων γης μέσω ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ.

(221) Στην Περιφέρεια διακρίνονται τρεις διαβαθμίσεις γεωργικής γης:

• Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας (αρδευόμενη ή με σημαντικά εγγειοβελτιωτικά έργα).

• Γεωργική γη κύριας χρήσης.

• Λοιπές γεωργικές εκτάσεις.

(222) Οι εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας στην Περιφέρεια βρίσκονται στις εξής περιοχές:

• Πεδιάδα Ορεστιάδας - Ποταμού Άρδα (Ν. Έβρου)

• Η γραμμική πεδιάδα Μεταξάδες - Διδυμότειχο (Ν. Έβρου)

• Παραποτάμιες περιοχές και δέλτα Έβρου (Ν. Έβρου).

• Οι πεδιάδες των νομών Ξάνθης και Ροδόπης, μεγάλο μέρος των οποίων αρδεύεται από δημόσιες ή ιδιωτικές γεωτρήσεις.

• Πεδιάδα Χρυσούπολης (Ν. Καβάλας).

• Πεδιάδα Καλαμπακίου - Φιλίππων (Ν. Δράμας - Ν. Καβάλας).

(223) Στις περιοχές αυτές προβλέπονται χρήσεις και εγκαταστάσεις συναφείς με την γεωργία όπως αγροτικές αποθήκες και μονάδες μεταποίησης και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων είτε διάσπαρτα είτε ως ΠΟΑΠΔ αποκλειστικά για εγκαταστάσεις συναφείς με την μεταποίηση και επεξεργασία αγροτικών προϊόντων.

(224) Στις περιοχές όπου η γεωργική εκμετάλλευση αποτελεί κύρια χρήση, είναι δυνατόν να χωροθετούνται άλλες χρήσεις σε επιλεγμένα τμήματα, εφόσον αιτιολογείται η σκοπιμότητα και απουσιάζουν οι εναλλακτικές διέξοδοι σε περιοχές μικρότερης παραγωγικότητας.

(225) Στις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως "λοιπή γεωργική γη" θα μπορούν να χωροθετούνται οργανωμένες αναπτύξεις (ΠΟΑΠΔ, οικιστικές επεκτάσεις, περιοχές παραθεριστικής κατοικίας, τουριστικές εγκαταστάσεις ή άλλες ειδικές χρήσεις).

(226) Ιδιαίτερη μέριμνα και προστασία απαιτείται για τις μικρές αλλά σημαντικές γεωργικές περιοχές των νησιών που, παρ' όλο το μικρό τους μέγεθος και την περιορισμένη παραγωγή, αποτελούν σημαντικό στοιχείο οικολογικής ισορροπίας.

β. Κτηνοτροφία

(227) Η κτηνοτροφική δραστηριότητα καταλαμβάνει εκτεταμένες περιοχές, κυρίως στα ορεινά, σε σχέση με τους διαθέσιμους βοσκότοπους. Οι μεμονωμένες εγκαταστάσεις ενσταβλισμένης κτηνοτροφίας και μεταποίησης κτηνοτροφικών προϊόντων, από τη φύση τους χωροθετούνται διάσπαρτα εκτός οικισμών, στις γενικότερες κτηνοτροφικές ζώνες. Προβλέπονται μετεγκαταστάσεις στον ευρύτερο χώρο εκτός των οικισμών. Ειδικές ρυθμίσεις ΠΟΑΠΔ προσανατολισμένες στις κτηνοτροφικές και τις σχετικές μεταποιητικές δραστηριότητες είναι δυνατόν να προβλέπονται στις ζώνες αυτές, όταν τα μεγέθη της εγκατάστασης δικαιολογούν την εφαρμογή του μηχανισμού αυτού.

γ. Υδατοκαλλιέργειες

(228) Οι υδατοκαλλιέργειες χωροθετούνται κατά μήκους του θαλάσσιου μετώπου στις λίμνες και στους υγρότοπους και κατά μήκος των ποταμών. Οι εγκαταστάσεις χερσαίες και θαλάσσιες χαρακτηρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 2742/99 ως περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) και η γενική χωροθέτησή τους στον εθνικό χώρο γίνεται με κατευθύνσεις από το Υπουργείο Γεωργίας.

(229) Γενικές ζώνες χωροθέτησης ορίζονται:

• Οι λίμνες και λιμνοθάλασσες Ν. Ξάνθης και Ροδόπης.

• Το δέλτα του Ποταμού Έβρου.

• Οι ποταμοί Νέστος, Έβρος και Άρδας.

• Περιοχή Κεραμωτής.

• Νέα Καρβάλη

• Στρυμονικός κόλπος.

δ. Μεταλλεία - Ορυχεία

(230) Ο δυναμικότερος κλάδος την περίοδο αυτή, είναι η εξόρυξη μαρμάρου παρουσιάζοντας συγκεντρώσεις στο Ν. Δράμας (Φαλακρό - Όρβηλος) καθώς και στην Νήσο Θάσο, καθώς και σε άλλες ορεινές περιοχές του Ν. Καβάλας (π.χ. Παγγαίο). Στις περιοχές αυτές ενδείκνυται η δημιουργία ΠΟΑΠΔ με στόχο την καλύτερη οργάνωση της δραστηριότητας αλλά και την περιβαλλοντική διαχείριση, ιδιαίτερα για την περίπτωση της Θάσου. Η χωροθέτηση της εξορυκτικής δραστηριότητας θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση, σε σχέση με την ευαισθησία του

περιβάλλοντος στο συγκεκριμένο τόπο. Η ψηφιακή χαρτογράφηση των μαρμαροφόρων περιοχών θα συμβάλλει στην επίλυση περιβαλλοντικών συγκρούσεων. Οι εγκαταστάσεις της κατηγορίας αυτής δεν θα ήταν συμβατές στις εσωτερικές ζώνες των περιοχών, ζώνες απολύτου προστασίας, τα τοπία ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους καθώς και περιοχές αρχαιολογικών χώρων.

(231) Παρόμοιες δραστηριότητες, ως δεύτερη προτεραιότητα μέσω ΠΟΑΠΔ, μπορούν να εξεταστούν για τις περιοχές Μαγγανίου Ν. Δράμας, Ζεόλιθου στο Ν. Έβρου (Μεταξάδες - Πεντάλοφος).

(232) Από εκθέσεις του ΙΓΜΕ προκύπτει ότι, μεταξύ των πολλών εμφανίσεων επιθερμικού χρυσού, οι πιο ενδιαφέρουσες και σχεδόν ισοδύναμες σε αποθεματικό δυναμικό βρίσκονται σε δύο περιοχές:

• Δημόσια μεταλλευτική περιοχή στον ευρύτερο χώρο Σαπών

• Μεταλλευτική περιοχή Περάματος - Πετρωτών (όρια νομού Έβρου και Ροδόπης)

(233) Η εκμετάλλευση των αποθεμάτων μπορεί να είναι προβληματική για την Περιφέρεια, κυρίως για λόγους αναπότρεπτης βλάβης στο περιβάλλον. Δεν υπάρχουν οικονομικά βιώσιμες μέθοδοι αντιμετώπισης της ισχυρά οχλούσας ρύπανσης.

ε. Αποκατάσταση λατομικών περιοχών

(234) Σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για την αδειοδότηση εκμετάλλευσης λατομικών περιοχών απαιτείται η αποκατάσταση του χώρου μετά τη λειτουργία. Για την εφαρμογή αυτού του μέτρου είναι απαραίτητη η διοικητική μέριμνα για την εκτέλεση των έργων.

3.9.2. Δευτερογενής Τομέας

(235) Η Περιφέρεια διαθέτει θεσμοθετημένες οργανωμένες περιοχές ΒΙΠΕ των οποίων η χωρητικότητα δεν έχει εξαντληθεί. Στο βαθμό που ο θεσμός ΠΟΑΠΔ (άρθρο 10, Ν. 2742/99) θα βοηθήσει την αξιοποίηση τους, ενδείκνυται η ένταξή τους περαιτέρω σε αυτόν.

(236) Αν και είναι επιθυμητή η εξάντληση των δυνατοτήτων των υφιστάμενων υποδομών είναι σκόπιμη η δημιουργία νέων αναπτύξεων Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Εγκαταστάσεων (ΒΕΠΕ, Ν. 254/97), στις λειτουργικές θέσεις που δημιουργεί το νέο χωρικό-αναπτυξιακό πλαίσιο. Ενδεικτικά αναφέρονται:

• Η δημιουργία Διασυνοριακής Ελεύθερης Βιομηχανικής Ζώνης Οικονομικών Συναλλαγών (ΔΕΒΖΟΣ) στο Ορμένιο Δήμου Τριγώνου Ν. Έβρου

• Ίδρυση Ζώνης Ελεύθερου Εμπορίου στο νέο λιμένα Καβάλας και στο λιμένα Αλεξανδρούπολης

• Ίδρυση ΒΙΟΠΑ σε περιοχή εκτός σχεδίου πόλεως Καβάλας, ΒΙΟΠΑ Προσοτσάνης και Ιασμού.

(237) Η δημιουργία και η ενιαία διαχείριση, μέσω Ενιαίου Φορέα, εκθεσιακών χώρων μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην προώθηση των προϊόντων της Περιφέρειας. Η ίδρυση ενός τέτοιου χώρου έχει ήδη ξεκινήσει στην Καβάλα.

3.9.3. Τριτογενής Τομέας-Τουρισμός

(238) Η νέα τουριστική πολιτική για την Περιφέρεια ΑΜ-Θ, προσανατολίζεται προς άλλες επιλεγμένες μορφές τουρισμού. Κεντρικός στόχος θα πρέπει να είναι η ποιότητα και όχι η ποσότητα των τουριστικών μεγεθών. Για τη στήριξη της νέας τουριστικής πολιτικής και τη διασφάλιση του ποιοτικού τουρισμού προτείνεται η ίδρυση Εταιρείας Τουρισμού ΑΜ-Θ.

(239) Οι εγκαταστάσεις διαμονής και εξυπηρέτησης επισκεπτών θα πρέπει να χωροθετηθούν σε γενικότερες ζώνες υποδοχείς που προσδιορίζονται στα ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ ή να ενσωματωθούν σε αντίστοιχα χωρικά προγράμματα οικιστικής ανάπτυξης.

(240) Τα παρακάτω κριτήρια για την επιλογή των ζωνών στις οποίες θα επιτρέπονται οι τουριστικές εγκαταστάσεις θα πρέπει να κατευθύνουν τις επιλογές των ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ, ιδιαίτερα για τον εξωαστικό αγροτικό χώρο:

• Να μην επιτρέπονται εγκαταστάσεις τουριστικής διαμονής ή συγκεντρώσεις β΄ κατοικίας στις περιοχές προστασίας (υγροβιότοποι, δάση, παραλίμνιες περιοχές, κ.λ.π).

• Στις ζώνες αυτές, οι εγκαταστάσεις να περιορίζονται εντός των ορίων των οικισμών, οι οποίοι μπορεί όμως να επεκτείνονται εφόσον υπάρχουν κατάλληλα εδάφη ώστε να δέχονται τις αυξημένες πιέσεις.

• Η χωροθέτηση χρήσεων να ακολουθεί τις αρχές προστασίας της παραλιακής κρίσιμης ζώνης, όπως αυτή ορίζεται από το Ειδικό Πλαίσιο για τον Παράκτιο Χώρο.

• Όπου είναι δυνατόν να μην δημιουργούνται δρόμοι κατά μήκος της παραλιακής ζώνης ή να βελτιώνονται ήδη υφιστάμενοι (χωματόδρομοι, κ.λπ). Η απαίτηση επισκεψιμότητας και λειτουργικής ολοκλήρωσης των περιοχών μπορεί να ικανοποιηθεί με κλάδους οδικού δικτύου σε απόσταση από την παραλιακή ζώνη.

• Στον ορεινό χώρο της ενδοχώρας και των νησιών, η ανάπτυξη να ακολουθεί τις αρχές του ήπιου τουρισμού, με εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, με εξαίρεση τις περιοχές χιονοδρομικού κέντρου (Φαλακρό) όπου οι εγκαταστάσεις απαιτούν ιδιαίτερη οργάνωση και αυξημένη κλίμακα υποδομών.

• Στο νησιωτικό χώρο, και ιδιαίτερα στον τουριστικό πόλο της Θάσου, θα εξακολουθεί να λειτουργεί το πρότυπο του μαζικού τουρισμού, ενώ παράλληλα αναδύονται άλλες εξειδικευμένες μορφές, όπως για παράδειγμα τουριστική αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών και του ορεινού όγκου, που απαιτούν διαφοροποιημένες υποδομές και διασυνδέσεις των παραλιακών περιοχών των νησιών με την ορεινή τους ενδοχώρα.

3.10. Καθορισμός περιοχών για περαιτέρω εφαρμογές των διατάξεων των Ν. 2508/97 και Ν. 2742/99

3.10.1. Ρυθμιστικά Σχέδια (ΡΣ), Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ), Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ)

(241) Τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού διέπονται από τις προβλέψεις του Ν/2508/97. Ρυθμιστικό Σχέδιο προβλέπεται μόνον για το αστικό κέντρο της Καβάλας. Είναι σκόπιμο η περιοχή του ΡΣ να περιλαμβάνει και τους Δήμους του περιαστικού χώρου. Προτείνεται η περιοχή εκτός του Δήμου Καβάλας να περιλαμβάνει και τους δήμους Ελευθερούπολης, Κεραμωτής, Φιλίππων, Χρυσούπολης και των Δήμο Ελευθερών.

(242) Ο προβλεπόμενος Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Καβάλας (ΟΡΣΚ) αλλά να έχει νέο προσανατολισμό που θα αντιστοιχεί στην κλίμακα του μεσαίου αστικού κέντρου ως προς την εδαφική του έκταση, πληθυσμό και γενικά την κλίμακα των προβλημάτων που έχει να επιλύσει. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για την Καβάλα η απαιτούμενη επείγουσα αναθεώρηση του ΓΠΣ και της ΖΟΕ δεν θα πρέπει να καθυστερήσει αναμένοντας την εγκαθίδρυση του ΟΡΣΚ.

(243) Στην περιοχή ΡΣ προϋπάρχουν οι εξής βασικές ρυθμίσεις:

• ΚΕΠΑ - Καβάλας / Αποφ. ΕΣΧΠ / ΚΥΑ 2659 (ΦΕΚ 486Β΄/20.5.1990).

• ΖΟΕ - Κάβαλας / ΦΕΚ 437Δ/΄16.6.1989 (τροποποιήσεις ΦΕΚ 240Δ/΄8.5.1991 και ΦΕΚ 104β Δ/΄9.10.1992).

• ΓΠΣ - Καβάλας / ΦΕΚ 221Δ'/87, ΦΕΚ 486Δ΄/89.

• Εθνικό Πάρκο, ΚΥΑ 5796/96 (ΦΕΚ 854 Β, 16/9/96)

(244) Η θέσπιση των παραπάνω ρυθμίσεων δεν αποδείχθη επαρκής για την αντιμετώπιση προβλημάτων του πολεοδομικού συγκροτήματος και του περιβάλλοντος του παράκτιου χώρου. Πολλές χωροθετήσεις αλλά και δημόσια έργα (Εγνατία, σιδηρόδρομος, κ.λπ) δεν εναρμονίζονται με τις προβλεπόμενες από αυτά χωρικές ρυθμίσεις. Ενδεικτικά προβλήματα είναι:

• Η ακύρωση του ισχύοντος σχεδίου πόλεως, στην περιοχή αναθεώρησης (ΓΠΣ).

• Οι συγκρούσεις χρήσεων γης στην περιοχή Ποντολίβαδο ("περιοχή ΚΕΠΑ").

• Η γειτνίαση του ανατολικού άκρου της ΖΟΕ και της "περιοχής ΚΕΠΑ" με το Εθνικό Πάρκο υγροβιότοπων Δέλτα Νέστου, Λίμνης Βιστωνίδας, Λίμνης Ιεμαρίδας.

1. Εξωαστικός χώρος - Ζώνες Β΄ κατοικίας- Τουρισμός Αναψυχή

(245) Στην Περιφέρεια παρατηρούνται πιέσεις για β΄ κατοικία με μορφές δημιουργίας οικισμών άναρχης ή αυθαίρετης δόμησης ή συνεταιρισμών, στις παραλιακές κυρίως περιοχές.

(246) Δεν προβλέπεται να απαιτηθεί η εκτενής χρήση του θεσμού των ΠΕΡΠΟ, εκτός από τις περιπτώσεις συνεταιρισμών π.χ. υφιστάμενη ΠΕΡΠΟ στο Ν. Ροδόπης.

(247) Πιέσεις ανάπτυξης εντοπίζονται κατά μήκος παραλιακών περιοχών σε σχέση με τα αστικά κέντρα. Οι περιοχές αυτές είναι:

• Η περιοχή δυτικά της Καβάλας - Νέας Περάμου
• Τόξο οικισμών υγροβιότοπων
• Η περιοχή δυτικά της Αλεξανδρούπολης.

(248) Στις ίδιες ζώνες παρουσιάζονται πιέσεις ανάπτυξης μονάδων τουρισμού έτσι ώστε οι δύο αυτές χρήσεις να παρουσιάζουν και χαρακτηριστικά συγκρούσεων.

(249) Η οργάνωση των χρήσεων και η λειτουργικότητα των παραλιακών περιοχών είναι αντικείμενο των ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ που είναι το βασικό εργαλείο ρύθμισης του χώρου σε επίπεδο Δήμου. Τα ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ θα πρέπει να συντονιστούν ώστε οι ρυθμίσεις να ανταποκρίνονται στις βασικές ενότητες του χώρου που έχουν εντοπιστεί από το ΧΣΠ. Κατά προτεραιότητα θα πρέπει να εκπονηθούν τα ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ των νέων δήμων που εντάσσονται στις παρακάτω χωροταξικές παράκτιες ενότητες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9.1.1: Ειδικές περιοχές παράκτιας ζώνης ηπειρωτικού χώρου.

α/α	Περιοχή	Ανάπτυγμα ακτών (χλμ.)	Γενική περιγραφή
1	Δυτικές ακτές Ν. Καβάλας	45	Κόλπος Ορφανού – Νέα Πέραμος. Εκτεταμένες και σημειακές αμμώδεις παραλίες κατά τμήματα. Πολυμορφία χώρου – αγροτικές χρήσεις - άναρχη δόμηση. Ειδική τουριστική ανάπτυξη.
2	Αστική και τουριστική περιοχή Ν. Καβάλας	55	Νέα Πέραμος - Καβάλα – Νέα Καρβάλη με αντίστοιχα λιμάνια. Σημειακές αξιοποιήσιμες παραλίες. Έντονο ανάγλυφο εδάφους και πρόβλημα πυκνής δόμησης. Αναπτυξιακές παρεμβάσεις και νέες ρυθμίσεις.
3	Ανατολικές ακτές Ν. Καβάλας – Δέλτα Νέστου	32	α) Περιοχή προστασίας – Λιμνοθάλασσες. Υδατοκαλλιέργειες, αγροτικές χρήσεις – Αεροδρόμιο. β) Κεραμωτή, οικισμός μόνιμης και β' κατοικίας, μικρά τουριστικά καταλύματα. Λιμάνι - Πορθμείο για Θάσο.
4	Τόξο Υγροβιότοπου και Αρχαιολογικών χώρων Ν. Ξάνθης	44	Περιοχή προστασίας - εκβολές ποταμού Νέστου, λιμνοθάλασσες, Λίμνη Βιστονίδα.. Λειτουργία ως Εθνικό Πάρκο με αρχαιολογικό χώρο Αβδήρων . Αγροτικές χρήσεις – άναρχη δόμηση – μικρό λιμάνι. αμμώδεις παραλίες. Ειδική τουριστική ανάπτυξη.
5	Τόξο Υγροβιότοπου και Αρχαιολογικών χώρων Ν. Ροδόπης	63	Ενδιαφέρον τοπίο και εκτεταμένες αμμώδεις παραλίες. α) Περιοχή προστασίας – Λιμνοθάλασσες και λίμνη Μητρικού. Λειτουργία ως Εθνικό πάρκο με δύο αρχαιολ. χώρους, Δίκαια παρ' Άβδηρα και αρχαία Στρύμη. β) Παραλιακή ζώνη Δήμου Μαρώνειας. Αγροτικές χρήσεις - άναρχη δόμηση - μικρό λιμάνι - Αρχαιολογικός χώρος Μαρώνειας. Ειδική τουριστική ανάπτυξη.
6	Άξονας: Παραλία Πετρωτών - Κρωβύλη Ν. Ροδόπης	4	Απομονωμένη αμμώδης παραλία μικρής έκτασης και αρχαιολογικός χώρος σε ενδιαφέρον ορεινό – ημιορεινό περιβάλλον. Πρόληψη αυθαίρετων παρεμβάσεων και κατάλληλη τουριστική αξιοποίηση.
7	Αστική και τουριστική περιοχή Αλεξανδρούπολης	48,5	Δυτικό όριο νομού – Αρχαία Μεσημβρία – Μάκρη – Αλεξανδρούπολη - Λιμάνι και Αεροδρόμιο. Μικρό εύρος αξιοποιήσιμης αμμώδους παραλίας κατά τμήματα. Πρόβλημα αστικής οργάνωσης – Προοπτικές ανάπτυξης.
8	Δέλτα Έβρου	6	Περιοχή προστασίας - Υγροβιότοπος διεθνούς σημασίας. Γεωργία, αλιεία, οικολογικά ενδιαφέροντα.

(250) Οι παρακάτω βασικές κατευθύνσεις οργάνωσης του χώρου θα πρέπει να τηρηθούν στα ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ:

• Στις περιοχές ευαίσθητων οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών, η ανάπτυξη των χρήσεων τουρισμού και αναψυχής θα πρέπει να περιοριστεί στους υφιστάμενους οικισμούς με ενδεχομένη αντίστοιχη δυνατότητα επέκτασης των ορίων τους όπως προβλέπεται από το ειδικό καθεστώς προστασίας τους.

• Στον υπόλοιπο χώρο θα πρέπει να οργανωθούν ζώνες τουρισμού - αναψυχής, β΄ κατοικίας, με καθορισμό χρήσεων γης σε θέσεις που αντιστοιχούν με τους τουριστικούς πόρους και πόρους φυσικού περιβάλλοντος.

2. Νησιά - Θάσος & Σαμοθράκη

(251) Στα νησιά Θάσο και Σαμοθράκη οι βασικές ανάγκες ρύθμισης χρήσεων γης μπορούν να καλυφθούν από τα ΣΧΟΟΑΠ, εφόσον αυτά συνοδεύονται από ειδική μελέτη τουριστικής ανάπτυξης και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Οι κατευθύνσεις για την ανάπτυξή τους θα πρέπει να ακολουθούν τις αρχές μιας αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης, στο μέτρο του δυνατού, με τις παρακάτω συνιστώσες:

• Ενίσχυση του αγροτικού τομέα και της πολυαπασχόλησης

• Προώθηση νέων μορφών τουρισμού εξειδικευμένων δραστηριοτήτων

• Μικρή κλίμακα ξενοδοχειακών μονάδων, ενδεικτικού μεγέθους 100 κλινών για τη Σαμοθράκη και την ορεινή ενδοχώρα της Θάσου. Σε όποιες από τις παραλιακές περιοχές της Θάσου έχουν επικρατήσει μορφές μαζικού τουρισμού, θα μπορούν να εγκρίνονται εγκαταστάσεις ή επεκτάσεις εγκαταστάσεων μεγαλύτερων μεγεθών, υψηλής ποιότητας και με υποδομές συνεδριακού τουρισμού.

• Ανάπλαση των οικισμών και δημιουργία υποδομών στάθμευσης.

• Εγκατάσταση μηχανισμών ελέγχου ποιότητας τουριστικών υπηρεσιών και τοπικών αγροτικών προϊόντων.

3. ΓΠΣ - Αστικά κέντρα

(252) Σε όλη την Περιφέρεια απαιτείται η ενεργοποίηση των ΓΠΣ των μεγάλων και μεσαίων κέντρων.

(253) Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στο ΓΠΣ Κομοτηνής του οποίου η διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί, καθώς επίσης και στα ΓΠΣ Σαπών αλλά και της αναδυόμενης νέας αστικής περιοχής Τριγώνου. Για τις οικιστικές αυτές περιοχές θα πρέπει να εξεταστεί η παράλληλη ένταξη στο νέο θεσμό ΣΟΑΠ του 2742/99.

(254) Ως προς το υπόλοιπο αστικό δίκτυο της Περιφέρειας είναι απαραίτητη η εκπόνηση των νέων ΓΠΣ σύμφωνα με τον Ν. 2508/97, διαδικασία η οποία θα επιτρέψει τόσο την προσαρμογή των "εντός σχεδίου" περιοχών στις νέες εξελίξεις με δυνατότητα αναθεώρησης, όσο και την σημαντική παρέμβαση στον εξωαστικό χώρο των Δήμων και των οικισμών, με καθορισμό χρήσεων γης και οικιστικής ανάπτυξης που θα ακολουθεί τις κατευθύνσεις του ΧΣΠ σύμφωνα με τις αρχές "συμπαγούς πόλης".

3.10.2. Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ)

(255) Κατά το άρθρο 11 του πρόσφατου νόμου 2742/99 "Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη", ως Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) χαρακτηρίζονται οι περιοχές (εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως ή ορίων οικισμών) που παρουσιάζουν ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης, τα οποία απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρύθμιση και ιδίως:

1. περιοχές που υφίστανται χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα, όπως η δημιουργία νέων εδαφών από προσχώσεις, υδάτινων επιφανειών

2. περιοχές με μειονεκτικά χαρακτηριστικά, λόγω γεωγραφικής απομόνωσης

3. περιοχές σε παραμεθόριες ζώνες, με κρίσιμα προβλήματα από γεωπολιτική άποψη

4. περιοχές με απρόβλεπτες ανάγκες, λόγω φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών ή κινδύνων (π.χ. σεισμοί, πλημμύρες, κατολισθήσεις κ.λπ.)

5. περιοχές ειδικών κοινωνικών ομάδων.

(256) Σε γενικές γραμμές, ο συσχετισμός των περιοχών αυτών με τα δεδομένα του χώρου της Περιφέρειας ΑΜ-Θ έχει ως εξής:

• Οι περιοχές (1) αναφέρονται σε εξειδικευμένα έργα και τέτοιες περιπτώσεις είναι όλα τα μεγάλα λιμάνια, αλλά και περιοχές επιπτώσεων του οδικού συστήματος Εγνατίας- Κάθετων Αξόνων.

• Περιοχές (2) είναι ο ορεινός χώρος των συνοριακών νομών Δράμας, Ξάνθης και Ροδόπης και το νησί της Σαμοθράκης.

• Οι περιοχές (3) αντικατοπτρίζουν το σύνολο της Περιφέρειας. Ειδική περίπτωση περιοχής (3) είναι ο νομός Έβρου και ιδίως το βόρειο τμήμα του και ακολουθούν οι υπόλοιποι νομοί, με μόνη και καθαρά τυπική εξαίρεση τον μη συνοριακό Νομό Καβάλας.

• Στην κατηγορία περιοχών (4) εντάσσεται το σύνολο της Περιφέρειας για την περίπτωση κινδύνων από σεισμούς (αν και θεωρείται ασεισμική περιοχή), όπως και για τους κινδύνους που εγκυμονούν οι μονάδες παραγωγής πυρηνικής ενέργειας στη Βουλγαρία. Περιοχές με γνωστούς κινδύνους και ιστορικό καταστροφών από πλημμύρες είναι οι παραποτάμιες περιοχές του Νομού Έβρου και ο Νομός Ξάνθης (ορεινές και πεδινές περιοχές), χωρίς να αποκλείονται και άλλες περιοχές, λόγω της μορφολογίας του εδάφους που χαρακτηρίζεται από απότομες εναλλαγές ορεινών και πεδινών περιοχών με εκτεταμένο μέτωπο στο Θρακικό Πέλαγος. Στην κατηγορία (4) ανήκουν όλες οι περιοχές με υγροτοπικά εδάφη.

• Στην κατηγορία περιοχών (5) εντάσσονται πολλές περιοχές της Περιφέρειας ιδιαίτερα στους Νομούς Ξάνθης, Κομοτηνής όπου συγκεντρώνονται ειδικές κατηγορίες πληθυσμού.

(257) Προτεραιότητα για την εφαρμογή του μηχανισμού ΠΕΧΠ έχουν οι περιοχές:

• Ορεινός συνοριακός χώρος Ν. Δράμας - Ν. Ξάνθης.

• Συνοριακός χώρος Ν. Ροδόπης.

• Βόρειο τμήμα Ν. Έβρου.

3.10.3. Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

(258) Τα ΣΟΑΠ αποτελούν μηχανισμούς παρέμβασης σε περιοχές όπου επικρατούν συνθήκες αστικής υποβάθμισης σε συνδυασμό με προβλήματα απασχόλησης και ένταξης κοινωνικών ομάδων. Τα ΣΟΑΠ στηρίζονται με ιδιαίτερους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς. Κατά προτεραιότητα προτείνεται η διαδικασία ΣΟΑΠ σε τμήματα της Κομοτηνής, της Ξάνθης και των Σαπών.

4. Πρόγραμμα Δράσης

4.1. Το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Δράσης του Χωροταξικού Σχεδίου της Περιφέρειας (2006-2015)

(259) Το Πρόγραμμα Δράσης αναφέρεται στο σύνολο των ενεργειών, των ρυθμίσεων, των μέτρων και προγραμμάτων, που απαιτείται να ληφθούν, προκειμένου να ολοκληρωθεί η "εφαρμογή" του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού εντός της προγραμματικής χρονικής περιόδου 2000-15. για το μεν πρώτο διάστημα 2000-2006 η πρόβλεψη για τις ενέργειες καλύπτεται με σχετική προγραμματική ακρίβεια από το ΠΕΠ της Περιφέρειας ΑΜ-Θ, αφού συμπεριληφθούν τα τμήματα των επενδύσεων του εθνικού σκέλους του Γ΄ΚΠΣ για την Περιφέρεια και οι πρωτοβουλίες (Interreg, Leader). Στην προσέγγιση του μεσοπρόθεσμου προγράμματος (βλέπε 4.2.1) παρουσιάζεται η μέχρι σήμερα γενική εικόνα του ΠΕΠ το οποίο και εξελίσσεται με ένταξη νέων έργων.

(260) Για το μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης η αβεβαιότητες είναι τέτοιας κλίμακας που δεν είναι δυνατόν να γίνουν αναλυτικές ποσοτικές προσεγγίσεις. Είναι όμως

βέβαιο ότι με τη λήξη του Γ΄ΚΠΣ (2008) τα περιγραφόμενα στο χωροταξικό σχέδιο δεν θα έχουν ολοκληρωθεί. Έτσι, η περίοδος 2008-2015 είναι μια επταετία που θα χαρακτηρίζεται από νέες συνθήκες που μπορούν να σκιαγραφηθούν με τις παρακάτω υποθέσεις:

• Η Περιφέρεια ΑΜ-Θ θα συνεχίσει να εντάσσεται σε προγράμματα του τύπου Στόχου 1.

• Οι ενταγμένες νέες χώρες θα συμμετέχουν στο σύνολο τους σε παρόμοια προγράμματα - (που ήδη έχουν εδραιωθεί με τα προγράμματα Phare) - ανταγωνιστικά με τις ελληνικές περιφέρειες.

• Η Περιφέρεια θα παραμείνει τυπικά συνοριακή και θα πρέπει να αναμένει αύξηση των μεγεθών προγραμμάτων τύπου Interreg και ενδεχομένως ΠΕΠ. Στα ίδια και ίσως ακόμα μικρότερα μεγέθη του σημερινού Γ΄ ΚΠΣ.

(261) Η παραπάνω εξελίξεις δεν εκθέτουν παρά ένα περισσότερο πιθανό σενάριο. Είναι πρόδηλο ότι μετά το Γ΄ΚΠΣ η διάρθρωση των προγραμμάτων θα μετασχηματιστεί ως προς τους στόχους-κατευθύνσεις. Γενικά μέτρα όπως οι υποδομές μεταφορών και άλλα έργα τεχνικών υποδομών θα μετέχουν σε μικρότερα ποσοστά, ενώ αντίθετα άλλες ενέργειες και μέτρα αστικής ανάπτυξης θα έχουν αυξημένη συμμετοχή στο σύνολο της δημόσιας δαπάνης. Η συμμετοχή του άξονα ανάπτυξη της υπαίθρου θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα, ενώ η συμμετοχή της καινοτομίας ανταγωνιστικότητας που ανταποκρίνεται σε ιδιωτικές πρωτοβουλίες θα αυξηθεί σημαντικά.

(262) Κατά κατηγορία αξόνων, κατά αντιστοιχία του ΠΕΠ ΑΜ-Θ, θα μπορούσε να εκτιμήσει κανείς την κατανομή των Προτεραιοτήτων για την περίοδο 2008-2015 ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1.1: Υπόθεση κατανομής δαπάνης 2008 - 2015

1. Ανάπτυξη υπαίθρου	25 %	Κατανομή ανά μέτρο αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 - 2006	
2. Καινοτομία – Ανταγωνιστικότητα	20 %	Κατανομή ανά μέτρο αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 - 2006	
3. Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας	15 %	3.1 Υποδομές	3%
		3.3 Κοινωνία της πληροφορίας	6%
		3.4 Υποδομές εκπαίδευσης	6%
4. Αστική Ανάπτυξη	15 %	Κατανομή ανά μέτρο αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 - 2006	
5. Άμβλυνση ενδοπεριφερειακών – κοινωνικών ανισοτήτων και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	25 %	Κατανομή ανά μέτρο αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 - 2006	

4.2. Το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δράσης (2000-2006)

4.2.1. Το ΠΕΠ Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης 2000-2006

(263) Ως γενικός αναπτυξιακός στόχος για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης την περίοδο 2000-2006 επιδιώκεται η συγκράτηση του υφιστάμενου πληθυσμού σε συνδυασμό με την ενσωμάτωση των 20.000 με 25.000 νεοπρόσφυγων που διαμένουν και δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια, καθώς και την παλιννόστηση των εσωτερικών ή εξωτερικών μεταναστών. Παράλληλα, επιδιώκεται η ισχυροποίηση της κοινωνικό-οικονομικής ευημερίας του συνόλου των κατοίκων της Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης.

(264) Ο γενικός αναπτυξιακός στόχος του Γ' ΠΕΠ αναλύεται στους εξής κύριους στρατηγικούς στόχους:

• Διαμόρφωση σύγχρονης αυτοδύναμης οικονομίας & ενίσχυση της εξωστρέφειας με προώθηση δράσεων στον πρωτογενή τομέα , στην μεταποίηση, τουρισμό και υπηρεσίες.

• Αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας. Ολοκλήρωση και αναβάθμιση του δικτύου των μεταφορικών υποδομών υπερτοπικής εμβέλειας που διέρχεται από την Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, διασφαλίζοντας την λειτουργική διασύνδεση της τοπικής κοινωνίας και της οικονομίας με τα εθνικά και πανευρωπαϊκά δίκτυα. Παράλληλα, προώθηση των διασυνοριακών συνεργασιών αποβλέποντας στην δημιουργία και κλιμάκωση των επωφελών σχέσεων με τις αγορές της ευρύτερης περιοχής.

• Προστασία - αξιοποίηση φυσικού περιβάλλοντος & του ορυκτού πλούτου. Ενίσχυση των δράσεων προστασίας και αναβάθμισης του αστικού, αλλά και του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Βασική προτεραιότητα για την περίοδο 2000-2006 είναι η εναρμόνιση της Περιφέρειας, όπως και της χώρας, με την Κοινοτική νομοθεσία (Οδηγίες 271/91 για τα απόβλητα, 889/91 για τα επικίνδυνα απορρίμματα, 31/99 για τους ΧΥΤΑ, 442/75 όπως έχει τροποποιηθεί με την 156/97 για τα στερεά απόβλητα και την οδηγία πλαίσιο για τα νερά του Σεπτεμβρίου 2000) και τις διεθνείς υποχρεώσεις όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη.

• Άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών κοινωνικών ανισοτήτων & βελτίωση της ποιότητας ζωής. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων στις αστικές περιοχές. Ολοκλήρωση του δικτύου των μεταφορικών υποδομών περιφερειακής εμβέλειας. Αντιμετώπιση των διαπιστωμένων αναγκών για την δημιουργία υποδομών στους τομείς της υγείας - πρόνοιας, του πολιτισμού, των επιμέρους βαθμίδων της εκπαίδευσης, καθώς και των κοινωνικών εξυπηρετήσεων που απευθύνονται σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες.

5. Διαγράμματα:

Όπως στο παράρτημα που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης αυτής (χάρτης Α1, Α2, Β1, Β2, Β3, Δ1.1)

Άρθρο 4

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

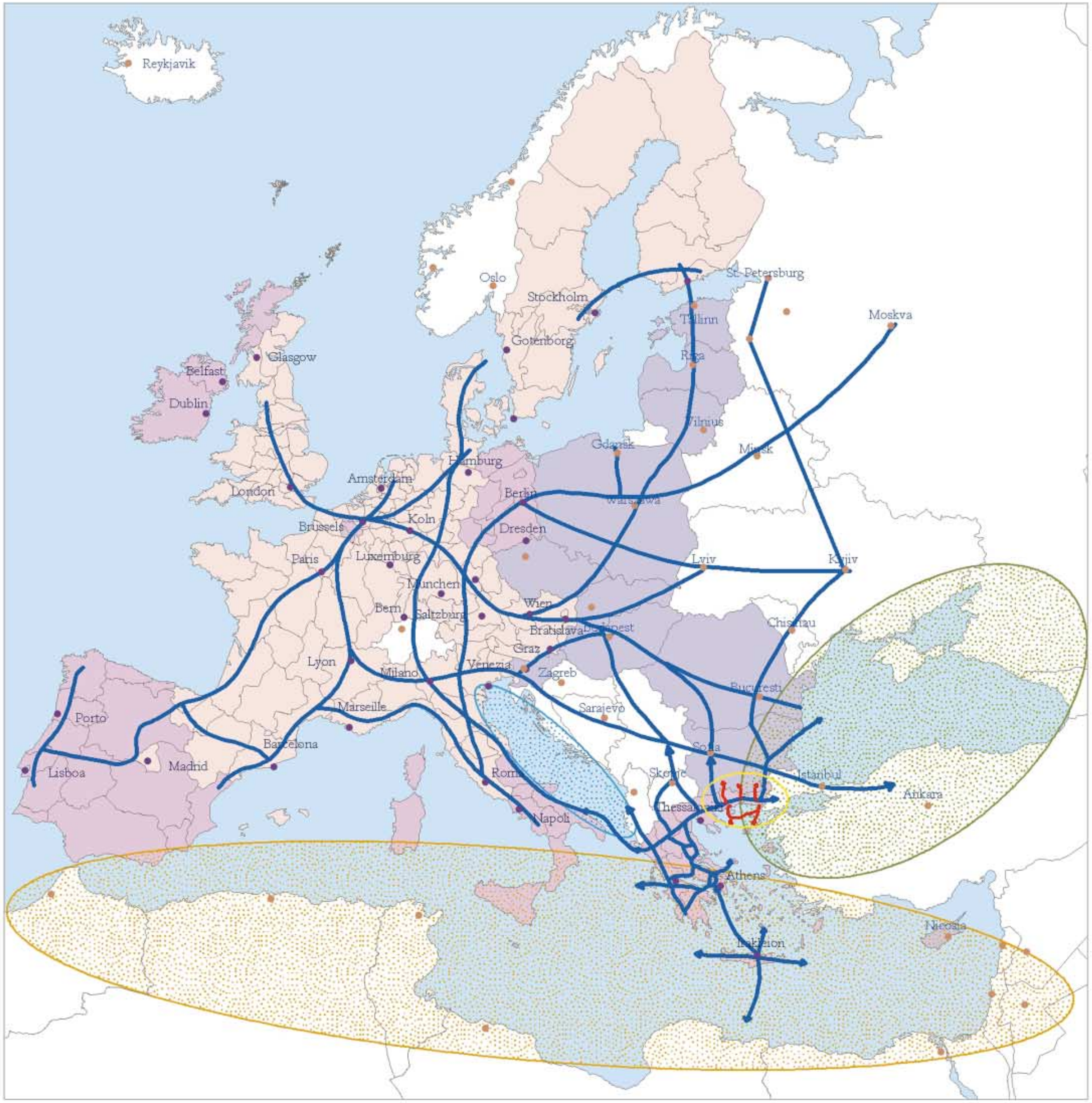
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Ιουλίου 2003

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

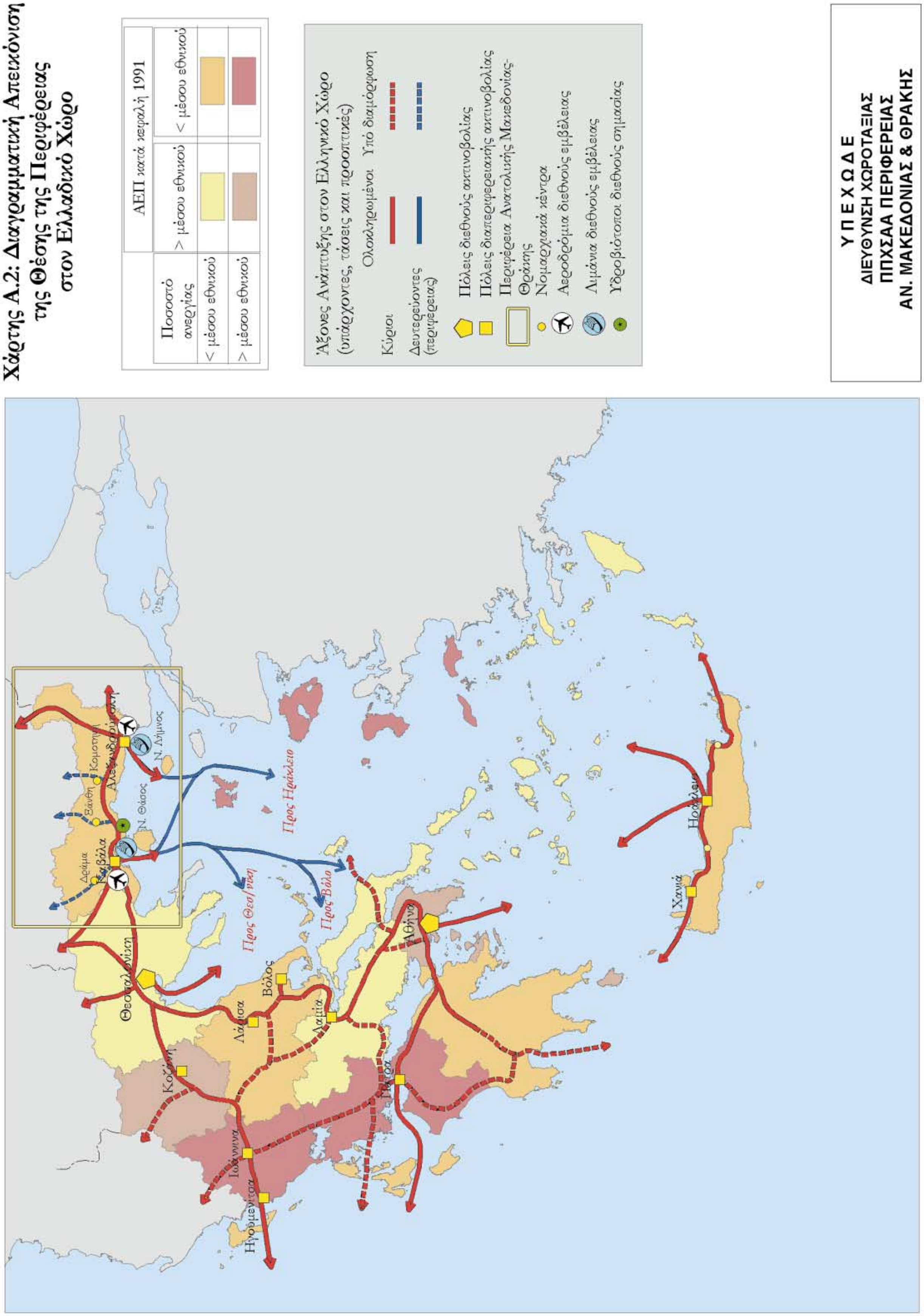
Χάρτης Α.1: Διαγραμματική Απεικόνιση της Θέσης της Περιφέρειας στον Ευρύτερο Ευρωπαϊκό Χώρο

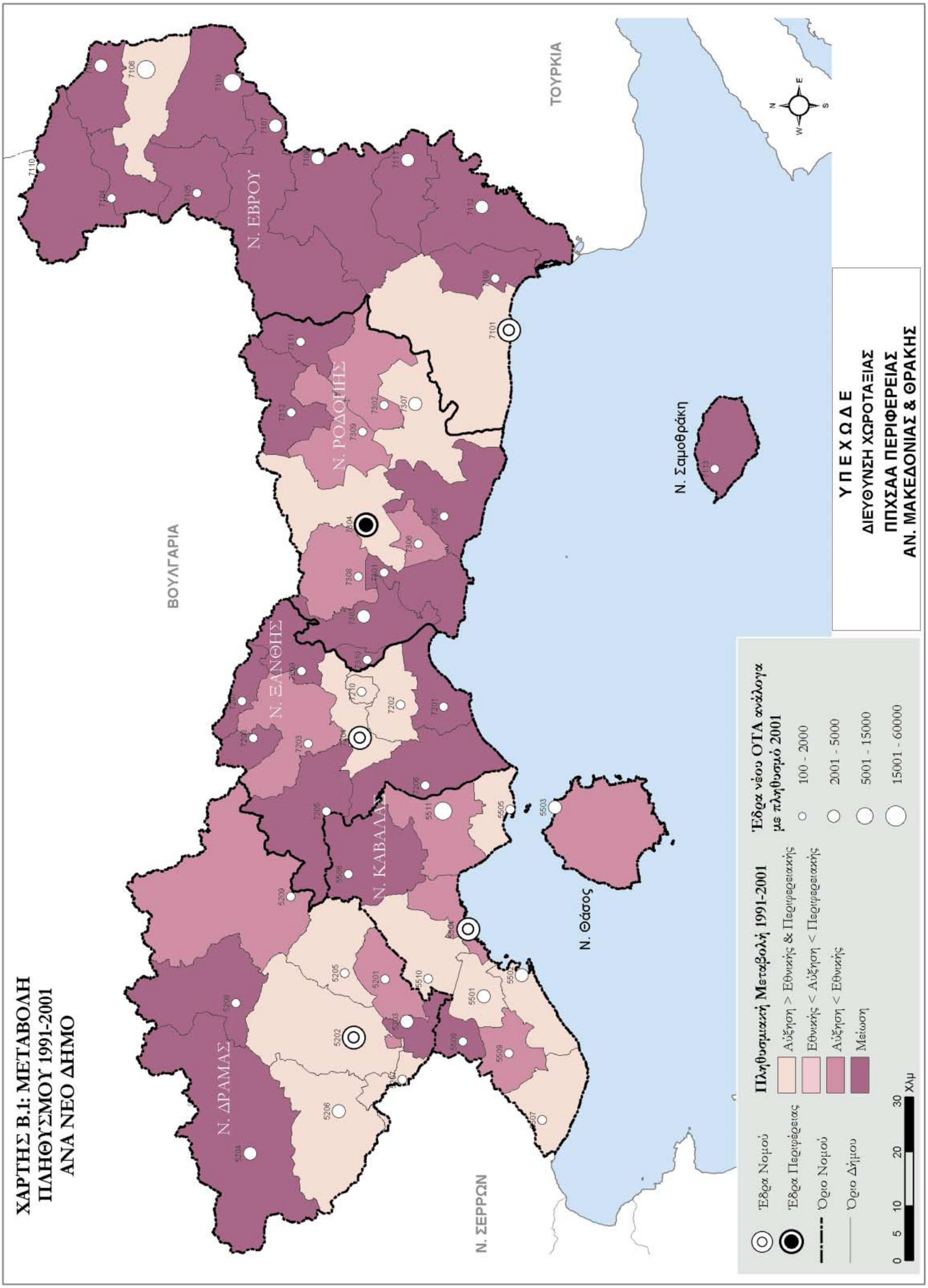
(κίτρινη έλλειψη)	Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης
(μπλε γραμμή)	Κύριοι Άξονες Ανάπτυξης των χωρών της Ε.Ε.
(κόκκινη γραμμή)	Άξονες ανάπτυξης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (υπάρχοντες, τάσεις και προοπτικές)
	Περιφέρειες Στόχου 1 Ε.Ε.
	Λοιπές χώρες Ε.Ε.
	Προς Ένταξη Χώρες
Πανευρωπαϊκές Περιοχές Θαλάσσιων Μεταφορών	
	Αδριατική/ Ιόνια
	Μαύρη Θάλασσα
	Μεσόγειος

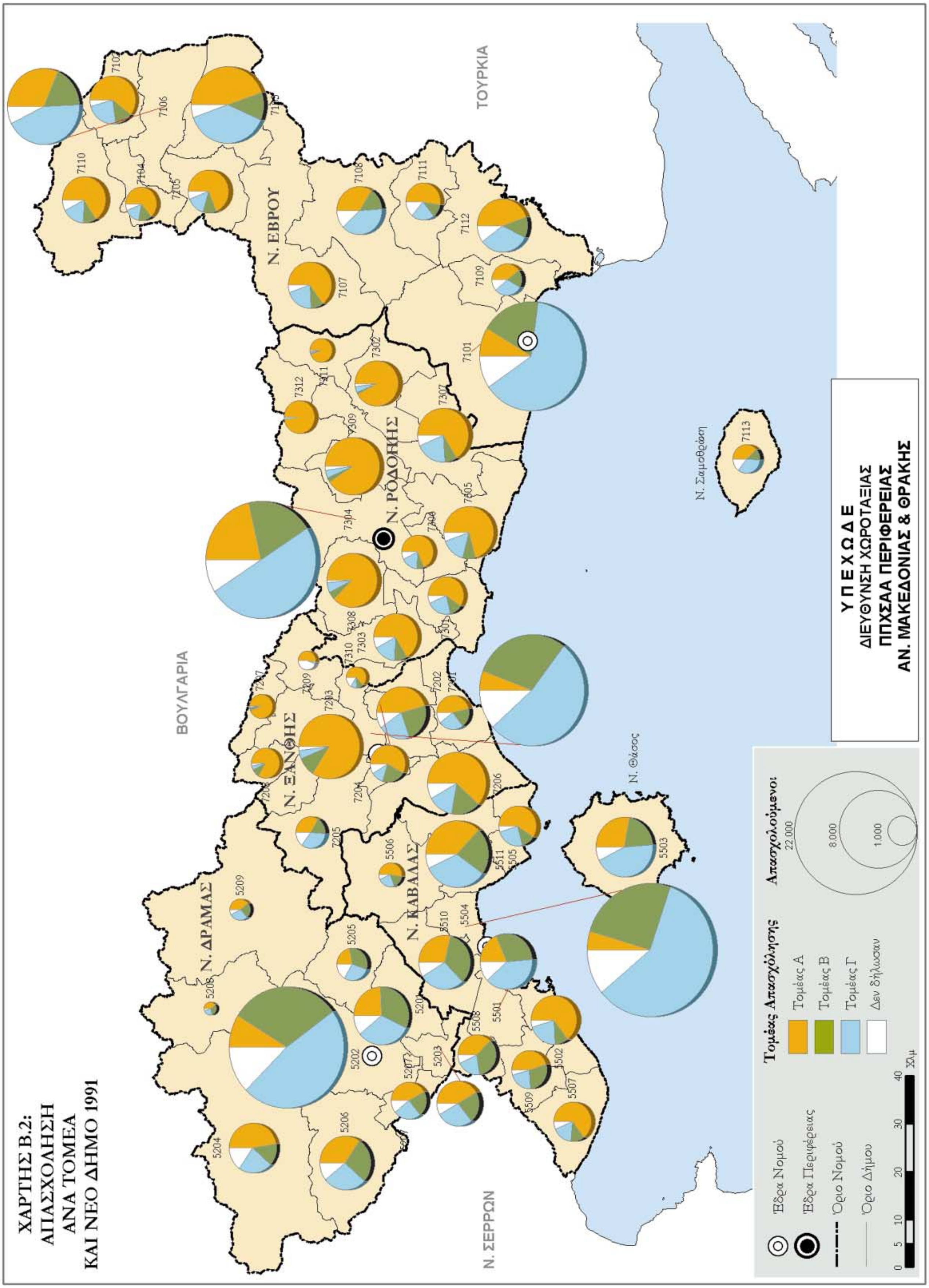
Υ Π Ε Χ Ω Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

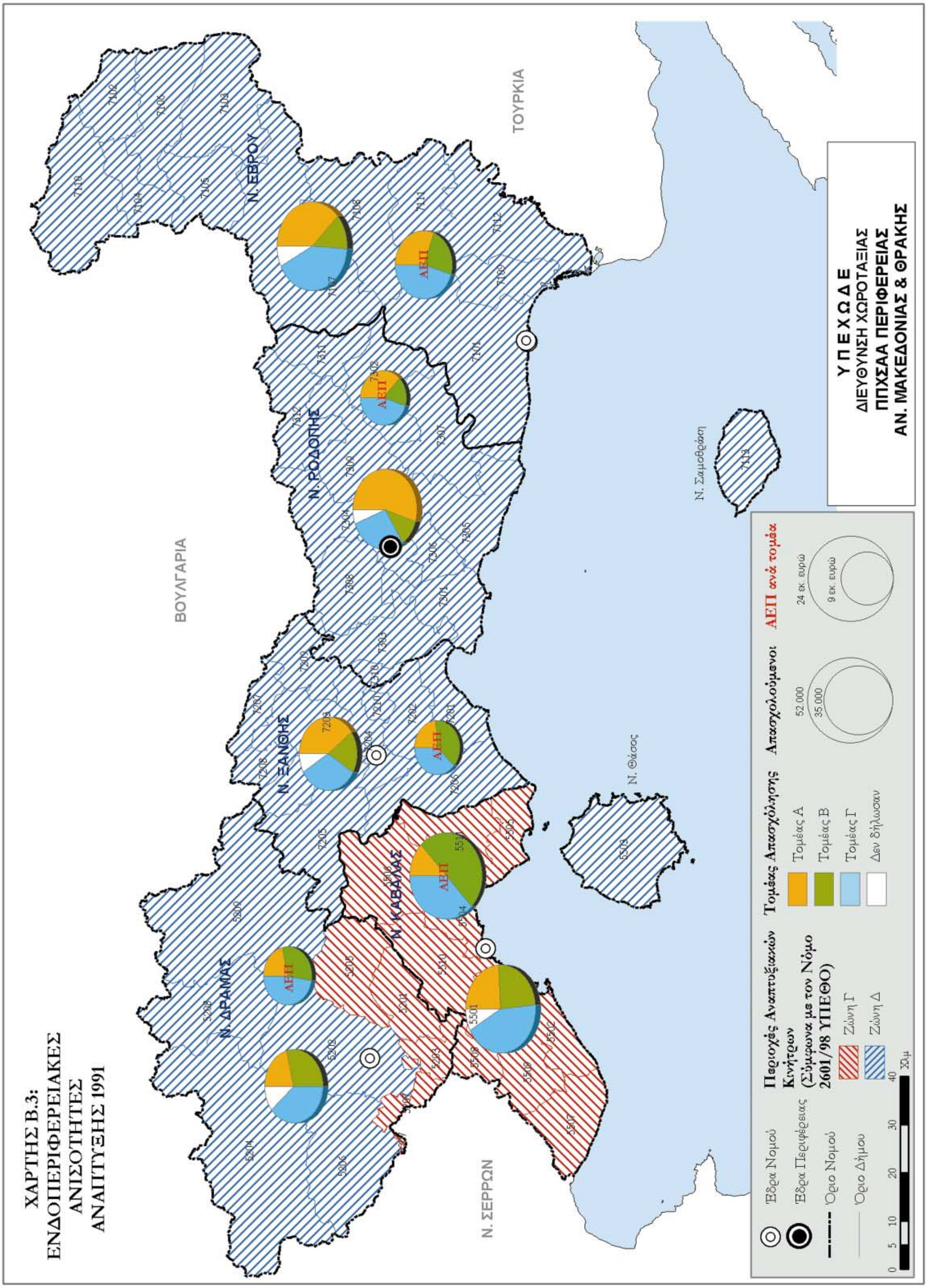
Χάρτης Α.2: Διαγραμματική Απεικόνιση της Θέσης της Περιφέρειας στον Ελλαδικό Χώρο

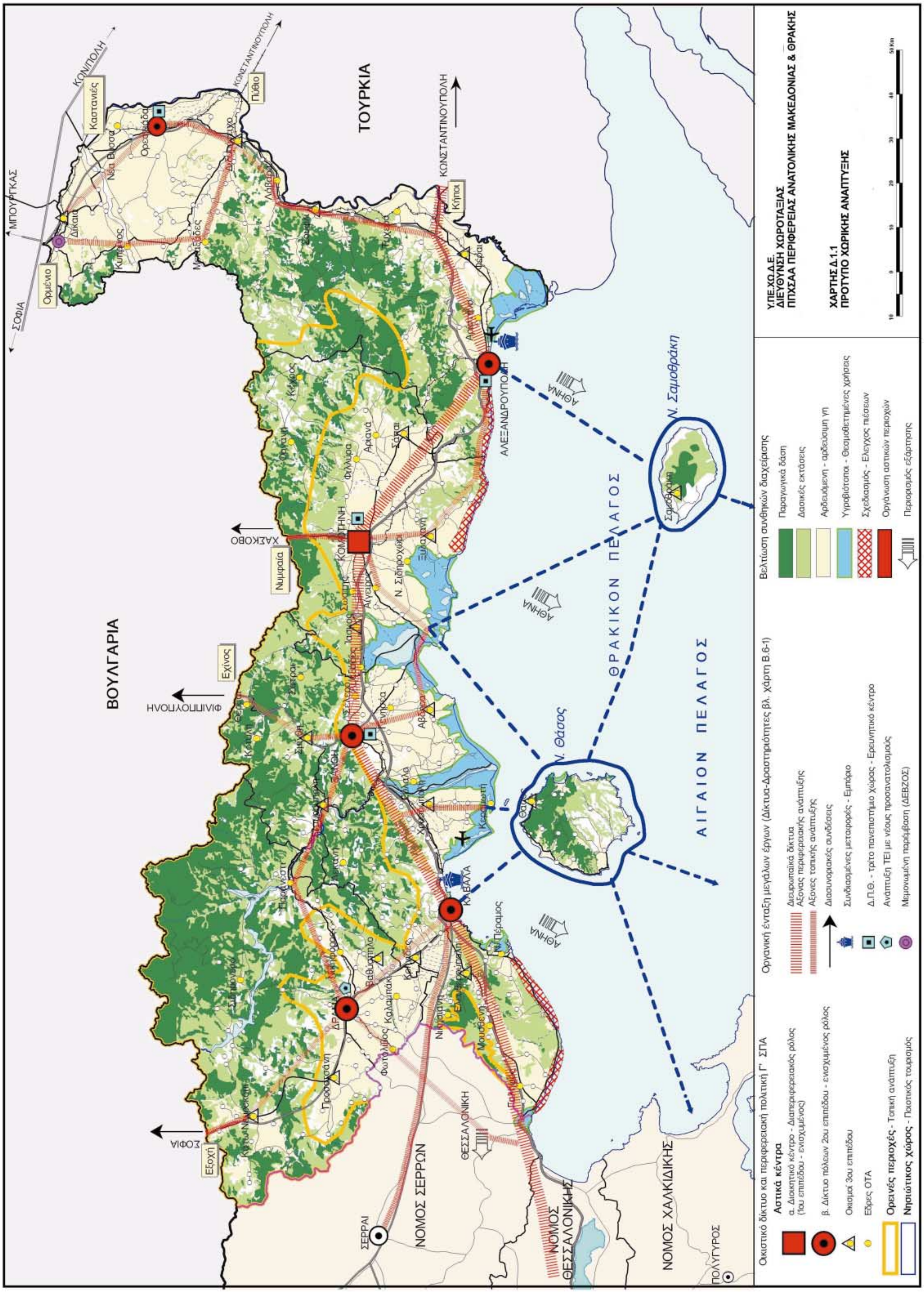

Υ Π Ε Χ Ω Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

ΧΑΡΤΗΣ Β.1: ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1991-2001
ΑΝΑ ΝΕΟ ΔΗΜΟ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
ΤΟΥΡΚΙΑ
Ν. ΣΕΡΡΩΝ
Ν. ΔΡΑΜΑΣ
Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ
Ν. ΞΑΝΘΗΣ
Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ
Ν. ΕΒΡΟΥ
Ν. Θάσος
Ν. Σαμοθράκη
ΥΠΕΧΩΔΕ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΙΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ
Έδρα Νομού
Έδρα Περιφέρειας
Όριο Νομού
Όριο Δήμου
Πληθυσμιακή Μεταβολή 1991-2001
Αύξηση > Εθνικής & Περιφερειακής
Εθνικής < Αύξηση < Περιφερειακής
Αύξηση < Εθνικής
Μείωση
Έδρα νέου ΟΤΑ ανάλογα με πληθυσμό 2001
100 - 2000
2001 - 5000
5001 - 15000
15001 - 60000
0 5 10 20 30
Χλμ

ΧΑΡΤΗΣ Β.2:
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ
ΚΑΙ ΝΕΟ ΔΗΜΟ 1991
Ν. ΕΒΡΟΥ
Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ
Ν. ΞΑΝΘΗΣ
Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ
Ν. ΔΡΑΜΑΣ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
ΤΟΥΡΚΙΑ
Ν. ΣΕΡΡΩΝ
Ν. Σαμοθράκη
Ν. Θάσος
Υ Π Ε Χ Ω Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ
Έδρα Νομού
Έδρα Περιφέρειας
Όριο Νομού
Όριο Δήμου
Τομείς Απασχόλησης
Τομέας Α
Τομέας Β
Τομέας Γ
Δεν δήλωσαν
Απασχολούμενοι
22.000
8.000
1.000
0 5 10 20 30 40 Χλμ

ΧΑΡΤΗΣ Β.3:
ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ
ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 1991
Ν. ΣΕΡΡΩΝ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
ΤΟΥΡΚΙΑ
Ν. ΔΡΑΜΑΣ
Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ
Ν. ΞΑΝΘΗΣ
Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ
Ν. ΕΒΡΟΥ
Ν. Θάσος
Ν. Σαμοθράκη
ΑΕΠ
Έδρα Νομού
Έδρα Περιφέρειας
Όριο Νομού
Όριο Δήμου
0 5 10 20 30 40 Χλμ
Περιοχές Αναπτυξιακών Κινήτρων (Σύμφωνα με τον Νόμο 2601/98 ΥΠΕΘΟ)
Ζώνη Γ
Ζώνη Δ
Τομέας Απασχόλησης
Τομέας Α
Τομέας Β
Τομέας Γ
Δεν δήλωσαν
Απασχολούμενοι
52.000
35.000
ΑΕΠ ανά τομέα
24 εκ. ευρώ
9 εκ. ευρώ
Υ Π Ε Χ Ω Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ

Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ
ΧΑΡΤΗΣ Δ.1.1
ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Οικιστικό δίκτυο και περιφερειακή πολιτική Γ' ΣΠΑ
Αστικά κέντρα
α. Διοικητικό κέντρο - Διαπεριφερειακός ρόλος (1ου επιπέδου - ενισχυμένος)
β. Δίκτυο πόλεων 2ου επιπέδου - ενισχυμένος ρόλος
Οικισμοί 3ου επιπέδου
Έδρες ΟΤΑ
Ορεινές περιοχές - Τοπική ανάπτυξη
Νησιώτικος χώρος - Ποιοτικός τουρισμός
Οργανική ένταξη μεγάλων έργων (Δίκτυα-Δραστηριότητες βλ. χάρτη Β.6-1)
Διευρωπαϊκά δίκτυα
Άξονας περιφερειακής ανάπτυξης
Άξονες τοπικής ανάπτυξης
Διασυνοριακές συνδέσεις
Συνδιασμένες μεταφορές - Εμπόριο
Δ.Π.Θ. - τρίτο πανεπιστήμιο χώρας - Ερευνητικό κέντρο
Ανάπτυξη ΤΕΙ με νέους προσανατολισμούς
Μεμονωμένη παρέμβαση (ΔΕΒΖΟΣ)
Βελτίωση συνθηκών διαχείρισης
Παραγωγικά δάση
Δασικές εκτάσεις
Αρδευόμενη - αρδεύσιμη γη
Υγροβιότοποι - Θεσμοθετημένες χρήσεις
Σχεδιασμός - Έλεγχος πιέσεων
Οργάνωση αστικών περιοχών
Περιορισμός εξάρτησης
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
ΤΟΥΡΚΙΑ
ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΑΙΓΑΙΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ
Ν. Θάσος
Ν. Σαμοθράκη
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΚΑΒΑΛΑ
ΞΑΝΘΗ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
ΔΡΑΜΑ
ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ
ΣΟΦΙΑ
ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΗ
ΧΑΣΚΟΒΟ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΜΠΟΥΡΓΚΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΑΘΗΝΑ
ΣΕΡΡΑΙ
ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ
Εξοχή
Εχίνος
Νυμφαία
Ορμένιο
Καστανιές
Κήποι
Πύθιο

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * TELEX 223211 YPET GR * FAX 210 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http: www.et.gr – e-mail: webmaster @ et.gr

Πληροφορίες Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και λοιπών Φ.Ε.Κ.: 210 527 9000-4
Φωτοαντίγραφα παλαιών ΦΕΚ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΜΑΡΝΗ 8 - Τηλ. (210)8220885 - 8222924
Δωρεάν διάθεση τεύχους Προκηρύξεων ΑΣΕΠ αποκλειστικά από Μάρνη 8

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227	**(2310) 423 956**	**ΛΑΡΙΣΑ** - Διοικητήριο	**(2410) 597449**
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ευριπίδου 63	**(210) 413 5228**	**ΚΕΡΚΥΡΑ** - Σαμαρά 13	**(26610) 89 157**
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327	**(2610) 638 109**		**(26610) 89 105**
	(2610) 638 110	**ΗΡΑΚΛΕΙΟ** - Πλ. Ελευθερίας 1	**(2810) 396 409**
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο	**(26510) 87215**	**ΛΕΣΒΟΣ** - Αγ. Ειρήνης 10	**(22510) 37 181**
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1	**(25310) 22 858**		**(22510) 37 187**

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:
- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 40 σελίδες 1 euro.
- Για τα ΦΕΚ από 40 σελίδες και πάνω η τιμή προσαυξάνεται κατά 0,05 euro για κάθε επιπλέον σελίδα.

Σε μορφή CD:

Τεύχος	Περίοδος	EURO	Τεύχος	Περίοδος	EURO
Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	Μηνιαίο	60	Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	Ετήσιο	75
Α΄ και Β΄	3μηνιαίο	75	Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.)	Ετήσιο	75
Α΄, Β΄ και Δ΄	3μηνιαίο	90	Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	Ετήσιο	75
Α΄	Ετήσιο	180	Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου	Ετήσιο	75
Β΄	Ετήσιο	210	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Ετήσιο	75
Γ	Ετήσιο	60			
Δ΄	Ετήσιο	150			
Παράρτημα	Ετήσιο	75			

Η τιμή πώλησης του Τεύχους Α.Ε. & Ε.Π.Ε. σε μορφή CD - rom για δημοσιεύματα μετά το 1994 καθορίζεται σε 30 euro ανά τεμάχιο, ύστερα από σχετική παραγγελία.
Η τιμή διάθεσης φωτοαντιγράφων ΦΕΚ 0,15 euro ανά σελίδα

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

	Σε έντυπη μορφή		Από το Internet	
Τεύχος	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. ΤΑΠΕΤ 3512	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. ΤΑΠΕΤ 3512
	euro	euro	euro	euro
Α΄ (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κτλ.)	205	10,25	176	8,80
Β΄ (Υπουργικές αποφάσεις κτλ.)	293	14,65	205	10,25
Γ΄ (Διορισμοί, απολύσεις κτλ. Δημ. Υπαλλήλων)	59	2,95	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Δ΄ (Απαλλοτριώσεις, πολεοδομία κτλ.)	293	14,65	147	7,35
Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	147	7,35	88	4,40
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κτλ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	59	2,95	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κτλ.)	30	1,50	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Δελτίο Εμπορικής και Βιομ/κής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	59	2,95	30	1,50
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	ΔΩΡΕΑΝ	-	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.	ΔΩΡΕΑΝ	-	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	2.054	102,70	587	29,35
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	205	10,25	88	4,40
Α΄, Β΄ και Δ΄			352	17,60

Το κόστος για την ετήσια συνδρομή σε ηλεκτρονική μορφή για τα προηγούμενα έτη προσαυξάνεται πέραν του ποσού της ετήσιας συνδρομής του έτους 2003 κατά 6 euro ανά έτος παλαιότητας και κατά τεύχος

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στις ΔΟΥ που δίνουν αποδεικτικό είσπραξης (διπλότυπο) το οποίο με τη φροντίδα του ενδιαφερομένου πρέπει να στέλνεται στην Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.
* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσοστού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται και από τις ΔΟΥ.
* Οι συνδρομητές του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα λήψης των δημοσιευμάτων μέσω internet, με την καταβολή των αντίστοιχων ποσών συνδρομής και ΤΑΠΕΤ.
* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.
* Η συνδρομή ισχύει για ένα χρόνο, που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.
* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι την 31ην Δεκεμβρίου κάθε έτους.
* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γραμμάτια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00΄ έως 13.00΄

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ